T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

TÜRK HUKUKUNDA GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatih Eren YAVUZ

BURSA - 2024

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
MEDENİ HUKUK BİLİM DALI

TÜRK HUKUKUNDA GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatih Eren YAVUZ

Danışman:

Dr. Öğr. Üyesi Aslı UÇAL

BURSA - 2024

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Özel Hukuk Anabilim Dalı, Medeni Hukuk Bilim Dalı'nda 702181036 numaralı Fatih Eren YAVUZ'un hazırladığı "Türk Hukukunda Gizlilik Sözleşmeleri" başlıklı yüksek lisans tezi ile ilgili savunma sınavı, 22/11/2024 günü 13:30–15:30 saatleri arasında yapılmıştır. Alınan cevaplar sonunda adayın başarılı olduğuna oybirliği ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Aslı UÇAL

Üye (Sınav Komisyonu Başkan Yardımcısı)

Doç. Dr. Çiğdem Mine YILMAZ

Üye

Prof. Dr. Şebnem AKİPEK ÖCAL

22/11/2024

Sosyal Bilimler Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

01/11/2024

Fatih Eren YAVUZ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 14/11/2024

Tez Başlığı / Konusu: Türk Hukukunda Gizlilik Sözleşmeleri

Türk ve yabancı hukuk uygulamasında, gizli bilgilerin korunması amacıyla kullanılan gizlilik sözleşmelerinin Türk Hukuku bağlamında incelenmesidir

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 118 (yüzonsekiz) sayfalık kısmına ilişkin, 14/11/2024 tarihinde şahsım tarafından *Turnitin* adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %9 (yüzde dokuz)'dur.

Uygulanan filtrelemeler:

1- Kaynakça hariç
2- Alıntılar hariç/dahil
3- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Fatih Eren YVAUZ

Öğrenci No:	702181036
Anabilim Dalı:	Özle Hukuk Anabilim Dalı
Programı:	Tezli Yüksek Lisans
Statüsü:	☒ Y.Lisans ☐ Doktora

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Aslı UÇAL

14/11/2024

ÖZET/ABSTRACT

Yazar adı soyadı	**Fatih Eren Yavuz**
Üniversite	**Bursa Uludağ Üniversitesi**
Enstitü	**Sosyal Bilimler Enstitüsü**
Anabilim dalı	**Özel Hukuk Anabilim Dalı**
Bilim dalı	**Medeni Hukuk**
Tezin niteliği	**Yüksek Lisans**
Mezuniyet tarihi	**……/……/20….**
Tez danışmanı	**Dr. Öğr. Üyesi Aslı UÇAL**

TÜRK HUKUKU'NDA GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİ

Türk hukuk uygulamasında gittikçe yaygınlaşmaya başlayan gizlilik sözleşmeleri, iki veya daha fazla taraf arasında akdedilen ve bir veya birden fazla tarafa gizli bilgileri açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü yükleyen bir sözleşme tipidir. Bu sözleşmenin asıl amacı, gizli olduğu belirlenmiş bilgilerin sözleşme kapsamında korunmasını sağlamaktır. Bu amaca ise yükümlülüğün ihlali halinde doğacak sonuçlara ilişkin yükümlülükler ile ulaşılmaktadır.

Söz konusu sözleşme tipini incelediğimiz çalışmamızda, Türk borçlar hukuk doktrinine gerekli yerlerde başvurulmuş ve konuya ilişkin doktrinde mevcut çalışmalar ele alınmıştır. Aynı zamanda, konuya ilişkin az sayıdaki Yargıtay kararına da değinilmiştir.

Ele alınan hususlarda kanaatimiz belirtilmiş ve uygulamadaki örnekler üzerinden gizlilik sözleşmelerinde yaygın olan hususlar belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Gizlilik, Dürüstlük İlkesi, İfşa Etmeme Sözleşmeleri, Açıklamama Yükümlülüğü, Gizli Tutma Yükümlülüğü, Gizli Bilgilerin Korunması*

Name & Surname	**Fatih Eren Yavuz**
University	**Bursa Uludağ University**
Institute	**Institute of Social Sciences**
Field	**Department of Private Law**
Subfield	**Civil Law Department**
Degree Awarded	**Master**
Date of Degree Awarded	**……/……/20….**
Supervisor	**Asst. Prof. Aslı UÇAL**

Confidentiality Agreements in Turkish Law

Confidentiality agreements, which are becoming increasingly widespread in Turkish legal practice, are a type of contract concluded between two or more parties that imposes an obligation on one or more parties not to disclose confidential information and to keep it confidential. The main purpose of this contract is to ensure that information determined to be confidential is protected within the scope of the contract. This purpose is achieved through obligations regarding the consequences that will arise in the event of a breach of obligation.

In our study on the confidentiality agreements, the Turkish law of obligations doctrine is examined wherever it is necessary-to-do-so and existing studies in the Turkish law doctrine on the subject are discussed. At the same time, decisions of the Court of Cassation of the Republic of Türkiye on the matter are also given and mentioned.

Our opinion on the discussed issues is stated and the common issues in confidentiality agreements were stated through examples from the Turkish law practice.

Keywords: *Confidentiality Agreements, Non-Disclosure Agreements, Culpa in Contrahendo, Non-Disclosure Obligation, Obligation to Retain Confidential, Protection of Proprietary Information.*

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

"***Sır sahibinden yayılır.***"

Değerli annemin bana sıklıkla verdiği nasihatlerden biri olan ve internette kime ait olduğuna dair yeterli bilginin mevcut olmadığı bu söz, esasen hayatta gizliliğe ve sırların korunmasına verilen önemi göstermesi açısından önemlidir. Bu sözün hayatımda oluşturduğu akisler, bana gizli kalması gereken hususların gizliliğine ve sır korumaya verdiğim önemde sonuçlandı. Nitekim profesyonel hukuk hayatımın da bir kısmı, gizlilik sözleşmesi yaparak geçti ve geçmekte. Dolayısıyla bu çalışma, esasen böyle bir geçmişin ürünü demek mümkün olacaktır.

Bu vesileyle; ilk öğretmenlerim olan, ilk ve hep destekçilerim, sevgileri ve öğretileri ile ilk hayat doktrinimi teşkil eden ve hayatımın önsözünün yazarları ve her daim sırdaşlarım olan dünyanın en iyi annesi Münevver YAVUZ'a, dünyanın en iyi babası Abdullah YAVUZ'a ve aynı zamanda canım kardeşim Dt. Çağrı YAVUZ'a,

Bu tezin konusunun belirlenmesinde ilk fikri ortaya atan, tezin yazılma sürecinde sabrı, yardımı, dertdaşlığı ve sırdaşlığından ötürü çok değerli hayat arkadaşım Ecz. H. Nilsu ŞAŞMAZ'a;

Bursa Uludağ Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak çalıştığım dönemde nezaketli ve asil davranışları ile bana örnek teşkil etmiş olan, asistanı olma onuruna eriştiğim ve bu tezin danışmanlığını yapan çok değerli Dr. Öğr. Üyesi Aslı UÇAL'a;

Tez çalışmamın savunma jürisinde bulunma teklifimi kabul ederek katılımlarıyla tez savunmama şeref katan ve değerli geri dönüşleriyle bu çalışmanın gelişmesine büyük katkılarda bulunan çok değerli Prof. Dr. Şebnem AKİPEK ÖCAL'a ve Doç. Dr. Çiğdem Mine YILMAZ'a;

Bursa Uludağ Üniversitesi'nde çalıştığım dönemde aynı kürsüde yer almamamıza ve kendisinin asistanı olmama rağmen beni her zaman destekleyen ve yardımcı olan çok değerli Dr. Öğr. Üyesi E. Gökçe KARABEL'e;

Genç bir hukukçuya tavsiyeleri ile her zaman kullanabileceği pusulalar veren, her fırsatta cesaret katkısı aldığım ve mantığın nasıl işlemesi gerektiğini uygulamalı göstererek öğretmiş olan çok değerli akıl hocam Av. H. Emre ŞENSOY'a;

Yol gösterici yaklaşımı ile gizlilik sözleşmelerinde amaç ve kapsamın önemini her fırsatta vurgulayarak bu sözleşmelerin nasıl yapılması gerektiğini bana öğreten çok değerli öğretmenim Av. Özlem ÖZDAL TANER'e;

Bu tezin yazılma sürecinde arkadaşlıkları, katkıları, muhabbetleri ve açık sözlülükleri ile her zaman destekçim olan çok değerli kardeşlerim Av. Hatice Bengisu GEMİ'ye ve M. Alperen GEMİ'ye;

Hukuk kariyerinde neyin nasıl yapılması gerektiğine dair hep en içten tavsiyelerini vermiş olan ve örnek olan çizgileriyle parlayan yıldızlarım olan değerli kardeşlerim Av. Mustafa GÖZGEN'e ve Arş. Gör. Furkan Sabri ÖZGÜL'e;

Kurumsal hayat öğreticilerim olan ve tez yazma sürecinde ruhen ve bedenen genç kalmak nasıl olur gösteren, çok değerli dert dinleyicilerim Türker YANIK'a, Dr. Utku TÜRKMEN'e ve Murat ÖRÜMCEK'e;

Bu tezin oluşmasında yönlendirme ve akademik işlemlerin halledilmesi için her zaman destekçim olan çok değerli arkadaşlarım Arş. Gör. Fatma Sümeyye DÜVEN'e ve Arş. Gör. Umut ULUSOY'a;

Yüksek lisans eğitimimin henüz başında dâhil edildiğim 2211-Yurt İçi Lisansüstü Burs Programı ile beni karşılıksız olarak destekleyen TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı'na (BİDEB);

Son olarak; kurduğu Türkiye Cumhuriyeti ile ve aynı zamanda Türk hukuk sisteminin temellerini atarak bu tezin oluşmasında en değerli katkıları sunmuş olan Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'e en içten şükranlarımı sunmayı bir borç bilirim.

Fatih Eren YAVUZ

Kasım 2024, Ankara

İÇİNDEKİLER

ÖZET/ABSTRACT IV
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR VI
İÇİNDEKİLER XII
KISALTMALAR ENDEKSİ XVI
GİRİŞ 1
§ 1. GENEL OLARAK GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİ 3
I. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN TANIMI VE AMACI 4
A. Gizlilik Sözleşmesinin Tanımı 4
B. Gizlilik Sözleşmesinin Amacı 7
C. Gizlilik Sözleşmelerinin Uygulamada Görünüş Biçimleri 10
1. Birleşme-Devralma İşlemleri Bakımından 10
2. Savunma Sanayi Sektörü Bakımından 11
3. Teknoloji Sektörü Bakımından 12
II. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI 14
A. Gizli Bilgiyi Veren Taraf 14
B. Gizli Bilgiyi Alan Taraf 16
III. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ 18
A. Hukuki Sonucu Bakımından Borç Yükleyen Sözleşme Niteliği 18
B. Tipikleşmiş İsimsiz Sözleşme Niteliği 19
C. Kendine Özgü Yapısı Olan Sözleşme Olma Niteliği 20
D. Tek Tarafa, İki Tarafa veya Çok Taraflı Sözleşme Niteliği 21
E. Sürekli Edimli Sözleşme Niteliği 25
IV. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNE UYGULANACAK HÜKÜMLER 27
A. Adi İş Niteliğindeki Gizlilik Sözleşmelerine Uygulanacak Hükümler 27
B. Ticari İş Niteliğindeki Gizlilik Sözleşmelerine Uygulanacak Hükümler 29
V. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI 31
A. Objektif Esaslı Unsurları 31
B. Gizlilik Sözleşmesine İlişkin Mevzuatta Yer Alan Düzenlemeler Bakımından Objektif Unsurların İncelenmesi 32
1. ÖSYM Kanunu'ndan Doğan Gizlilik Sözleşmesi Yapma Yükümlülüğü 32
2. Bankacılık Kanunu'ndan ve Sigortacılık Kanunu'ndan Doğan Gizlilik Sözleşmesi Yapma Yükümlülüğü 33

3. Şebeke ve Bilgi Güvenliği Yönetmeliği'nden Doğan Gizlilik Sözleşmesi Yapma Yükümlülüğü 33
C. Sübjektif Esaslı Unsurları 34
D. Yan Unsurları 36
VI. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA GİZLİ BİLGİ 37
A. Gizli Bilgi Tanımı 37
B. Gizli Bilginin Kapsamının Belirlenmesi 38
C. Gizli Bilginin Özellikleri 39
1. Bilginin Gizli Olması 39
2. Bilginin Gizli Tutulması İradesi 42
3. Bilginin Gizli Kalmasında Sahibinin Menfaatinin Olması 43
4. Bilginin Tam, Gerçek ve Doğru Olması 45
D. Gizli Bilginin Doğruluğuna ve Kullanımından Ortaya Çıkacak Zararlara İlişkin Sorumsuzluk Anlaşmaları 47
E. Gizli Bilginin Eşya Niteliği 49
§ 2. GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİNİN TÜRLERİ, KURULMASI VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI 52
VII. GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİNİN TÜRLERİ 53
A. İlişkili Olduğu Sözleşmeye Bağlılığı Bakımından Gizlilik Sözleşmeleri 53
B. Süresi Bakımından Gizlilik Sözleşmeleri 56
1. Belirli Süreli Gizlilik Sözleşmesi 56
2. Belirsiz Süreli Gizlilik Sözleşmesi 57
VIII. GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİNİN KURULMASI, ŞEKLİ VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI 61
A. Gizlilik Sözleşmesinin Kurulması 61
1. Türk Borçlar Kanunu Madde 1 Çerçevesinde Gizlilik Sözleşmesinin Kurulması 61
2. Genel İşlem Şartları Çerçevesinde 65
3. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde 66
B. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN ŞEKLİ VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI 67
1. Gizlilik Sözleşmelerinde Şekil 67
2. Gizlilik Sözleşmesinde Değişiklik Yapılması Halinde Şekil 69

§ 3. GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİNDEN DOĞAN TARAF YÜKÜMLÜLÜKLERİ VE İHLÂLİNDEN DOĞAN SONUÇLAR 70
IX. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN TARAF YÜKÜMLÜLÜKLERİ 71
A. Açıklamama ve Gizli Tutma Yükümlülüğü 71
1. Genel Olarak 71
2. İfa Yeri 73
3. İfa Zamanı 73
B. Amaç Dışında Kullanmama Yükümlülüğü 76
C. Gizli Bilgi Verme Yükümlülüğü 82
D. İade Yükümlülüğü 82
E. İmha Yükümlülüğü 86
F. Geri Bildirim Yükümlülüğü 87
G. Sadakat Yükümlülüğü 88
X. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN YÜKÜMLÜLÜKLERİN İHLÂLİ VE SONUÇLARI 89
A. Gizlilik Sözleşmesinden Doğan Yükümlülüklerin İhlalinin Şartları 89
1. Gizli Bilgiyi Alan Tarafın Hukuka (Sözleşmeye) Aykırı Fiili 89
2. Gizli Bilgiyi Alan Tarafın Fiilinin Kusurlu Olması 92
3. Gizli Bilgiyi Alan Tarafın Fiilinin Borca Aykırılık Teşkil Etmesi 93
4. Gizli Bilgiyi Alan Tarafın Borca Aykırı Fiilinden Doğan Zarar 94
5. Gizli Bilgiyi Alan Tarafın Fiili ile Zarar Arasında Uygun Nedensellik Bağı 95
B. Gizlilik Sözleşmesinin İhlâlinin Sonuçları 96
1. Borca Aykırı Davranıştan Doğan Tazminat Yükümlülüğü ve Gerekli Önlemlerin Alınmasını İsteme Hakkı 96
2. Götürü Tazminat 97
3. Ceza Koşulu 100
XI. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ 103
A. Gizlilik Sözleşmesinin Kendiliğinden Sona Ermesi 103
1. Süre Bitiminde Sona Ermesi 103
2. Taraflardan Birinin Ölümü, Fiil Ehliyetinin Kaybetmesi veya İflası Sebebi ile Sona Ermesi 104

3. Borcun Konusunun İmkânsız Hale Gelmesi (Kusursuz İfa İmkansızlığı) Nedeniyle Sona Ermesi 105
B. Gizlilik Sözleşmesinin Taraf İradesi ile Sona Ermesi 106
1. İkale (Bozma) Sözleşmesi ile Sona Ermesi 106
2. İbra Sözleşmesi ile Sona Ermesi 107
3. Fesih ile Sona Ermesi 107
SONUÇ 109
KAYNAKÇA 113

KISALTMALAR ENDEKSİ

bkz. : bakınız

BTK : Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

C. : cilt

CD : Ceza Dairesi

DD : Due Diligence (Ayrıntılı İnceleme)

E. : Esas sıra sayısı (mahkeme kararları için)

EHK : 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu

f. : fıkra

HD : Hukuk Dairesi

HGK : Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

ICC : International Chamber of Commerce (Uluslararası Ticaret Odası)

K. : Karar sıra sayısı (mahkeme kararları için)

kıs. : kısaca

m. : madde

MÜHFHAD : Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi

ÖSYM : Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi

S : Sayı

s. : sayfa

SBE : Sosyal Bilimler Enstitüsü

SSGK : 5202 sayılı Savunma Sanayi Güvenliği Kanunu

T. : Tarih

TBB : Türkiye Barolar Birliği

TBK : 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu

TMK : 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu

TTK : 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

UYAP : Ulusal Yargı Ağı Projesi

vb. : ve benzeri

vd. : ve devamında

GİRİŞ

Sır, kişinin kendine ait dünyasında başka kişilerle paylaşmadığı veya paylaşımı sınırlı olan bilgilere verilen ad olarak tanımlanabilir. Buradan hareketle, sırrın olduğu yerde gizliliğin olduğunu söylemek mümkün olacaktır. Gizliliğin toplumsal hayattaki çerçevesinin oluşmasında ise esas rol hukuk kurallarınındır. Bu kurallar kişinin ev adresi, iletişim numarası, gizli bilgileri, aile sırları vb. gibi bir kişiye ait özel ve kişisel alanları düzenler. Örneğin artık kişiye ait ırk, etnik köken, dini inançlar, cinsel tercihler, biyometrik veriler vb. bilgilerden bahsederken kişisel verilerin mahremiyeti kavramından bahsetmek mümkündür. Kişisel verilerin mahremiyeti ilkesi, "kişisel sır" denilen unsurun modern yansıması olarak da görülebilir. Nitekim hukuk kuralları, bunun altını da uygulanabilir yaptırımlarla doldurmuştur. Bu yaptırımlar, çeşitli tazminatları ödemekle mükellef olmak, bir kişiye belirli mesafeden fazla yaklaşamamak veya hapis cezası gibi farklı şekillerde tezahür edebilmektedir.

Bu kapsamda "sır" daha kişisel bir özellik arz eden mahremiyeti ifade ederken; gizlilik ise bir sırrın ortak olandan ve kamusal olandan ayrı özelliklerinin tespitinden ileri gelmektedir. Sır, kişinin kendi hayatında olup bitenleri kapsayan bir husus olarak nitelenebilmektedir. Bununla birlikte, bir şirkete ait ticari sırların veya şirket içerisinde gizlilik gerektiren hususların dışarıya aktarılmaması ve korunması söz konusu olduğunda dünya genelinde "gizlilik" (confidentiality) kavramının kullanıldığı görülmektedir. Bu kapsamda, gizlilik sözleşmelerinin işte bu ticari sırların da içinde olduğu gizli bilgi kavramına büyük bir önem atfetmesi ve bu bilgilerin sahibinin iradesi doğrultusunda dış dünyayla paylaşılmaması ihtiyacından doğduğunu söylemek mümkündür. Esasen sahibinin kısıtlı sayıda belirlenmiş kişi veya kişilerle sırrı paylaşma iradesi ile ortaya çıkan gizlilik sözleşmeleri, yine sahibinin sırrın korunmasına yönelik iradesi çerçevesinde yapılmaktadır. Burada temel amaç, bir gizli bilginin korunmasıdır.

Gizlilik sözleşmelerine ihtiyaç duyulan ana unsurlarda, gizli bilgiyi alan tarafın söz konusu gizli bilgiyi almaya ve kullanmaya yönelik arzusuna ek olarak; gizli bilgiyi veren tarafın, verdiği gizli bilginin alan taraf dışında kimseye açıklanmaması yönündeki hassasiyetini de görmek mümkündür.

Gizlilik sözleşmeleri, Türk Borçlar Kanunu'nda (TBK) düzenlenmeyen ve sözleşme özgürlüğü ilkesi kapsamında ortaya çıkan bir özel hukuk sözleşmesidir. Gizlilik sözleşmesinin yapılmasının temel amacı, gizli bilgi sahiplerinin gizli bilgiyi alan tarafa aktardığı gizli bilgilerin sözleşme çerçevesinde korunmak istenmesidir.

, Gizlilik sözleşmeleri kural olarak bir borçlar hukuku sözleşmesi olduğundan Türk borçlar hukuk doktrini temel alınarak ve borçlar hukuku ekseninde düzenlenmiştir. Bu nedenle çalışmamızda, gizli bilgi kavramının kapsamına giren "ticari sır" kavramına ticaret hukuku kapsamında düzenlendiğinden detaylı şekilde değinilmemiştir. Ayrıca çalışmamızda bazı yerlerde değindiğimiz ve yürürlükteki mevzuattan doğan gizlilik sözleşmesi yapma yükümlülükleri ise içerdikleri "gizlilik sözleşmesi" kavramı, borçlar hukukundaki sözleşme kavramı ile uyuşmadığından kapsam dışında bırakılmıştır.

Çalışmamızda öncelikle, gizlilik sözleşmesinin tanımı ve amacı, tarafları, türleri ve hukuki niteliği, gizlilik sözleşmesinin esaslı unsurları olan gizli bilgi ve gizlilik sözleşmesinin imzalanmasında dikkate alınacak şekil kuralları ve geçerlilik şartları açıklanmıştır.

Çalışmamızın devamında, gizlilik sözleşmesinden doğan taraf yükümlülükleri açıklanmıştır. Yine aynı bölümde, gizlilik sözleşmesine konu edilen yükümlülüklerin ihlal edilmesi halinde başvurulabilecek sözleşmeye aykırılık hükümleri, götürü tazminat ve ceza koşulu talepleri çalışmamızda ele alınmıştır. Son olarak çalışmamızda, gizlilik sözleşmesinde doğan yükümlülüklerin ihlali neticesinde ortaya çıkan sonuçlar ve gizlilik sözleşmesinin sona ermesi açıklanmıştır.

Konular incelenirken Türk hukuk doktrininde yeni gelişmekte olan bu alanda eser vermiş yazarların görüşleri incelenmiş ve gerektiği yerlerde yazarlardan ayrılan görüşlerimiz ifade edilmiştir. Ayrıca, her ne kadar oldukça sınırlı olsa da konu hakkındaki Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemesi (BAM) kararları ele alınmış ve yargı kararlarının gizli bilgi kavramına ve gizlilik sözleşmesinin ihlalinin ne şekilde ortaya çıkabileceğine ilişkin belirttiği esaslar incelenmiştir.

§ 1. GENEL OLARAK GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİ

I. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN TANIMI VE AMACI

A. Gizlilik Sözleşmesinin Tanımı

Gizlilik anlaşması, bir veya birden fazla tarafın belirli bilgilerin gizliliğini korumak amacıyla bu bilgilerin kamuya ya da üçüncü kişilere ifşa edilmesini engellemek için yaptığı bir anlaşmadır. Bu tür sözleşmeler, taraflar arasında paylaşılan bilgilerin belirli koşullar altında gizli kalmasını sağlamak üzere düzenlenir. Gizlilik sözleşmelerinin ana gayesi, taraflarca gizli olarak kabul edilen bilgilerin korunmasını güvence altına almaktır[1].

Bu sözleşmeler, medeni hukukumuza hâkim olan temel ilkelerden olan ve TBK m. 26'da yer alan sözleşme özgürlüğü[2] kapsamında akdedilen[3] ve TBK m. 27, f. I[4] hükmüne aykırı olmamak kaydıyla gizli bilgi veren taraf (*disclosing party*) ile gizli bilginin paylaşıldığı taraf (*receiving party*) arasında akdedilen özel hukuk sözleşmeleridir[5].

Sözleşmenin taraflarından gizli bilgiyi veren taraf, gizli bilgilerin korunmasını talep eden tarafken, gizli bilgiyi alan taraf ise bu bilgilerin açıklanmaması yükümlülüğünü üstlenir. Bu tür sözleşmelerde, gizli bilgilerin korunması, tarafların birbirine duydukları güven ilişkisinin temelini oluşturur[6].

Gizlilik sözleşmelerinde gizli bilgilerin korunması esastır, bu nedenle bilgilerin üçüncü kişilere açıklanmaması için sözleşme yapılarak taraflar yükümlülük altına girer.

---

[1] Aslı Elif Gürbüz Usluel, *Türk Özel Hukukunda Özellikle Anonim Şirketlerde Ticarî Sırrın Korunması*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009, s. 146; Mehmet Selim Erdoğan, *Gizlilik Sözleşmesi ve Türk Hukukunda Sır ve Sırların Korunması*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2022, s. 1; Uğur Çebi, "*Gizlilik Sözleşmesi*", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2024, s. 6.

[2] TBK m. 26: "*Taraflar, bir sözleşmenin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebilirler*."

[3] Kemal Oğuzman ve Turgut Öz, Borçlar Hukuku Cilt I, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021, s. 28. Sözleşme özgürlüğü, Türk Borçlar Hukukunun en temel ilkelerinden olan ve tarafların kanunun emredici hükümlerine, ahlâka, kişilik haklarına aykırı olmamak kaydıyla diledikleri sözleşmeleri yapabilmelerinin önünü açan ve kaynağını TBK m. 27'den alan bir ilkedir.

[4] TBK m. 27, f. I: "*Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür*."

[5] Erdoğan, s. 3.

[6] Çebi, s. 12.

Bu sözleşmeler tek taraflı, iki taraflı veya çok taraflı olabilir. Gizlilik sözleşmeleri, taraflarca ayrı bir sözleşme şeklinde akdedilebileceği gibi; asıl sözleşme içerisinde yer alan bir gizlilik kaydı *(confidentiality clause*) olarak da düzenlenebilir[7].

Türk borçlar hukukunda sözleşmeler tanımlanırken ilgili sözleşmenin taraflara veya taraflardan birine yüklediği temel edim esas alınmaktadır[8]. Nitekim gizlilik sözleşmelerinde temel yükümlülük, taraflardan birinin diğeriyle paylaştığı herhangi bir bilginin gizli tutulmasıdır.

Bu doğrultuda doktrinde bir görüşe göre gizlilik sözleşmeleri, gizli olduğu düşünülen bilgileri koruma amacı güden, gizli bilgiyi alan kimseye bu bilgiyi açıklamama ve bazı hâllerde ayrıca kullanmama yükümlülüğü yükleyen taraflar arasındaki güven ilişkinin korunmasını garanti altına almak amacıyla gizlilik durumu yaratan sözleşmelerdir[9].

Yine başka bir görüşe göre ise, gizlilik sözleşmeleri, taraflar arasında gerçekleştirilecek herhangi bir işlem öncesinde, sırasında veya sonrasında akdedilen ve taraflardan birini diğerinden elde ettiği gizli bilgiyi koruma, ifşa etmeme ve kullanmama yükümlülüğü yükleyen sözleşmelerdir[10].

Gizlilik sözleşmeleri kapsamında en esaslı uygulamaları içeren Anglo-Amerikan hukuk doktrinindeki bir diğer görüşe göre ise, gizlilik sözleşmeleri, sözleşme tarafının kendisine sağlanan bilgileri ifşa etmesini ve kullanmasını kısıtlayan veya tamamen yasaklayan sözleşmelerdir[11].

Nitekim gizlilik sözleşmesinin taraflardan birine veya iki tarafa da herhangi bir bilgiyi ifşa etmeme veya kimi zaman ilgili bilgiyi kullanmama yükümlülüğü[12]

---

[7] Onur Can Saatcıoğlu, *Kanunlar İhtilafı Hukukunda Ticari Sırların İhlâli*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2020, s. 67.
[8] Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Legem Yayınları, 2024, s. 306. (kıs. Eren, Genel Hükümler)
[9] Gürbüz Usluel, s. 146.
[10] İsmail G. Esin, *Birleşme ve Devralmalar*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021, s. 46.
[11] Paul Witman, "*The Art and Science of Non-Disclosure Agreements*", Communications of the Association for Information Systems, C: 16, S: 1, 2005, s. 261.
[12] Muhammed Sulu, *Ticari Sırların Korunması*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020, s. 35.

yüklediğini söylemek mümkündür[13]. Nitekim gizlilik sözleşmelerine yabancı hukuk doktrininde kullanım amacına göre "ifşa etmeme sözleşmesi (*NDA*)" ve "sır saklama/mahremiyet sözleşmesi (*confidentiality agreement*)" gibi farklı isimler verildiği görülmektedir.

Bu çerçevede doktrindeki bir görüşe göre, gizlilik sözleşmeleri ve ifşa etmeme sözleşmeleri uygulamada gizlilik sözleşmeleri olarak kullanılsalar da her iki kavram birbirinden farklıdır. Bu görüşe göre; sır saklama sözleşmeleri (*confidentiality agreement*) daha çok ticari sır sahibi (yani işveren) ile çalışanları arasında düzenlenen sözleşmeleri ifade eder. Bu kapsamda, ifşa etmeme sözleşmeleri (*NDA*) ise, çoğunlukla ticari işletme sahibi ile iş sözleşmesi içerisinde bulunmayan diğer kişiler arasında (örneğin; ticari danışmanlar, alıcılar, satıcılar, hizmet sağlayıcılar, üreticiler ve aracılar vb.) düzenlenen sözleşmelerdir[14].

İki sözleşmenin de kullanım alanlarında belirli farklılıklar bulunsa da TBK m. 19, f. I hükmü[15] uyarınca, borçlar hukukumuzda sözleşmelerin türünün ve içeriğinin belirlenmesinde, tarafların gerçek ve ortak iradeleri esas alınmaktadır. İfşa etmeme sözleşmeleri ve sır saklama sözleşmelerinde tarafların ortak ve gerçek iradeleri, bir bilginin üçüncü kişilerce öğrenilmemesini sağlamaktır. Bu çerçevede, anılan görüşe katılmak mümkün değildir.

Son tahlilde gizlilik sözleşmelerinin tanımını şu şekilde yapmak mümkündür: Gizlilik sözleşmeleri, taraflardan birinin diğerine aralarındaki mevcut veya muhtemel bir hukuki ilişki veya iş sebebiyle açıkladığı bilgilerin ve varsa ilgili bilgileri içeren dokümanların kendisine bilgi emanet edilen tarafça (gizli bilgiyi alan taraf) saklanması, ifşa edilmemesi ve korunmasını amaçlayan isimsiz (atipik) sözleşmelerdir.

---

[13] Erdoğan, s. 4.

[14] Haslet Miroğlu, "*Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Ticari Sırlar*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s. 15.

[15] TBK m. 19, f. I: "*Bir sözleşmenin türünün ve içeriğinin belirlenmesinde ve yorumlanmasında, tarafların yanlışlıkla veya gerçek amaçlarını gizlemek için kullandıkları sözcüklere bakılmaksızın, gerçek ve ortak iradeleri esas alınır*."

B. Gizlilik Sözleşmesinin Amacı

Gizlilik sözleşmeleri, tarafların arasında var olan gizlilik ve güven duygularının korunmasını sağlamak amacıyla gizli nitelikteki bilgilerin korunmasını hedefleyen sözleşmelerdir[16]. Gizlilik sözleşmelerinin düzenlenmesindeki temel amaç, tarafların uhdesinde olan gizli bilgilerin hukuk düzenince korunmasını sağlamaktır[17]. Gizlilik anlaşması yapılarak her çeşit ticari sır koruma altına alınabilmektedir[18]. Gizlilik sözleşmelerinin yapısı, bu ticari sırların bir çeşit yükümlülük zinciri ile üçüncü kişilere veya kamuya açıklanması halinde gizli bilgiyi veren tarafın bu nedenle uğradığı zararının tazminini öngörmektedir.

Nitekim gizlilik sözleşmesi, taraflar arasında sözleşmenin akdinden önce mevcut olan ya da sözleşmenin akdi sonrasında ortaya çıkan gizli bilgilerin üçüncü kişilerden saklanmasını ve gizli tutulmasını hedefler[19]. Gizlilik sözleşmeleri, uygulamada genellikle satış, hizmet temini, işçi-işveren hisse devir ve istisna sözleşmeleri ile birleşme-devralma işlemleri gibi sözleşmesel ilişkiler kapsamında aktarılan bilgilerin gizliliğini korumak amacıyla düzenlenir[20]. Gizlilik sözleşmeleri, ekseriyetle tarafların arasında daha önceden mevcut olan veya olması muhtemel olan satış, tedarik, yapım işleri, birleşme-devralma işlemleri, iş ilişkisi, hizmet sözleşmesi, eser sözleşmesi gibi başka bir hukuki ilişki sebebiyle imzalanır[21]. Gizlilik sözleşmeleri, bir tarafın diğerine aktardığı ve üçüncü kişilerce bilinmemesini arzu ettiği bilgileri korumayı amaçlar. Bu tip sözleşmeler, gizlilik kültürüne değil, güven kültürüne dayanır[22].

Doktrinde gizlilik sözleşmesinin iki temel amacından bahsedilebilir. Demirbaş'a göre ilk amaç; taraflar arasındaki asıl hukuki ilişki kapsamında gizli bilgi paylaşımını gerektiren durumların ve gizli bilginin tanımının yapılmasıdır[23]. Esasen Anglo-

---

[16] Gürbüz Usluel, s. 147.
[17] Witman, s. 261; Saatcıoğlu, s. 66.
[18] Miroğlu, s. 15.
[19] Gürbüz Usluel, s. 152; Saatcıoğlu, s. 66.
[20] Pınar Şenbaş, "*Bilgi Teknolojileri Dış Kaynak Alımında (Outsourcing) Kişisel Verilerin Korunması ve Gizlilik Sözleşmeleri*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013, s. 30.
[21] Erdoğan, s. 6.
[22] Anatole Krattiger ve SP Kowalski, *Executive Guide to Intellectual Property Management in Health and Agricultural Innovation: A Handbook of Best Practices*, Oxford: MIHR, 2007, s. 15, s. 689.
[23] Demirbaş, s. 74.

Amerikan doktrininde de gizlilik sözleşmesinin akdedilmesinde temel amacın, gizli bilginin tanımlanması, gizli bilgilerin diğer tarafça ifşa edilmesinin yasaklanması ve gizli bilgiyi alan tarafın bu bilgileri hangi kapsamda kullanabileceğini belirlemek olduğu savunulmuştur[24].

Bir başka amaç ise, örneğin birleşme ve devralma süreçleri gibi, taraflar arasında kurulması amaçlanan asıl hukuki ilişki için yapılacak görüşmelerde[25] paylaşılacak gizli bilgilerin korunmasına aykırılık hâlinde, TBK kapsamındaki borca aykırılık hükümlerine başvurulabilmesini sağlamaktır[26].

Bu kapsamda belirtmek gerekir ki, hâlihazırda medeni hukukumuzda, tarafların sözleşme görüşmeleri esnasında ortaya çıkan uyuşmazlıklara ilişkin başvurabilecekleri *culpa in contrahendo* sorumluluğu mevcuttur[27]. Nitekim culpa in contrahendo sorumluluğu, tarafların sözleşme görüşmeleri sırasında birbirlerine duydukları güvenin varlığına ilişkin teorik bir düşüncenin ürünüdür[28].

Sözleşme görüşmesinde bulunan taraflar için güven ilişkisi kapsamında varlığı kabul edilen yükümlülüklerden biri de karşı tarafa ait bilgilerin korunmasıdır. Bu yükümlülüğün esasen dürüstlük kuralına dayalı olarak[29] mevcut olduğu ve ihlâli halinde culpa in contrahendo sorumluluğu gündeme geleceği kabul edilebilir[30].

---

[24] Witman, s. 261.

[25] Örneğin, birleşme ve devralma süreçlerinde taraflar öncelikle müzakere yapmak isterler. Bu müzakereler öncesinde, taraflar birbirlerine çeşitli ticari ve mesleki sırları açıklamak durumunda kalabilirler.

[26] Esin, s. 46-47.

[27] Ümit Gezder, *Türk-İsviçre Hukukunda Culpa in Contrahendo Sorumluluğu*, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2010, s. 85.

[28] Nitekim İsviçre Federal Mahkemesi de bir kararında, güven teorisini culpa in contrahendo sorumluluğunun uzantısı olarak kabul etmiştir. Daha fazla bilgi için bkz. Gezder, s. 87. Doktrindeki bir görüşe göre, culpa in contrahendo, sözleşmenin kurulması aşamasındaki kusur anlamına gelen bir haksız fiil sorumluluğudur. Bununla birlikte culpa in contrahendo sorumluluğu, sözleşme görüşmelerinde ortaya çıkan bir sorumluluktur. Nitekim doktrindeki bir diğer görüşe göre ise, sözleşmenin kurulmasından önce tarafların müzakereye başlamasıyla birlikte aralarında bir hukuki ilişki ile ortaya çıkar. Bu görüş kapsamında ilgili hukuki ilişki, niteliği itibariyle dürüstlük kuralından doğan sözleşme benzeri bir güven ilişkisini ifade edecektir ve bu çerçevede culpa in contrahendo sorumluluğunu sözleşme benzeri bir sorumluluk olarak kabul etmektedir.

[29] Dürüstlük kuralı, bir sözleşmeye yönelik olarak görüşmeye başlayan taraflara; birbirlerine karşı dürüst davranma, görüşmeleri ciddiyetle ve dürüstlükle sürdürme ve sözleşme bakımından esaslı sayılacak şartların tespiti konusunda diğer tarafın kararına tesir edecek konular hakkında birbirlerine bilgi verme

Bununla birlikte gizlilik sözleşmesi; taraflar arasındaki asıl hukuki ilişkiye ilişkin sözleşme görüşmelerindeki gizli bilginin saklanmasına ilişkin yükümlülüğü, bir sözleşme kapsamında borç olarak tanımlayarak TMK m. 2, f. I kapsamındaki dürüstlük kuralı ve culpa in contrahendo sorumluluğu yerine, doğrudan TBK m. 112 ve takip eden hükümlerde düzenlenen borca aykırılık hükümleri kapsamına alma amacına da hizmet eder[31].

Culpa in contrahendo sorumluluğu ve dürüstlük kuralından doğan sorumluluğun kanıtlanması, borca aykırılık hükümlerine başvurmaktan çok daha zor olmaktadır[32]. Bu çerçevede tarafların paylaştıkları gizli bilgileri, borca aykırılık hükümlerine bağlama çabası esasen bu noktadan ileri gelmektedir.

Bu değerlendirmeler kapsamında, gizlilik sözleşmesinin yalnızca gizli bilgi veren tarafın niyetlerine hizmet etmediğini söylemek mümkündür. Esasen gizlilik sözleşmesi; taraflardan birinin paylaştığı bilginin gizli kalmasını sağlarken, diğer tarafa ise sözleşme ile kararlaştırılan edimin ifası için gerekli olan gizli bilgiye erişim imkânı tanır[33].

Kanaatimizce, gizlilik sözleşmelerinde temel amaç; taraflardan birinin herhangi bir amaçla diğerine açıkladığı bilginin başkalarınca öğrenilmemesi ve/veya diğer tarafça aleyhine olacak şekilde kullanılmamasıdır. Nitekim ifşa etmeme sözleşmeleri ve sır saklama sözleşmeleri aslında aynı hukuki sonucu, yani bir bilginin açıklanmaması veya gizli tutulması amaçlamaktadır. Gizlilik sözleşmeleri, temel amacı olan gizli bilgilerin korunması ve ifşasını engellemeyi, içeriğindeki götürü tazminat veya ceza koşulu hükümleri ile sağlamaktadır[34].

---

yükümlülüğünü yükler. Ayrıntılı bilgi için bkz. M. Kemal Oğuzman ve Nami Barlas, *Medenî Hukuk*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2024, s. 308-309; Gezder, s. 12.

[30] Şenbaş, s. 51.

[31] Esin, s. 54.

[32] Gezder, s. 102.

[33] Demirbaş, s. 73.

[34] Gürbüz Usluel, s. 152; Şenbaş, s. 51; Saatcıoğlu, s. 67.

C. Gizlilik Sözleşmelerinin Uygulamada Görünüş Biçimleri

1. *Birleşme-Devralma İşlemleri Bakımından*

Gizlilik sözleşmelerinin ihtiyaç duyulduğu önemli bir alan birleşme-devralma işlemleridir. Birleşme-devralma işlemlerinde, bir hisse devri veya ticari işletmenin devralınması söz konusudur[35]. Burada taraflar birbirlerinin ticari sırlarına vakıf olabilecekleri bir süreçten geçerek bir şirketin tamamının veya bir kısmının devralınmasına ilişkin görüşmeler yapmaktadırlar. Bu kapsamda, birleşme-devralma işlemlerine ilişkin devir sözleşmesi akdedilmeden önce, devralacak taraf devralmayı amaçladığı şirketin/ticari işletmenin finansal, hukuki ve ticari durumunu incelemek isteyecektir[36]. Bu inceleme sırasında da şirketin birçok gizli bilgisine erişim sahibi olacaktır. Bu sürece ayrıntılı inceleme (*due diligence-DD*) denir[37]. Esasen birleşme-devralma görüşmelerinde akdedilen gizlilik sözleşmesinin birçok kez taraflar arasındaki ilk hukuki işlem olduğu söylenebilir[38].

Bu ayrıntılı inceleme sürecinde, gizli bilgilere üçüncü kişilerce erişilememesi amacı ile ilgili şirket ile devralacak taraf arasında bir gizlilik sözleşmesi yapılmaktadır[39]. Böylece, devir sözleşmesi görüşmelerinin başarısız olması durumunda, hissesi devralınacak olan şirketin gizli bilgilerinin korunması sağlama amacı güdülmektedir[40]. Her ne kadar TBK'da ayıba karşı tekeffül yükümlülüğü hükümleri yer alsa da taraflar gizlilik yükümlülüğünü bir sözleşme sorumluluğu çerçevesinde korumayı genellikle daha etkili görmektedirler[41]. TBK m. 219[42] uyarınca ayıba karşı tekeffül, bir şeyi satan kişinin satılan şeye dair vaat ettiği özelliklerin satılan şeyde

---

[35] Esin, s. 2.
[36] Şenbaş, s. 30.
[37] Sven De Cleyn ve Johan Braet, "*The Due Diligence Process - Guiding Principles for Early Stage Innovative Products and Venture Capital Investments*", The Journal of Private Equity, C: 10, S: 3, 2007, s. 44; Esin, s. 12.
[38] Esin, s. 45.
[39] Cleyn ve Braet, s. 46.
[40] Esin, s. 53.
[41] Esin, s. 23.
[42] TBK m. 219: "*Satıcı, alıcıya karşı herhangi bir surette bildirdiği niteliklerin satılanda bulunmaması sebebiyle sorumlu olduğu gibi, nitelik veya niteliği etkileyen niceliğine aykırı olan, kullanım amacı bakımından değerini ve alıcının ondan beklediği faydaları ortadan kaldıran veya önemli ölçüde azaltan maddi, hukuki ya da ekonomik ayıpların bulunmasından da sorumlu olur.*"

mevcut olmamasından ötürü, satılan şeyin değerinin belirlenenden az olmasından ortaya çıkan sorumluluğudur[43].

Gizlilik sözleşmeleri, birleşme-devralma görüşmelerinde verilecek bilgilerin kapsamı ve bunların ne şekilde kullanılabileceğine ilişkin hükümler de içerir[44]. Nitekim birleşme-devralma işlemleri kapsamında açıklanan bilgilerin yalnızca bu işlemler kapsamında kullanılabileceğine ilişkin hükümler içermektedir. Bu hükümlerin ihlali halinde, amaç dışında kullanmama yükümlülüğünün ihlalinin ortaya çıkacağına ilişkin hükümler eklenerek bir tür koruma sağlanmaktadır[45].

Gizlilik sözleşmeleri, aynı zamanda taraflardan birinin diğerinin onayını almadan birleşme müzakereleri ve tarafların gizli bilgileri hakkında üçüncü kişilere ve tarafların bu bilgileri bilmeye yetkili olmayan çalışanlarına belge vermemeyi de kapsamaktadır[46]. Birleşme müzakerelerinin olumsuz sonuçlanması halinde ise verilmiş olan belgelerin geri verilmesi ve bilgilerin rekabet için kullanılmaması da gizlilik sözleşmesi kapsamına girmektedir[47].

2. Savunma Sanayi Sektörü Bakımından

Uygulamada gizlilik sözleşmelerinin kullanımının yaygın olduğu bir başka alan ise, savunma sanayi sektörüdür. Savunma sanayinde gizlilik sözleşmeleri, kritik önemi haiz bilgi, belge ve teknolojilerin korunmasını sağlamak amacıyla büyük önem taşır. Bu tür anlaşmalar, savunma sanayinin hassas yapısı nedeniyle genellikle bilgi güvenliğinin korunmasına yönelik ek tedbirler içerir. Savunma projelerinde yer alan taraflar arasında yapılan gizlilik sözleşmeleri, ayrıca çeşitli kanuni yükümlülükler bağlamında bilgi güvenliği standartlarına da uygun olmalıdır.

Bilgi güvenliği standartları ise, 5202 sayılı Savunma Sanayi Güvenliği Kanunu'nda ele alınmaktadır. Buna göre savunma sanayi projeleri, 5202 sayılı

---

[43] Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2021, s. 249. (kıs. Eren, Özel Hükümler)
[44] Cleyn ve Braet, s. 48; Esin, s. 52-53.
[45] Amaç dışında kullanmama yükümlülüğüne ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. IX. Bölüm, C Başlığı.
[46] Bülent İyit, "*Milletlerarası Özel Hukukta Ticari Şirketlerde Birleşmeler ve Devralmalar*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, MEF Üniversitesi SBE, İstanbul, 2021, s. 51.
[47] Esin, s. 53.

Savunma Sanayi Güvenliği Kanunu m. 3, f. I, b. (c)[48] kapsamında, Türkiye'nin savunma ihtiyacı olan ve gizlilik dereceli bilgi ihtiva eden her türlü silah, araç ve gereçler ile bunların önemli ve kritik alt sistemlerinin ve parçalarının alımını ve satımını, her tip üretim faaliyeti ile araştırmasını ve geliştirmesini, bunlarla ilgili hizmet ve alt yapı tesis ve faaliyetlerini kapsayan çalışmaların bütününü kapsayan projelerdir. Bu projeler, SSGK m. 3, f. I, b. (a)[49] uyarınca, "ÖZEL", "GİZLİ", "ÇOK GİZLİ" ve "HİZMETE ÖZEL" gizlilik derecelerini haiz projelerdir.

Bu kapsamda savunma sanayi alanında faaliyet gösteren şirketler, gerçekleştirilen projeler için ürün ve hizmet alımı sözleşmelerinde işin doğası gereği sözleşmenin diğer tarafı olan firmalara bilgi aktarmaktadırlar. Bu bilgi aktarımı, SSGK m. 6 ve m. 7'de belirtilen sınırlamalar çerçevesinde olmak zorundadır[50]. İlgili hükümler uyarınca, gizlilik dereceli savunma sanayi projelerine ilişkin bilgi ve belgeler, kişi güvenlik belgesine sahip olmayan kişilere açıklanamaz ve gizlilik sözleşmeleri çerçevesinde aktarılabilecektir.

Savunma sanayinde gizlilik sözleşmeleri, hassas projelerin içeriği, amacı, içerdiği teknik bilgi ve çerçevenin öncelikle yabancı devletlerce, kamu tarafından ve üçüncü kişilerce bilinmemesini ve ifşa edilmemesini amaçlamaktadır[51].

3. Teknoloji Sektörü Bakımından

Günümüzde tüm hızıyla gelişimini sürdüren teknoloji çağında, en önemli emtia bilgidir. Teknoloji dünyasında yerini bulmuş her veri, üçüncü kişilerle paylaşılma riskini haizdir. Bu nedenle, bir veri sanal dünyada bir başka kişiyle paylaşıldığı takdirde

---

[48] SSGK m. 3, f. I, b. (c): "*Gizlilik dereceli proje; savunma ihtiyacı olan ve gizlilik dereceli bilgi ihtiva eden her türlü harp silah, araç ve gereçleri ile bunların önemli ve kritik alt sistemlerinin ve parçalarının alımını ve satımını, her tip üretim faaliyeti ile araştırmasını ve geliştirmesini, bunlarla ilgili hizmet ve alt yapı tesis ve faaliyetlerini kapsayan çalışmaların bütününü, (...) ifade eder*."

[49] SSGK m. 3, f. I, b. (a): "*Gizlilik derecesi; bilmesi gereken kişiler dışındakilere açıklanması veya verilmesi milli güvenlik ve ülke menfaatleri bakımından sakıncalı görülen bilgi, belge ve malzemenin, önem derecelerine göre "çok gizli", "gizli", "özel" ve "hizmete özel" şeklinde sınıflandırılmasını ve adlandırılmasını, (...) ifade eder*."

[50] Ayrıntılı bilgi için bkz. Harun Demirbaş, *Savunma Sanayi Sözleşmeleri*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021, s. 70-72.

[51] Demirbaş, s. 72.

gizlilik sözleşmesi de yapılması gerekir. Teknoloji sektöründe yapılan gizlilik sözleşmelerinde esas amaç, veri gizliliğinin sağlanmasıdır[52].

Teknoloji sektöründe veri paylaşımı oldukça yaygındır. Bu çerçevede, veriler bir kullanıcının kendi bilgisayarından/sisteminden çıkıp başka bir sisteme işlendikten sonra, bu verilere yetkisiz kişilerin erişim riski ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda taraflar genellikle bu paylaşılan verilerin gizliliğinin korunması amacıyla ayrı bir gizlilik sözleşmesi de akdetmektedirler[53].

Uygulamada, bulut bilişim üzerinde depolanan bilgilerin, söz konusu bulut bilişim platformunun işletmesi tarafından hangi standartlarda ve ne şekilde korunacağına ilişkin olarak gizlilik sözleşmesi akdedilmesi sıklıkla rastlanan bir durumdur[54]. Nitekim günlük hayatta kullanımı yaygın olan Google Drive, iCloud gibi uygulamaların kullanımı öncesinde söz konusu hizmeti sunan şirketlerce matbu ve genel işlem koşulları özelliklerini haiz gizlilik sözleşmesi kullanıcılara sunulmaktadır.

[52] Emin Gitmez, "*Bulut Bilişimde Gizlilik Sözleşmesi*", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 31, S. 2, s. 629-663, 2023, s. 631.
[53] Aybike Tunç, *Bulut Bilişim Sözleşmeleri*, İstanbul: Oniki Levha Yayınları, 2020, s. 77.
[54] Gitmez, s. 633.

II. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI

A. Gizli Bilgiyi Veren Taraf

Gizlilik sözleşmeleri, uygulamada ekseriyetle iki taraf arasında düzenlenmektedir. Bu tarafları, kısaca, gizli bilgiyi veren taraf ve gizli bilgiyi alan taraf olarak adlandırmak mümkündür. Gizlilik sözleşmelerinde, gizli bilgiyi haiz olan ve sözleşmenin diğer tarafı veya tarafları ile paylaşan taraf, gizli bilgiyi veren taraftır (*disclosing party*)[55]. Gizli bilgi veren taraf, gizli bilgi niteliğinde her türlü bilgi, belge, rapor vb. fiziksel ya da elektronik dokümanı karşı tarafa esas sözleşmenin amacının gerçekleşmesi için sunan veya bilgileri sözlü olarak açıklayan taraftır[56]. Gizli bilgi veren taraf, sözleşmenin diğer taraf veya tarafları ile daha önce haiz olmadıkları yeni bir bilgi paylaşabileceği gibi, gizlilik sözleşmesi yapıldığı esnada diğer taraf veya tarafların haiz olduğu bir bilginin açıklanmamasını/gizli tutulmasını da talep edebilecektir[57].

Doktrinde bilgi paylaşan tarafın ne şekilde isimlendirileceğine dair farklı görüşler mevcuttur; ilgili görüşler uyarınca, gizli bilgi veren tarafın isimlendirilme biçimine ilişkin farklılıklar arz eden yaklaşımlar olsa da doktrinde tüm görüşler tanımlama konusunda aynı noktadadırlar. Bunların ilkine göre, bilgi paylaşımı yapan tarafın "bilgi veren taraf" olarak isimlendirilmesi yeterli olacaktır[58]. Diğer görüşe göre ise, bilgi paylaşımı yapan tarafın, daha sonra değineceğimiz üzere, gizli olmayan ve kamuya açık bilgileri paylaşması halinde bunun bir gizlilik sözleşmesinin konusunu teşkil edemeyeceği ortadadır[59]. Bu kapsamda, kanaatimizce de bilgi paylaşımı yapan tarafın "*gizli bilgi veren taraf*" olarak isimlendirilmesi daha uygun olacaktır.

Gizli bilgiyi veren tarafın gizli bilginin maliki olması bir gereklilik arz etmemektedir. Gizli bilgiyi veren taraf, bir başkasına ait bilginin zilyedi olarak bu bilgiyi gizlilik sözleşmesi kapsamında üçüncü kişi veya kişiler ile paylaşabilecektir. Örneğin; bir danışmanlık firması danışmanlık verdiği bir şirkete başka bir işten

---

[55] Gürbüz Usluel, s. 145; Şenbaş, s. 42; Esin, s. 45-45; Demirbaş, s. 79; Saatcıoğlu, s. 65; Sulu, s. 114; Erdoğan s. 42; Çebi, s. 8.
[56] Demirbaş, s. 80.
[57] Aynı yönde bkz. Çebi, s. 8.
[58] Esin, s. 46; Çebi, s. 8.
[59] Demirbaş, s. 79; Şenbaş, s. 43.

kaynaklanan bilgileri isimsiz olarak aktarabilecektir. Bu durumda, bilginin zilyedi, danışmanlık firması iken sahibi, ilk olarak danışmanlık hizmetini alan şirket olacaktır. Sözleşmede gizli bilgi veren sıfatını taşıyan tarafın üçüncü bir kişiye ait gizli bilgiyi vermesi de mümkündür[60]. Nitekim gizli bilgi veren tarafın, gizli bilgiyi açıklama yetkisini haiz olması yeterlidir[61].

Doktrinde oldukça isabetli şekilde belirtildiği üzere, danışmanlık verdiği bir firmanın gizli bilgilerini haiz olan bir firma, aralarında gizlilik sözleşmesi mevcut olan çalışanları ile söz konusu gizli bilgileri paylaşabilir[62]. Bu durumda, gizli bilgi veren tarafın, doktrinde bazı yazarlarca belirtildiği ve isimlendirildiği üzere "*sır sahibi*" [63] veya "*gizli bilgi sahibi*"[64] olması şart değildir. Uygulama açısından bakıldığında gizli bilgi sahibi, çalışanlarıyla gizlilik sözleşmesi düzenleyen işveren; lisans veya franchise sözleşmesi kapsamında belirli ticari sırları aktaracak olan gerçek/tüzel kişi veya birleşme-devralma görüşmeleri bakımından hissesi devralınacak olan bir şirket olabilir.

Bunlara ek olarak, "*gizli bilgi veren taraf*" sıfatı kimi zaman sözleşmenin yalnızca bir tarafına ait olabilirken, kimi zaman ise, birden fazla tarafına ait olabilmektedir. Esasen, gizli bilgi veren taraf sıfatı birden fazla gerçek/tüzel kişiye ait olabilecektir[65]. Sözleşmenin tarafları, birbirlerine gizli bilgileri açıkladığı ve bu bilgilerin diğer taraf veya taraflarca açıklanmaması ve gizli tutulmasını arzu ettikleri takdirde, gizli bilgi veren taraf (*disclosing party*) sıfatı, bilgi paylaşımı yapan tarafların tamamına ait olacaktır. Bu durumda, sözleşmenin iki tarafı da gizli bilgileri açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğüne sahip olacaklardır[66].

Örneğin, bir yatırımcının bir girişimi satın alma görüşmelerine başladığını varsayalım. Yatırımcı, söz konusu girişim için teklif verdiği takdirde şirketin incelenmesini sağlama amacıyla inceleme (*due diligence*) süreci işletecektir. Bu kapsamda, yatırımcı, kendi teklifinin başkalarınca bilinmemesini isteyebilecektir. Keza, girişim sahibi de iş fikrinin ve şirketine ilişkin sırların üçüncü kişilerce öğrenilmemesini

---

[60] Şenbaş, s. 42.
[61] Erdoğan, s. 54.
[62] Örnek için bkz. Çebi, s. 9.
[63] Gürbüz Usluel, s. 146, Saatcıoğlu, s. 65, Sulu, s. 114.
[64] Erdoğan, s. 54.
[65] Çebi, s. 10.
[66] Demirbaş, s. 78-79; Çebi, s. 10.

amaçlayacaktır. Bu kapsamda tarafların ikisi de akdedecekleri gizlilik sözleşmesi kapsamında gizli bilgi veren taraf olacaklardır.

B. Gizli Bilgiyi Alan Taraf

Gizlilik sözleşmelerinde, gizli bilgi veren tarafın kendisi ile gizli bilgi paylaştığı ve bu bilgileri üçüncü kişilere açıklamama ve gizli tutma borcu ile yükümlü olan taraf, gizli bilgi alan taraftır (*receiving party*)[67]. Gizli bilgiyi alan taraf, açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünü üstlenen taraftır.

Doktrinde, kendisiyle bilgi paylaşılan tarafın ne şekilde isimlendirileceğine dair yine farklı görüşler mevcuttur. Bunlardan ilkine göre, kendisiyle bilgi paylaşılan taraf, paylaşım yapılan taraf olduğundan "*gizli bilginin paylaşıldığı kişi*" olarak isimlendirilmelidir[68]. Bir diğer görüşe göre ise, gizlilik sözleşmeleri ticari sırları koruyacağından "*sırrın verildiği kişi*" şeklinde bir isimlendirme yeterli olacaktır[69]. Üçüncü bir görüşe göre ise, gizlilik sözleşmesinin konusunu teşkil eden bilgilerin gizli bilgi olması şart olmadığından "*bilgi alan taraf*" şeklinde isimlendirmek isabetli olacaktır[70]. Son olarak bir başka görüşe göre ise, sözleşmenin konusunu teşkil eden bilgilerin gizlilik sıfatını haiz olması, gizlilik sözleşmesinin konusunun geçerlilik şartı olacağından, kendisiyle bilgi paylaşılan tarafın "*gizli bilgi alan taraf*" olarak isimlendirilmesi gerekmektedir[71].

Kanaatimizce, gizlilik sözleşmesine konu olan bilgilerin "gizli" olması bir şart olarak aranması gerektiğinden, kendisi ile bilgi paylaşılan tarafın "*gizli bilgi alan taraf*" olarak isimlendirilmesi uygun olacaktır.

Yukarıda yapılan açıklamalara paralel olarak, "*gizli bilgiyi veren taraf*" sıfatında da olduğu gibi, "*gizli bilgi alan taraf*" sıfatı da sözleşmenin taraflarının tamamına ait olabilir. Sözleşmenin taraflarının birbirleriyle gizli bilgi paylaştığı hallerde, bu tarafların tamamı, hem "*gizli bilgi veren taraf*" hem de "*gizli bilgi alan taraf*" sıfatlarını haiz olacaklardır.

---

[67] Gürbüz Usluel, s. 146, s. 149, Şenbaş, s. 42, Demirbaş, s. 80, Esin, s. 46, Erdoğan, s. 55, Çebi, s. 10.
[68] Erdoğan, s. 55.
[69] Gürbüz Usluel, s. 149.
[70] Esin, s. 47; Çebi, s. 10-11.
[71] Demirbaş, s. 80.

Ayrıca, aynı gizli bilginin korunmasına ilişkin olarak aynı kişi, bir sözleşmede "gizli bilgi alan taraf" olabileceği gibi, başka bir sözleşmede "gizli bilgi veren taraf" olabilecektir. Bu kapsamda yüklenici, aynı gizli bilgi kümesi için bir sözleşmede "gizli bilgi alan taraf", diğer sözleşmede ise "gizli bilgi veren taraf" olabilecektir[72]. Nitekim taahhüt işlerinde alt yüklenici kullanımından ötürü, bir iş sahibi ile yapım işi sözleşmesi akdeden yüklenici, işler kapsamında kullanacağı alt yüklenici ile gizlilik sözleşmesi ile yapım işi kapsamında iş sahibinden edindiği bilgilerin korunmasını sağlayabilecektir.

Gizlilik sözleşmesinin konusunu teşkil eden gizli bilgilerin sözleşmenin imzalanmasından sonra gizli bilgi alan tarafa açıklanması veya ifşa edilmesi şart değildir[73]. Gizli bilgilerin sözleşmenin imzasından önce öğrenilmiş olması da mümkündür. Bu durumda, gizli bilgi alan taraf, hâlihazırda bildiği veya eriştiği bilgilerle ilgili olarak açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğüne sahip olacaktır.

Uygulama açısından bakıldığında gizli bilgi alan taraf; gizli bilgilerin saklanması, korunması, üçüncü kişilerle paylaşılmaması ve bu bilgilerin sadece sözleşme amacı doğrultusunda kullanılması borçlarını üstlenir[74]. Gizli bilgi kendisine açıklanan taraf ise bilginin kime açıklanacağına göre değişebilecektir, bu sıfat tek bir kişiye ait olabileceği gibi, bir şirkette çalışan kişilerin tamamı da olabilecektir[75].

---

[72] Örnek için bkz. Demirbaş, s. 79-80.
[73] Çebi, s. 31.
[74] Şenbaş, s. 46.
[75] Krattiger ve Kowalski, s. 690.

III. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

A. Hukuki Sonucu Bakımından Borç Yükleyen Sözleşme Niteliği

Yöneldikleri hukuki sonuçlara göre sözleşmeler; borç sözleşmeleri, tasarruf sözleşmeleri ve statü sözleşmeleri olarak üçe ayrılmaktadırlar[76]. Bir sözleşme, taraflardan en az birisi üzerinde borç doğurmaktaysa, borç sözleşmesi olarak nitelendirilir[77]. Yine bir sözleşmenin, herhangi bir hakkın devri, değiştirilmesi veya ortadan kaldırılmasına ilişkin olması halinde tasarruf sözleşmesinden bahsedilebilecektir[78]. Bir sosyal ilişkinin kurulması, değiştirilmesi veya ortadan kaldırılmasına yönelik sonuçlar doğuran bir sözleşme söz konusu ise, statü sözleşmesinin varlığı söz konusu olacaktır[79].

Gizlilik sözleşmelerinin konusu; bir hakkın devri, değiştirilmesi, kısıtlanması veya ortadan kaldırılması değildir. Esasen, uygulamada gizlilik sözleşmelerinde yer alan çeşitli hükümlerle aktarılan bilgilerin ve bilgilere ilişkin varsa patent, marka vb. fikri ve sınai hakların devredilmesine yönelik düzenlemeler de yapılmaktadır. Bu nedenle gizlilik sözleşmelerinin bir tasarruf işlemi içermediğini söylemek mümkündür.

Ayrıca gizlilik sözleşmeleri; bir sosyal ilişki statüsü (evlilik gibi) kurmamakta, bir sosyal ilişkiyi değiştirmemekte veya sona erdirmemektedirler. Buradan hareketle, gizlilik sözleşmelerinin bir statü sözleşmesi tipi teşkil etmediğini söylemek de mümkün olacaktır. Buna karşın, uygulamada evlilik sözleşmeleri gibi statü kuran sözleşmelerin kimi zaman gizlilik yükümlülükleri içerdiği de görülmektedir[80].

Son olarak gizlilik sözleşmeleri, gizli bilgi alan tarafa edindiği gizli bilgilerin üçüncü kişilere açıklanmaması ve gizli tutulması yükümlülüğü yüklemektedir. Bu kapsamda, gizlilik sözleşmelerinin borç sözleşmesi niteliğini haiz oldukları açıktır[81].

---

[76] Eren, Borçlar Genel, s. 239-240.
[77] Oğuzman ve Öz, s. 266.
[78] Eren, Borçlar Genel, s. 240.
[79] Necip Kocayusufpaşaoğlu, Hüseyin Hatemi, Rona Serozan ve Abdulkadir Arpacı, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm Cilt I*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017, s. 97-98.
[80] Çebi, s. 49.
[81] Gitmez, s. 645; Çebi, s. 49.

B. Tipikleşmiş İsimsiz Sözleşme Niteliği

Sözleşmeler, kanunda düzenlenip düzenlenmemelerine göre isimli ve isimsiz sözleşmeler olarak iki kategoride incelenir. Bu kapsamda, isimli sözleşmeler, kanunda düzenlenmiş sözleşmelerdir[82].

TBK'nın özel borç ilişkileri kısmında veya özel kanunlarda düzenlenmemiş olan sözleşmeler ise, isimsiz sözleşmeler olarak adlandırılmaktadır[83]. Hukukumuzda, sözleşme özgürlüğünün yansıması olarak "sözleşme tipinin belirlenmesi" ilkesi geçerlidir[84]. Bu kapsamda ne TBK'da ne de başka bir kanunda herhangi bir şekilde düzenlenmeyen gizlilik sözleşmesinin isimsiz bir sözleşme olduğunu söylemek mümkündür[85].

İsimsiz sözleşmeler, tipikleşmiş ve atipik isimsiz sözleşmeler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Tipikleşmiş isimsiz sözleşmeler, uygulamada sıkça rastlanan, genelde aynı objektif esaslı unsurları içeren, uygulamada neredeyse yeknesak bir uygulama biçimi olduğu belirtilebilecek sözleşmelerdir[86]. Atipik isimsiz sözleşmeler ise, uygulamada nadiren karşılaşılan, belirli bir standart veya tipikleşmiş bir yapı üzerinde kurulmayan sözleşmelerdir[87].

Tipikleşmiş isimsiz sözleşmeler, uygulamada benzer şekillerde kullanıldıklarından ötürü, emsal yargı kararlarına konu olabilmekte, verilen yargı kararları teamül haline gelebilmekte ve bağlayıcı etkisi ile örf-adet hukuku kuralı teşkil edebilmektedirler[88].

---

[82] Bununla birlikte, bir kanunun sözleşmenin sadece ismini anmış olması, o sözleşmenin isimli sözleşme olması için yeterli olmayacaktır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Saibe Oktay-Özdemir, "*İsimsiz Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşlukların Tamamlanması*", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 55, S: 1, s. 263-296, 1996, s. 264. (kıs. Oktay-Özdemir, İsimsiz Sözleşmeler)

[83] Fahrettin Aral ve Hasan Ayrancı, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2018, s. 53. Aynı yönde bkz. Cevdet Yavuz, *Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2016, s. 13.

[84] Yavuz, s. 8.

[85] Gürbüz Usluel, s. 146; Şenbaş, s. 32; Erdoğan, s. 4; Çebi, s. 53.

[86] Oktay-Özdemir, İsimsiz Sözleşmeler, s. 267.

[87] Eren, Özel Hükümler, s. 951.

[88] Serozan, Baysal ve Sanlı, s. 71 vd.; Çebi, s. 54.

Atipik sözleşmeler ise, uygulamada genel olarak kabul görmüş bir uygulama biçimi olmadığından, haklarında ancak başka sözleşmelere benzetilebildiği kadarıyla kararlara konu olabilmekte ve teamül haline gelememektedirler[89].

Uygulamada sıkça rastlandığı üzere, birçok gizlilik sözleşmesi formatı birbirine oldukça benzemektedir. Verilen bilgilerin doğru olup olmadığına ilişkin sorumsuzluk kaydı, tarafların yalnızca amaç kapsamında bilgileri kullanabileceklerine ilişkin vb. hükümler, genelde bir başka gizlilik sözleşmesindeki hükümlere oldukça yakındır. Ayrıca, ICC tarafından model sözleşmesi[90] hazırlanmış bir sözleşme tipi de olması gizlilik sözleşmelerini, bu tiplerden tipikleşmiş isimsiz sözleşme niteliğine daha yakın kılmaktadır[91].

C. Kendine Özgü Yapısı Olan Sözleşme Olma Niteliği

İsimsiz sözleşmeler, sözleşmenin objektif esaslı unsurlarının kanunda başka bir sözleşme için öngörülmediği şekilde belirlenen kendine özgü (sui generis)[92] ve kanunda isimli bir sözleşme için öngörülen objektif esaslı unsurların başka bir sözleşme için farklı şekilde kullanıldığı karma içerikli sözleşmeler[93] olarak ikiye ayrılmaktadır. Gizlilik sözleşmelerinde, gizli bilgiyi veren tarafın bu bilgiyi sözleşmede öngörülen zaman ve şekilde iletme ve gizli bilgiyi alan tarafın o bilgiyi sözleşmenin geçerli olduğu süre boyunca, gizli tutma yükümlülüğü vardır[94]. Hatta bazı gizlilik sözleşmelerinde tarafların ikisi de karşılıklı olarak gizli bilgi saklama ve/veya ifşa etmeme yükümlülüğüne sahip olacaklardır[95].

Her ne kadar gizlilik sözleşmelerine ilişkin Bankacılık Kanunu'nda, Sigortacılık Kanunu'nda ve ÖSYM Kanunu'nda düzenlemeler yer alsa da, söz konusu düzenlemeler gizlilik sözleşmelerinin içeriğine ve hangi objektif esaslı unsurları içermesi gerektiğine dair düzenlemeler içermemektedir. Nitekim söz konusu kanunlarda yapılan

---

[89] Atipik sözleşmelerde yorumlama hakkında bkz. Oktay-Özdemir, İsimsiz Sözleşmeler, s. 288.
[90] https://iccwbo.org/business-solutions/model-contracts-clauses/icc-model-confidentiality-agreement
[91] Aynı yönde görüş için bkz. Çebi, s. 56 vd.
[92] Aral ve Ayrancı, s. 53-54.
[93] Serozan, Baysal ve Sanlı, s. 75; Oğuzman ve Öz, s. 49.
[94] Şenbaş, s. 33.
[95] Esin, s. 52.

düzenlemeler sadece kanunların düzenlediği hususlara ilişkin yapılacak gizlilik sözleşmelerine ilişkindir.

Bu kanunlarda düzenlenmiş olan söz konusu objektif unsurlar, TBK'da veya başka bir düzenlemede yer alan herhangi bir sözleşme tipinin unsurları ile eşleşmemektedir[96]. Bu kapsamda kanaatimizce, gizlilik sözleşmelerini kendine özgü (sui generis) niteliği haiz bir sözleşme tipi olarak nitelendirmek gerekmektedir. Kendine özgü (sui generis) sözleşmeler, isimsiz sözleşmelerin bir türüdür[97]. Bu sözleşmeler, kanunlarda düzenlenmiş isimli sözleşmelerin unsurlarını içermeyen, kendine özgü yapısı olan ve başka bir sözleşmeyle benzeşmeyen sözleşmelerdir[98]. Sui generis sözleşmelere uygulanacak hüküm; iyi niyet kuralları, teamüller, benzer akitlere uygulanan hükümler ve mahkeme içtihatları çerçevesinde belirlenir[99].

D. Tek Tarafa, İki Tarafa veya Çok Taraflı Sözleşme Niteliği

Borçlar hukukumuzda sözleşmeler; bir tarafa borç yükleyen sözleşmeler, iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler ve çok tarafa borç yükleyen sözleşmeler olarak üçe ayrılır[100]. Bunlardan bir tarafa borç yükleyen sözleşmelerde, taraflardan biri borç altına giren diğer tarafın irade beyanını kabul etmekte fakat borç altına girmemektedir[101]. Bu sözleşmelerde edim yükümlülüğü, yalnızca taraflardan birine ait olmaktadır[102].

İki taraflı sözleşmeler ise, kendi içlerinde taraflardan birinin borcunun diğerinin borcunu karşıladığı "*tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler*"[103] ve taraflardan birinin ancak belirli şartlar altında bir borç altına girdiği "*eksik iki tarafa borç yükleyen*

---

[96] Aynı yönde bkz. Şenbaş, s. 33; Erdoğan, s. 6; Çebi, s. 52.
[97] Aydın Zevkliler ve K. Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2017, s. 12; Yavuz, s. 15.
[98] Eren, Özel Hükümler, s. 963; Oğuzman ve Öz, s. 51; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2021, s. 23. (kıs. Kılıçoğlu, Borçlar Özel); Zevkliler ve Gökyayla, s. 12.
[99] Aral ve Ayrancı, s. 64; Eren, Özel Hükümler, s. 965.
[100] Eren, Genel Hükümler, s. 223. Sözleşmelerin tek tarafa ve iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler olarak ikiye ayrılacağına ilişkin görüş için bkz. Oğuzman ve Öz, s. 48.
[101] Eren, Genel Hükümler, s. 223.
[102] Oğuzman ve Öz, s. 48.
[103] Eren, Genel Hükümler, s. 224. Aynı yönde fakat "*tam iki taraflı sözleşmeler*" şeklinde isimlendirilmiş hâli için bkz. Oğuzman ve Öz, s. 48.

sözleşmeler"[104] olarak ikiye ayrılır. Çok taraflı sözleşmeler ise, ikiden fazla tarafın edimlerinin birbiriyle değiştirilmesi amacı gütmeden (yani karşılıklılık ifade eden bir borç ilişkisi söz konusu olmaksızın) ortak bir amacı gerçekleştirmek amacıyla kurdukları sözleşmelerdir[105].

Gizlilik sözleşmelerinin edim ilişkisine göre hangi tür içerisinde yer alacağına ilişkin ise, doktrinde çeşitli görüşler mevcuttur. Bunlardan ilkine göre, daha önce incelediğimiz ve gizlilik sözleşmelerinin türlerinden olduğunu belirttiğimiz ifşa etmeme sözleşmelerinin yalnızca tek tarafa borç yükleyecek şekilde yapılabilen sözleşmeler olduğunu belirten görüştür[106]. Bu görüşün temelinde ifşa etmeme sözleşmelerinde taraflardan birinin elde ettiği bir gizli bilgiyi açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü ile bağlanması ve fakat diğer tarafın herhangi bir edim yükümlülüğü taşımaması gösterilmektedir[107].

İlgili görüş kapsamında bahsedilen ifşa etmeme sözleşmesi tipi, yukarıda anlatılan[108] ve genellikle işçi-işveren ilişkisi veya tedarikçi-alıcı gibi bir tarafın daha baskın olduğu alanlarda kullanılan gizlilik sözleşmelerine uygundur. Bu sözleşmeler, iş ilişkisi kapsamında işçi-işveren arasında akdedilen ve işverenin herhangi bir edim yükümlülüğünü haiz olmadığı veya tedarikçiye alıcı tarafından açıklanan ürün özelliklerini ve ürüne ilişkin önemli teknik ve gizli bilgiyi ifşa etmeme sözleşmeleridir[109].

Doktrindeki ikinci görüşe göre, gizlilik sözleşmelerinde, ancak taraflardan yalnızca birinin gizli bilgileri açıklama yükümlülüğünü haiz olması ve diğer tarafın karşılığında herhangi bir borç ilişkisi altına girmemesi halinde, tek taraflı bir gizlilik sözleşmesinden bahsedilebilecektir[110].

---

[104] Eren, Genel Hükümler, s. 226 vd. Aynı yönde fakat "eksik iki taraflı sözleşmeler" şeklinde isimlendirilmiş hâli için bkz. Oğuzman ve Öz, s. 48.
[105] Eren, Genel Hükümler, s. 226.
[106] Şenbaş, s. 34.
[107] Gürbüz Usluel, s. 147; Miroğlu, s. 15. Aynı yönde Anglo-Amerikan hukuku kaynaklı görüş için bkz. Linda K. Stevens, "*Non-Compete and Non-Disclosure Covenants*", The Journal of Private Equity, C: 14, S: 4, s. 33-40, 2011, s. 33.
[108] II. Bölüm, C Başlığı.
[109] Stevens, s. 33-34.
[110] Çebi, s. 56.

Bu şekilde kategorize edilerek ifşa etmeme sözleşmelerinin tamamının bir kategori altında tek taraflı gizlilik sözleşmesi olarak nitelendirilmesi, kanaatimizce, uygun olmayacaktır. Bununla birlikte, gizlilik sözleşmelerinin kural olarak tek taraflı sözleşmeler olduklarını belirtmek gereklidir[111].

İkinci ve doktrinde baskın olan görüşe göre; gizlilik sözleşmeleri tek tarafa veya iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler şeklinde düzenlenebilir. Bu görüşe göre, tarafların her ikisinin de birbirleriyle gizli bilgi paylaştığı ve karşılıklı olarak gizli bilgi açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü ile bağlandığı durumlarda tam iki tarafa borç yükleyen gizlilik sözleşmeleri söz konusu olacaktır[112].

Buna ek olarak taraflardan birinin diğeriyle gizli bilgi paylaştığı fakat açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü ile bağlanmadığı durumlarda ise, iki ihtimal söz konusu olacaktır. İlk olarak, bu durumda gizli bilgi veren tarafın herhangi bir edim yükümlülüğünü haiz olmaması durumunda tek tarafa borç yükleyen bir gizlilik sözleşmesi oluşacaktır[113]. Ayrıca, sözleşme süresi boyunca gizli bilgi veren tarafın, gizli bilgi alan tarafa belirli bilgileri (ve bazı hâllerde gizli bilgileri ihtiva eden belgeleri[114]) sağlama yükümlülüğüne sahip olduğu durumlarda, eksik iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerden bahsetmek mümkün olacaktır[115].

Tüm bu görüşlere rağmen, kanaatimizce, gizlilik sözleşmeleri çok tarafa borç yükleyen sözleşmeler şeklinde de tezahür edebilir. Doktrinde, çok tarafa borç yükleyen sözleşmelere ortaklık sözleşmeleri örnek verilmiştir[116]. Nitekim uygulamada ortaklık sözleşmeleri içerisinde taraflara kurdukları ortaklık kapsamında gizli bilgi açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü yükleyen birçok gizlilik hükmü mevcuttur. Bu sözleşmelerde, birden çok tarafın açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğüne sahip olduğunu görmek mümkündür.

---

[111] Çebi, s. 249.
[112] Şenbaş, s. 35; Demirbaş, s. 74-75; Erdoğan, s. 4; Çebi, s. 55, s. 56.
[113] Erdoğan, s. 4.
[114] Esin, s. 53; Çebi, s. 62.
[115] Şenbaş, s. 34.
[116] Eren, Genel Hükümler, s. 226.

Örnek vermek gerekirse, kamu otoriteleri tarafından açılan bir ihaleye aralarında önceden akdettikleri joint venture sözleşmesi[117] kapsamında giren dört şirketin; ihale konusu olan işe ilişkin verilecek teklifi, ihale konusu işin yapımı esnasında kullanılacak malzeme cinsini, ihale konusu işe ilişkin ticari sırlarını gizli bilgi olarak tasnif ettikleri ve tüm tarafların bu bilgiyi gizli tutma ve ifşa etmeme yükümlülüğü kapsamında ele alınmaktadır. Böylece her bir sözleşme tarafının sözleşme kapsamındaki gizli bilgileri açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünü haiz oldukları görülmektedir.

Çok taraflı sözleşmeler, yapıları gereği tarafların ortak bir amaç doğrultusunda akdettikleri sözleşmelerdir[118]. Gizlilik sözleşmelerinin objektif esaslı unsurunun gizli bilgiyi açıklamama yükümlülüğü olduğu göz önünde bulundurulduğunda, en az üç taraftan oluşan bir konsorsiyum, iş ortaklığı veya joint venture yapısında ortak bir şekilde haiz olunan gizli bilginin açıklanmaması, bir gizlilik sözleşmesi ile tarafların yükümlülüğü olabilecektir.

Bu bakımdan doktrindeki, çok taraflı gizlilik sözleşmelerinin (*multilateral confidentiality agreements*) tarafların ortak amacı haiz şekilde akdettikleri sözleşmeler olmadığından çok taraflı sözleşmeler olarak değerlendirilemeyeceğine ilişkin görüşe[119] katılmak mümkün olmayacaktır. Gizlilik sözleşmelerinde, taraflar ortak bir amaç ve kapsam doğrultusunda, önceden edinilen veya sözleşmenin imzalanmasından sonra edindikleri gizli bilgileri koruma yükümlülüğünü haiz olacaklardır.

Nitekim yukarıda değindiğimiz üzere gizlilik sözleşmeleri kendine özgü (sui generis) niteliği haiz sözleşmeler olduklarından unsurları bakımından kendine özgü ve farklılaşan yapılarda kurulabilmektedir. Bu kapsamda, kanaatimizce, gizlilik sözleşmeleri, edim ilişkisi bakımından tek tarafa, iki tarafa ve çok tarafa borç yükleyen şekilde düzenlenebilecektir. Bu kapsamda, gizlilik sözleşmelerinin taraflarının sayısı bakımından önceden kesin bir şekilde sınıflandırılması mümkün olmayacaktır.

---

[117] Joint venture sözleşmesi, bir ihale sürecine, bir işin yüklenilmesine birlikte katılmak isteyen birden fazla tarafın aynı borcun altına adi ortaklık kurarak girmelerini öngören bir sözleşme tipidir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Muhammet Tarık Altun, "*Joint Venture Sözleşmesi*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, s. 4 vd.
[118] Eren, Genel Hükümler, s. 226.
[119] Çebi, s. 57.

Ayrıca, ifa sırası bakımından incelendiğinde gizlilik sözleşmelerinde ifa sırası bakımından gizlilik sözleşmelerinde taraflardan öncelikle gizli bilgiyi veren tarafın yükümlülüğünü yerine getirmesi gerekecektir. Gizlilik sözleşmelerinde, işin niteliği gereği[120], taraflardan öncelikle gizli bilgiyi veren tarafın yükümlülüğünü yerine getirmesi veya getirmiş olması uygun olacaktır.

E. Sürekli Edimli Sözleşme Niteliği

Sürekli edimli sözleşmeler, sürekli borç ilişkilerini, yani sürekli edim yükümlülüğünü içeren sözleşmelerdir[121]. Sürekli edimli borç ilişkilerinde, borçlunun borcunu süreklilik arz eden bir davranış ile devamlı ve aralıksız ifa etmesi söz konusudur[122]. Gizlilik sözleşmeleri, taraflardan en az birine kendisine açıklanan gizli bilgiyi sözleşmenin öngördüğü süre boyunca açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü yüklemesinden ötürü, sürekli edimli sözleşme niteliğini haiz olmaktadır.

Herhangi bir sözleşmenin sürekli sözleşme olarak kabul edilmesi için, asli edim yükümlülüklerinden birinin sözleşme sona erinceye dek süreklilik arz etmesi yeterlidir[123]. Yapmama borçları, anlık olarak bir faaliyetin yapılmadığını içermediği sürece genellikle sürekli edimler içerir[124]. Nitekim gizlilik sözleşmeleri, açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü ile aynı zamanda bir yapmama edimi ile TBK m. 113, f. II[125] kapsamında borca aykırılık yaptırımı da içermektedir[126].

Gizlilik sözleşmelerinde, gizli bilgiyi alan tarafça gizli bilgiyi açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün sözleşmenin yürürlük süresi kadar veya sözleşmede belirtilen koruma süresi kadar yerine getirmesi durumunda edim ifa edilmiş olacağından, gizlilik sözleşmelerinin asli edim yükümlülüğü bakımından sürekli edim

---

[120] Oğuzman ve Öz, s. 360.
[121] Eren, Genel Hükümler, s. 227.
[122] Oğuzman ve Öz, s. 13.
[123] Eren, Genel Hükümler, s. 227.
[124] Oğuzman ve Öz, s. 13.
[125] TBK m. 113, f. II: "*Yapmama borcuna aykırı davranan borçlu, bu aykırı davranışının doğurduğu zararı gidermekle yükümlüdür.*"
[126] Esin, s. 56; Şenbaş, s. 33-34; Erdoğan, s. 58.

içerdiğini söylemek mümkündür[127]. Ayrıca, uygulamada genellikle görüldüğü üzere, gizlilik sözleşmelerinde bulunan gizli bilgileri veya gizli bilgilerin yer aldığı dokümanların, verilerin, belgelerin imha ve/veya iadesine ilişkin yükümlülükler ise ani edimli bir borç teşkil edecektir[128]. Bununla birlikte söz konusu yükümlülükler, gizlilik sözleşmelerinin esaslı unsurlarını teşkil etmediklerinden sözleşmenin niteliğini belirlemekte yetkin olmayacaklardır.

Son olarak doktrinde yer alan ve belirli bir toplantıda gizli bilgilerin açıklanmaması ve gizli tutulmasına ilişkin yükümlülüğün ani edimli bir borç teşkil edeceğine dair görüşe[129] katılmak mümkün değildir. Toplantı sırasında bir bilginin açıklanmamasına ilişkin yükümlülük ancak toplantı genelinde yerine getirilebilecektir. Bir toplantının bir an süremeyeceği göz önünde bulundurulduğunda, toplantının süresi boyunca yüklenilen borcun sürekli ifa gerektiren bir edim olduğu açıktır.

[127] Aynı yönde bkz. Çebi, s. 58; Esin, s. 56
[128] Aynı yönde bkz. Çebi, s. 58-59; Erdoğan, s. 12.
[129] Çebi, s. 59.

IV. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNE UYGULANACAK HÜKÜMLER

A. Adi İş Niteliğindeki Gizlilik Sözleşmelerine Uygulanacak Hükümler

Gizlilik sözleşmeleri, kendine özgü yapısı olan isimsiz sözleşmeler olduklarından bunlara doğrudan uygulanacak hükümler mevcut değildir. Bu kapsamda, isimsiz sözleşmelerde ilk olarak kanunun genel nitelikli emredici hükümleri uygulama alanı bulacaktır[130]. Genel nitelikli hükümler, kanunun tamamına veya aynı nitelikteki hukuki ilişkilerin büyük kısmına uygulanabilecek hükümlerdir[131]. Emredici hükümler ise, aksi kararlaştırılamayan ve uyulması zorunlu olan hükümlerdir[132]. Buna karşın, bir isimsiz sözleşme türü olan gizlilik sözleşmesindeki bir hükmün özel nitelikli bir emredici hükmün koruma amacını ihlal etmesi durumunda, söz konusu emredici hüküm de gizlilik sözleşmelerine uygulanabilecektir[133]. Özel hükümler, belirli hukuki ilişkileri düzenleyen ve kural olarak bunlar dışında hiçbir hukuki ilişkiye uygulanamayan hükümlerdir[134].

Taraflar arasında gizlilik sözleşmesinden kaynaklı bir uyuşmazlık çıkması halinde, uyuşmazlığa konu hususun sözleşmede düzenlenip düzenlenmediği önem arz edecektir. Bu husus incelenirken TBK m. 19, f. I uyarınca, tarafların sözleşmenin kurulma aşamasındaki gerçek ve ortak iradelerinin esas alınabileceğini söylemek mümkündür. Bu iradelerin tespit edilememesi halinde, güven teorisi devreye girecektir[135]. Güven teorisi uyarınca, makul ve dürüst bir muhatabın bakış açısı ile sözleşmenin yorumlanması ve ortak iradenin tespiti yapılmaya çalışılacaktır[136].

Nitekim tarafların sözleşme görüşmeleri esnasında bir konuyu görüşüp düzenleme yapmadan geçmesi durumunda sözleşmede konuya ilişkin sözleşme boşluğu

---

[130] Oktay-Özdemir, İsimsiz Sözleşme, s. 283.
[131] M. Kemal Oğuzman ve Nami Barlas, *Medenî Hukuk*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016, s. 86.
[132] Mustafa Dural ve Suat Sarı, *Türk Özel Hukuku Cilt I: Temel Kavramlar ve Medenî Kanunun Başlangıç Hükümleri*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021, s. 132.
[133] Özel nitelikli emredici hükmün isimsiz sözleşmelere uygulanması hakkında bkz. Erden Kuntalp, *Karışık Muhtevalı Akit (Karma Sözleşme)*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2013, s. 295.
[134] Dural ve Sarı, s. 132.
[135] Yasemin Durak, "*Güven Sorumluluğu ve Culpa In Contrahendo*", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 25, S: 1, s. 239-288, 2017, s. 243.
[136] Huriye Reyhan Demircioğlu, "*Culpa In Contrahendo Sorumluluğu*", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008, s. 75.

oluşacaktır, bu durumda, sözleşmenin tamamlanması gerekir[137]. Sözleşmenin tamamlanması ise, TBK m. 2, f. II uyarınca, hâkimin işin özelliklerine bakarak hukuk yaratması ile mümkün olabilecektir[138]. Burada hâkim yedek hukuk kurallarını uygulamayacaktır, çünkü taraflar yedek hukuk kurallarının uygulanmaması için konu hakkındaki mutabakatlarını sonraya bırakmışlardır[139].

Taraflarca hiç müzakere edilmemiş bir hususun sözleşme boşluğu teşkil etmesi halinde, yedek hukuk kurallarının uygulanması hususu tartışmalıdır. Yedek hukuk kuralları, taraflarca aksi kararlaştırılabilen fakat taraflarca aksine anlaşma yapılmadığı takdirde uygulama alanı bulacak kanun hükümleridir[140]. Objektif teori isimli görüşe göre, yedek hukuk kurallarına başvurulmalıdır[141]. Doktrinde sübjektif teori olarak isimlendirilen görüşü savunanlara göre, ise tarafların ortak varsayımsal iradeleri tespit edilmelidir[142]. Burada tarafların sözleşme boşluğu teşkil eden hususa ilişkin ortak iradeleri bulunmadığından, kanaatimizce, yedek hukuk kurallarına başvurulmalıdır. Nitekim Türk hukuk öğretisi de TBK m. 2, f. II hükmünün ancak bu durumda uygulanabileceğini ve işin mahiyetine göre yedek hukuk kurallarına başvurabileceğini savunmaktadır[143].

Doktrinde bir görüşe göre, yedek hukuk kurallarının uygulanması açısından, isimli sözleşmelere ilişkin hükümler bu sözleşmelere ilişkin unsurları bünyesinde barındırmadıkları için bu hükümlerin kendine özgü sözleşmelere uygulanamayacaktır[144]. Diğer bir görüşe göre ise, isimli sözleşmelere özgü hükümler, uygun düştükleri ölçüde ve kıyasen kendine özgü sözleşmelere uygulanabilecektir[145].

Kanaatimizce, ikinci görüş en isabetli görüş olup bu görüşü savunan bir yazarın da belirttiği gibi, sözleşme tipleri arasında keskin hatlarla ayrılmış sınırlar

---

[137] Oktay-Özdemir, İsimsiz Sözleşme, s. 289.
[138] Kılıçoğlu, Borçlar Özel, s. 18; Oğuzman ve Öz, s. 203.
[139] Eren, Genel Hükümler, s. 541.
[140] Oğuzman ve Barlas, s. 98.
[141] Objektif teori ile ilgili açıklama için bkz. Oktay-Özdemir, İsimsiz Sözleşme, s. 284.
[142] Sübjektif teori ile ilgili açıklama için bkz. Oktay-Özdemir, İsimsiz Sözleşme, s. 285.
[143] Selahattin Tekinay, Sermet Akman, Haluk Burcuoğlu ve Atilla Altop, *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1993, s. 76-77; Eren, Genel Hükümler, s. 541; Oğuzman ve Öz, s. 154; Kocayusufpaşaoğlu, Hatemi, Serozan ve Arpacı, s. 178-179.
[144] Oktay-Özdemir, s. 275-276.
[145] Kuntalp, s. 295.

olmadığından, isimli sözleşmelerin özelliklerinin kendine özgü yapısı olan sözleşmelerde belirmesi mümkündür; bu kapsamda isimli sözleşmelere ilişkin hükümler, kendine özgü yapısı olan sözleşmelere de uygulanabilecektir[146]. Bu kapsamda, isimli sözleşmelere ilişkin hükümler, uygun düştükleri ölçüde ve kıyasen gizlilik sözleşmelerine de uygulanabilecektir[147].

Gizlilik sözleşmeleri kendine özgü isimsiz sözleşmeler olduklarından, isimli sözleşmelere ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla ve uygun düştükleri ölçüde gizlilik sözleşmelerine de uygulanabileceğini belirtmiştik. Burada artık, hangi isimli sözleşmelerin gizlilik sözleşmelerine yakın olduğunun tespiti gerekecektir.

Gizlilik sözleşmeleri, bir objektif unsuru olan gizli bilgilerin açıklanmaması ve gizli tutulmasına ilişkin yükümlülüğün bir uzantısı olarak gizli bilgilerin korunması için gerekli tedbirlerin alınmasına ilişkin edimler sebebiyle bir tür iş görme edimi içermektedir. Bu sebeple iş görme edimlerine kıyasen uygulanacak vekâlet hükümleri, gizlilik sözleşmesi kapsamında da uygulama alanı bulabilecektir[148].

Ayrıca, gizlilik sözleşmelerinde gizli bilgileri ihtiva eden taşınır ve dijital eşyaların daha sonrasında iade edilmek üzere gizli bilgiyi alan tarafa verilmesi sebebiyle saklama sözleşmelerine de benzeyen yönleri haizdir. Bu kapsamda, yine genel saklama sözleşmesinin hükümleri de kıyas yoluyla ve uygun düştükleri ölçüde gizlilik sözleşmesine uygulanabilecektir[149].

B. Ticari İş Niteliğindeki Gizlilik Sözleşmelerine Uygulanacak Hükümler

Uygulamada gizlilik sözleşmeleri kimi zaman ticari iş olarak ortaya çıkabilmektedir. TTK m. 3 uyarınca, bir ticari işletmeyle ilgili bütün işlem ve fiiller, ticari iş niteliğini haizdir[150]. Ticari iş niteliğindeki gizlilik sözleşmelerine sırasıyla emredici hükümler, emredici hükümlerde herhangi bir hüküm bulunmaması halinde ise,

---

[146] Kuntalp, s. 293-294.
[147] Çebi, s. 64.
[148] Şenbaş, s. 63; Çebi, s. 64.
[149] Çebi, s. 64.
[150] Reha Poroy ve Hamdi Yasaman, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 11

sözleşme hükümleri uygulanacaktır[151]. Bununla birlikte, TTK m. 1, f. II[152] uyarınca sözleşmede boşluk olması durumunda, adi iş niteliğindeki gizlilik sözleşmelerinden farklı olarak, ticari iş niteliğindeki gizlilik sözleşmelerinde yedek hukuk kuralı niteliğindeki ticari hükümler uygulanacaktır[153].

Bu hükümlerde herhangi bir düzenleme bulunmaması durumunda, TTK m. 2, f. III[154] uyarınca taraflarca bilindiği veya bilinmesi gerektiği takdirde, ticari örf ve adet uygulama alanı bulabilecektir. Ticari örf ve adet kurallarında da boşluk olması halinde, TTK m. 1, f. II uyarınca TTK dışındaki kanunların genel hükümleri (TBK gibi) devreye girecek ve gizlilik sözleşmeleri bakımından uygulama alanı bulacaktır[155].

---

[151] Poroy ve Yasaman, s. 123; Sabih Arkan, *Ticarî İşletme Hukuku*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2017, s. 95; Hüseyin Ülgen, Mehmet Helvacı, Arslan Kaya ve N. Füsun Nomer Ertan, *Ticari İşletme Hukuku*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019, s. 118.

[152] TTK m. 1, f. II: "*Mahkeme, hakkında ticari bir hüküm bulunmayan ticari işlerde, ticari örf ve âdete, bu da yoksa genel hükümlere göre karar verir*."

[153] Arkan, s. 95; Poroy ve Yasaman, s. 123-124.

[154] TTK m. 2, f. III: "*Ticari örf ve âdet, tacir sıfatını haiz bulunmayanlar hakkında ancak onlar tarafından bilindiği veya bilinmesi gerektiği takdirde uygulanır*."

[155] Ülgen, Helvacı, Kaya ve Nomer Ertan, s. 117.

V. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI

A. Objektif Esaslı Unsurları

Bir sözleşmenin gizlilik sözleşmesi teşkil edebilmesi için hangi unsurları asgari düzeyde içermesi gerektiği belirlenmelidir. Bir sözleşmeye tipik özelliklerini veren ve sözleşmenin asgari içeriğini teşkil eden, objektif olarak ilgili sözleşmenin "*olmazsa olmaz unsuru*" olarak nitelenebilecek ve sözleşmenin çekirdeğini teşkil eden unsurlara, sözleşmenin objektif esaslı unsurları denilmektedir[156].

Doktrinde bir görüşe göre, gizlilik sözleşmesinin unsurları; gizli bilgi kapsamına alınacak hususların belirlenmesidir[157]. Bununla birlikte, bu görüş eksik kalmaktadır. Gizli bilginin ve gizli bilgi olamayacak bilgilerin belirlenmesi, bir sözleşmeyi doğrudan gizlilik sözleşmesi yapan unsurlar olarak yeterli değildir. Bu unsurlardan ibaret bir sözleşmeye, sözgelimi "*gizli bilgi tespiti sözleşmesi*" denilebilecektir. Buradan hareketle kanaatimizce, gizli bilginin kapsamının belirlenmesinden ziyade, bir sözleşmeyi gizlilik sözleşmesi yapan belirleyici özellik, sözleşmenin taraflarından en az birine sözleşme kapsamında açıklanan gizli bilgilerin üçüncü kişilere ve kamuya açıklanmamasına ilişkin yükümlülük yüklenmesidir. Nitekim daha önce açıkladığımız üzere, gizlilik sözleşmeleri, borç sözleşmesi niteliğini haiz yapılardır. Bu kapsamda, gizlilik sözleşmelerinin en az bir borç içermesi gerekmektedir. Bu borcun da "gizli bilgileri üçüncü kişilere ve kamuya açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü" olduğu aşikârdır. Bu çerçevede gizlilik sözleşmelerinin objektif esaslı unsurları, kanaatimizce, gizli bilginin kapsamı ve açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü olarak belirlenebilir[158].

---

[156] Tekinay, Akman, Burcuoğlu ve Altop, s. 76. İsimli sözleşmelerin objektif esaslı unsurları, kanunda yer almaktadır. Bununla birlikte isimsiz sözleşmelerde, kanunda herhangi bir tanım bulunmadığından ve ekonomik gelişmeler çerçevesinde değişebilen ihtiyaçlar söz konusu olduğundan, objektif esaslı unsurlar sözleşmenin kendi anlamı ve niteliğinden ileri gelerek belirlenecektir. Bu kapsamda sözleşmenin "anlamlı bir bütün oluşturması adına gerekli" kısımlar, isimsiz sözleşmeler bakımından objektif esaslı unsurlar olarak vücut bulacaktır. Bu kapsamda, isimsiz bir sözleşme olan gizlilik sözleşmesi bakımından objektif esaslı unsurların tespit edilebilmesi için uygulamada ve kanunlarda bu sözleşmelere yönelik düzenlemelerin içerikleri dikkate alınması gereklidir ve bir sözleşmenin gizlilik sözleşmesi olarak tanımlanabilmesi için belirli unsurların varlığı aranmaktadır.

[157] Erdoğan, s. 53.

[158] Gizli bilgilerin kapsamının belirlenmesinin tek başına gizlilik sözleşmesinin objektif esaslı unsuru olarak değerlendirilebileceğine ilişkin görüş için bkz. Çebi, s. 39. Gizli bilgilerinin kapsamının belirlenmesinin sözleşmenin objektif esaslı unsuru olduğu yönünde görüş için bkz. Şenbaş, s. 27; Adem

Kanaatimizce, uygulamadaki çoğu sayıda sözleşmenin ve doktrindeki görüşlerin incelenmesi neticesinde; bir sözleşme metninde yer aldığı takdirde, o metni herhangi başka bir sözleşmeden ayırarak gizlilik sözleşmesi sıfatına nail yapacak olan unsurlar, gizli bilginin kapsamının ve içeriğinin belirlenmesi (kısaca, gizli bilgi) ile gizli bilgilerin üçüncü kişilere ve kamuya açıklanmaması/gizli tutulmasına yönelik yükümlülüktür (kısaca, açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü).

B. Gizlilik Sözleşmesine İlişkin Mevzuatta Yer Alan Düzenlemeler Bakımından Objektif Unsurların İncelenmesi

1. ÖSYM Kanunu'ndan Doğan Gizlilik Sözleşmesi Yapma Yükümlülüğü

Mevzuatta bazı düzenlemelerde gizlilik sözleşmelerine ilişkin hükümler yer almaktadır. 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Hizmetleri Hakkında Kanun'un (ÖSYM Kanunu) 6. maddesinin 10. fıkrası[159] uyarınca, kanunun yürütülmesinde görevli kamu görevlileri ve personel ile görevin yerine getirilmesinden önce imzalanacak bir gizlilik sözleşmesi söz konusudur. Bu gizlilik sözleşmesi kapsamında, görevin yerine getirilmesi sırasında erişilen ve gizlilik taşıyan bilgileri, ticari sırları ve bunlara ait belge ve bilgilerin kamuya ve üçüncü kişilere açıklanmaması yükümlülüğü öngörülmüştür. Buna ek olarak söz konusu bilgilerin, belgelerin ve ticari sırların Kanun'da belirtilen amaçlar dışında, kişinin kendisi veya üçüncü kişi yararına kullanımına ilişkin bir yükümlülük de belirtilmiştir.

Burada kanun, gizlilik sözleşmesinin doğal bir sonucunu öngörerek görev sırasında edinilen bilgilerin, belgelerin ve ticari sırların üçüncü kişilere ve kamuya açıklanamayacağına dair bir yükümlülük düzenlemektedir. Bu kapsamda, ÖSYM

Yelmen, "*Bilgisayar Programlarına İlişkin Lisans Sözleşmelerindeki Gizlilik Hükümleri Hakkında Değerlendirmeler*", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 2, s. 991-1019, 2020, s. 1011. İş sırlarının korunmasının gizlilik sözleşmesinin objektif esaslı unsuru olduğu yönündeki görüş için bkz. Safiye Nur Bağrıaçık, *Üretim ve İş Sırlarının Korunması*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017, s. 101.

[159] ÖSYM Kanunu m. 6, f. X: "*Bu Kanunun yürütülmesinde görev alan kamu görevlileri ile hizmet satın alınması durumunda yüklenici özel hukuk tüzel kişilerinin ilgili personeli, göreve getirilmeden önce imzalayacakları bir gizlilik sözleşmesi ile görevlerini yerine getirmeleri sırasında edindikleri kamuya, ilgililere ve üçüncü kişilere ait gizlilik taşıyan bilgileri, kişisel verileri, Başkanlıkla ve Başkanlık tarafından yapılan sınavlarla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri, ticari sırları ve bunlara ait belgeleri bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü kişilerin yararına kullanamaz. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder*."

Kanunu madde 6, f. X kapsamında, kurum ile gizlilik sözleşmesi imzalayan bir kişinin görev sırasında edinilen bilgileri, belgeleri ve ticari sırları açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü ve amaç dışında kullanmama yükümlülüğü ile borçlu olduğu açıktır. Bununla birlikte, gizlilik sözleşmesinin "olmazsa olmazı" olarak nitelenebilecek bir unsurdan bahsedilmediği de görülmektedir.

2. Bankacılık Kanunu'ndan ve Sigortacılık Kanunu'ndan Doğan Gizlilik Sözleşmesi Yapma Yükümlülüğü

Bu düzenlemeye ek olarak 5514 sayılı Bankacılık Kanunu'nun m. 73, f. IV hükmünde ve yine aynı zamanda 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu m. 31A, f. II hükmünde gizlilik sözleşmesine değinilmektedir. Bu iki düzenlemede de yer alan "*gizlilik sözleşmesi yapılması ve sadece belirtilen amaçlar ile sınırlı kılınması koşuluyla*" ifadesi incelendiğinde burada, gizlilik sözleşmesine ilişkin herhangi bir tanımlama veya sözleşmenin hangi unsurları içereceğine ilişkin bir belirleme yapılmadığı görülmektedir.

Burada gerek ÖSYM Kanunu gerek Bankacılık Kanunu ile Sigortacılık Kanunu'nda yapılan düzenlemelerin gizlilik sözleşmesinin geçerliliği hususunda herhangi bir etkisi olmayan ve düzenledikleri alanlara ilişkin "*düzen hükümleri*" olarak kabul edilebilecek hükümler olduğu açıktır[160]. Düzen hükümleri, borçlar hukuku açısından bir sözleşmeye ilişkin emredici hüküm doğurmayan, geçersizlik yaptırımına tabi olmayan ancak hukuka aykırılık sonucuna ilişkin düzenlemeler içeren ve kamu hukuku açısından idari veya cezai sorumluluk yaratan hükümlerdir[161].

3. Şebeke ve Bilgi Güvenliği Yönetmeliği'nden Doğan Gizlilik Sözleşmesi Yapma Yükümlülüğü

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun (EHK) uygulama alanlarını düzenleyen ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından yayınlanan

---

[160] Benzer yönde bkz. Çebi, s. 40.

[161] M. Kemal Oğuzman ve Nami Barlas, *Medenî Hukuk*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016, s. 206; Tekinay, Akman, Burcuoğlu ve Altop, s. 395-396.

Şebeke ve Bilgi Güvenliği Yönetmeliği'nin m. 32, f. I[162] hükmü uyarınca, şebeke işletmecilerinin çalışanları ile ve mal ve hizmet aldığı üçüncü kişilerle gizlilik sözleşmesi yapması zorunludur.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında[163] ise, bu gizlilik sözleşmelerinde bulunması gereken hususlar sayılmıştır. Buna göre gizli bilginin tanımı, sözleşmenin yürürlük süresi, taraf yükümlülükleri, gizli bilginin kullanılmasına ilişkin esaslar ve yükümlülüklerin ihlalinden doğabilecek sonuçlar bu gizlilik sözleşmesinin unsurları arasında sayılmıştır.

EHK'nın verdiği yetkiyle BTK tarafından yayınlanan ve konuya ilişkin özel düzenleme niteliği taşıyan bu düzenlemenin de gizlilik sözleşmelerinin objektif unsurları ve geçerlilik şartlarına ilişkin genel bir kural koyduğunu söylemek kanaatimizce mümkün değildir.

C. Sübjektif Esaslı Unsurları

Gizlilik sözleşmelerinin kurulma aşamasında herhangi bir tarafça gizli bilginin kapsamı ve açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün dışında esaslı unsur olarak görülen bir husus, sözleşmenin olmazsa olmazı olarak nitelendiriliyorsa, bu husus veya hususlar diğer tarafça anlaşılabilir bir şekilde açıklanmalı ve ilgili yan unsur, sözleşmenin sübjektif esaslı unsuru haline getirilmelidir[164]. Taraflarca sözleşmenin objektif esaslı unsurları dışında kalan her bir unsur, sözleşmenin zorunlu unsuru haline getirilerek sübjektif esaslı unsur niteliğini kazanabilir[165]. Bu yan unsurların, sözleşmenin sübjektif esaslı unsuru olarak değerlendirilebilmesi için, bu unsuru zorunlu

---

[162] Şebeke ve Bilgi Güvenliği Yönetmeliği m. 32, f. I: "*İşletmeci, çalışanlarıyla ve mal veya hizmet alış verişinde bulunduğu üçüncü taraflarla yapacağı sözleşmelerde gizlilik hükümlerine yer verir ve imzalanan sözleşmeleri muhafaza eder*."

[163] Şebeke ve Bilgi Güvenliği Yönetmeliği m. 32, f. II: "*Gizlilik hükümleri veya sözleşmeleri asgari olarak aşağıdaki hususları içerir: a) Gizli veya korunması amaçlanan bilginin tanımı. b) Sözleşmenin geçerlilik süresi. c) Sözleşme şartlarının ihlali halinde tesis edilecek işlemler. ç) İmzalayan tarafların sorumlulukları. d) Gizli bilginin kullanılabileceği durumlar ve sözleşmeyi imzalayanların gizli bilginin kullanılmasına ilişkin hakları*."

[164] Çebi, s. 41.

[165] Oğuzman ve Öz, s. 76; Eren, Genel Hükümler, s. 274; Kocayusufpaşaoğlu, Hatemi, Serozan ve Arpacı, s. 176.

gören tarafça diğer tarafa bu husus açıklanmalıdır; böyle bir açıklama olmadığı takdirde ilgili hususlar, sübjektif esaslı unsur niteliğini haiz olamayacaklardır[166].

Bir unsurun sübjektif esaslı unsur haline gelmesi halinde, Yargıtay HGK'nın içtihadı birleştirme kararı uyarınca, sözleşmenin kurulmuş sayılması için tarafların hem objektif esaslı unsurlar hem de sübjektif esaslı unsurlar üzerinde anlaşmış olması gerekecektir[167]. Bu kapsamda, gizlilik sözleşmelerinde tarafların söz konusu unsurlar üzerinde anlaşmış olması bir geçerlilik şartı olarak da aranabilecektir.

Uygulamada gizlilik sözleşmelerinde, gizli bilginin kullanım amacı ve kapsamı dışında kullanılmamasına ilişkin yükümlülükleri ve açıklanabileceği kişi/kişilere ilişkin hususları, öncelikli olarak sübjektif esaslı unsur haline getirildiği görülmektedir. Bu çerçevede, gizli bilgiyi veren taraf kullanım çerçevesini ve açıklanabilecek kişilere dair listeyi veya kapsamı daraltmak isterken; gizli bilgiyi alan taraf ise, bu kapsamları genişletmek istemektedir[168]. Nitekim uygulamada sıklıkla gizli bilgilerin gizli bilgiyi alan tarafın çalışanları veya ilgili altyüklenicisi dışında kimseye açıklanamayacağına ilişkin hükümler ile gizli bilgiyi alan tarafın bilgiyi paylaşımı sınırlandırılmaya çalışılmaktadır.

Bunlara ek olarak taraflarca, gizli bilgilerin korunma ve saklanmasına ilişkin yöntemlerin, gizlilik sözleşmesinin ortadan kalktığı durumlarda gizli bilgilerin iadesine veya imhasına ilişkin yükümlülükler, uygulanacak hukuk[169] ve uyuşmazlıkların çözüm şekli[170] gibi hususlar sıklıkla taraflarca sözleşmenin olmazsa olmazı olarak görülebilmekte ve sübjektif esaslı unsurlar haline gelmektedirler.

---

[166] Eren, Genel Hükümler, s. 275.
[167] Yargıtay HGK, E. 2019/717, K. 2022/848, T. 07.06.2022.
[168] Benzer yönde örnek için bkz. Çebi, s. 41.
[169] Uygulamada yabancı şirketlerce Türk hukuku yerine tarafsız bir hukukun veya kendi ülkelerinin hukukunun uygulanmasına yönelik hükümler, gizlilik sözleşmelerine eklenmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Esin, s. 43.
[170] Uygulamada özellikle yabancı şirketlerce ICC tahkimi veya yerel mahkemeden alınacak yürütmeyi durdurma kararına ilişkin hükümlerin sıklıkla gizlilik sözleşmelerinin olmazsa olmazı olarak görülmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Çebi, s. 42.

D. Yan Unsurları

Bir sözleşmede yer alan fakat sözleşme bakımından ne objektif ne de sübjektif esaslı unsur olmayan unsurlara, yan unsurlar denir[171]. Yukarıda değindiğimiz ve gizlilik sözleşmesi bakımından ekseriyetle sübjektif esaslı unsur olarak değerlendirilen konuların, taraflarca sübjektif esaslı unsur olarak değerlendirilmemesi halinde, bunlar birer yan unsur teşkil edecektir. Sözleşme bakımından yan unsur olarak nitelenen hususlar üzerinde tarafların anlaşmış olmaları, sözleşmenin kuruluş ve geçerlilik şartlarından biri değildir. Bu hususlar, tarafların sözleşmenin akdedilmesi için esaslı unsur olarak nitelemediği hususlardır.

[171] Oğuzman ve Öz, s. 75; Eren, Genel Hükümler, s. 277; Kocayusufpaşaoğlu, Hatemi, Serozan ve Arpacı, s. 176.

VI. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA GİZLİ BİLGİ

A. Gizli Bilgi Tanımı

Gizli bilgi, tarafların arasında "*sır*" olarak belirlenen ve gizlilik sözleşmesi kapsamında korunan hususları ifade etmektedir. Sır, Türk Dil Kurumu'nun çevrimiçi sözlüğünde "*varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey*"[172] olarak tanımlanmıştır. Nitekim gizlilik sözleşmesinde taraflar arasında kalması istenen ve varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen bilgiler sözleşmenin konusunu teşkil etmektedir.

Bununla birlikte, "sır" kavramının hukuki düzlemde ne anlama geleceği ve içeriğinde nelerin olduğu hususu tartışmalıdır. Doktrinde bir görüşe göre, sırrın içeriği bilgidir; böylece "bilgi" olarak nitelendirilemeyen hiçbir husus, sır olarak değerlendirilemeyecektir[173]. Bununla birlikte Alman hukukunda sır kavramının bir olgu olduğu değerlendirilmektedir[174].

Olgu, Türk Dil Kurumu'nun çevrimiçi sözlüğünde "*birtakım olayların dayandığı sebep veya bu sebeplerin yol açtığı sonuç*"[175] olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda olgu örneğin, bir şirket tarafından yapılan deneylerin sonucunda bir işin nasıl yapılması veya yapılmaması gerektiğine dair bir know-how olabilecektir. Bu sürece ilişkin sahip olunan deneyimin gizlilik sözleşmesi kapsamında "gizli bilgi" olarak nitelenememesi ve karşı tarafa aktarımı durumunda gizli bilgi olarak korunmaması halinde, günlük ticari hayat ve hukuk uygulaması açısından bir sorun meydana gelecektir. Bu doğrultuda kanaatimizce, sırrın bir bilgi olabileceği hususu tartışmasız olmakla birlikte, "olgu" olarak nitelendirilebilecek hususlar da sır olabilecektir. Bu çerçevede, gizlilik sözleşmeleri terminolojisinde "sır", "gizli bilgi" kavramının yerine kullanılabilecek bir husus değildir. Sır, bilgiden daha fazlasını ifade etmektedir. Gizli bilgi ise, gizli olduğu belirtilen bir bilgiyi ifade eder. Bu kapsamda, doktrinde bu iki kavramın eşdeğer

---

[172] https://sozluk.gov.tr (Erişim Tarihi: 14.10.2024)

[173] Saatcıoğlu, s. 41; Gürbüz Usluel, s. 7; Çebi, s. 44; Mehmet Emin Bilge, *Ticari Sırların Korunması*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2005, s. 16.

[174] Dilek Özge Erdem, *Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteri Sırrı Niteliğindeki Bilgi veya Belgelerin Açıklanması Suçu*, Ankara: Lykeion Yayınları, 2019, s. 8.

[175] https://sozluk.gov.tr (Erişim Tarihi: 14.10.2024)

olduğuna yönelik görüş uygun değildir[176]. Doktrinde azınlıkta kalan bir görüş ise, sırrın hem bilgi hem olgu olabileceğini ifade etmiştir[177].

B. Gizli Bilginin Kapsamının Belirlenmesi

Gizlilik sözleşmelerinin objektif esaslı unsurlarından biri olan gizli bilginin kapsamının belirlenmesi, gizlilik sözleşmelerinin kurulması ve sağlıklı bir şekilde işlemesi açısından önem arz eden hususların başında gelmektedir. Gizli bilgi, gizlilik sözleşmesinde gizliliğine ilişkin açıklamama yükümlülüğü getirilen husustur. Bu kapsamda taraflar arasındaki irade beyanlarının tam ve doğru uyuşması için de gizli bilginin kapsamının doğru şekilde belirlenmesi ve taraflarca tüm hatlarıyla anlaşılması elzemdir[178].

Gizlilik sözleşmeleri, günümüzde oldukça geniş uygulama alanı bulan sözleşmelerdir. Bununla birlikte bu sözleşmeler, yakın zamana dek yalnızca ticaret hukuku kapsamındaki akitlerde kullanılmaktaydı. Geçmiş yıllarda doktrin ve uygulamada, gizlilik sözleşmelerinin yalnızca şirketlerin ticari sırlarını korumaya yönelik uygulanabileceği kabul edilmekteydi. Günümüzde bu görüşten uzaklaşılmaya başlanmıştır[179]. Artık tarafların ticari anlamda önem arz etmeyen fakat "gizli" olarak niteledikleri ve doktrinde sayılan gizli bilgi şartlarını taşıyan bilgiler de gizlilik sözleşmesinin konusunu teşkil edebilecektir.

Nitekim daha önce belirttiğimiz üzere[180], bir gizlilik sözleşmesi kanunda veya uygulamada kesin çizgilerle sınırları çizilebilen bir sözleşme değil, aksine sözleşme serbestisi ile taraflarca kapsamı serbest bir şekilde düzenlenebilen bir sözleşmedir. Bu çerçevede kanunlarda aksi yönde yasal bir düzenleme olmadıkça, gizlilik sözleşmelerinde gerek ticari sırlar, gerek kişisel veriler veya tarafların birbirleriyle paylaştıkları fakat korumak istedikleri herhangi bir gizli bilgi, gizlilik sözleşmesi

---

[176] Çebi, s. 44.
[177] Erdoğan, s. 13. Olguların varlığına yönelik açıklamaların da içeriği bakımından bir "bilgi" olarak nitelendirilebileceğine ilişkin görüş için bkz. Erdem, s. 9.
[178] Çebi, s. 44.
[179] Şenbaş, s. 19.
[180] Ayrıntılı bilgi için bkz. III. Bölüm, D Başlığı.

kapsamına alınabilecektir[181]. Nitekim bir bilginin yazılı, sözlü veya dijital olması bu bilginin "gizli bilgi" sıfatını haiz olup olamayacağı bakımından herhangi bir önem arz etmez[182].

Gizlilik sözleşmesi hazırlanırken en çok dikkat edilmesi gereken husus, sözleşme kapsamında "gizli bilgi nedir ve ne değildir" gibi sorulara cevap verecek şekilde bir gizli bilgi kapsamı belirlenmesi ihtiyacıdır. Nitekim sözleşmenin ilgili maddesinde yapılan tanımlama ile sözleşme kapsamında hangi bilgilerin gizliliğinin koruma altına alınacağı belirlenmektedir. Bir gizlilik sözleşmesinde gizli bilginin tanımı, yapılacak işe göre (işçi-işveren arasında olması, birleşme-devralma işlemlerinde yapılması, franchise/lisans sözleşmesi kapsamında akdedilmesi gibi) çok farklı şekillerde yapılabilir[183]. Esasen gizli bilginin konularından biri de sırdır. Gizli bilginin kapsamı belirlenirken sınırlı sayı ilkesinden bahsetmek mümkün değildir. Taraflar, aralarındaki sözleşme ile kanunda aksi yönde bir düzenleme olmadıkça ve sözleşme kapsamında paylaşılan bilgi, gizli bilgi niteliğini haiz olduğu sürece, herhangi bir bilginin gizli bilgi olduğunu kararlaştırabilirler[184].

Bununla birlikte, gizli bilginin kapsamı belirlenirken "gizli bilgi" niteliğini haiz olamayacak hususların bu kapsamda yer almaması gerekmektedir. Örneğin, taraflardan birinin gizli olmayan bir bilgiyi, gizlilik sözleşmesi kapsamında "gizli bilgi" olarak tanımlamak istemesi durumunda, bu bilginin sözleşmeden doğan yükümlülüklerin süjesi olamayacağı açıktır.

C. Gizli Bilginin Özellikleri

1. Bilginin Gizli Olması

Bir bilgiye sır özelliğini kazandıran husus, o bilginin gizli olmasıdır. Herhangi bir bilginin sır sayılabilmesi için, söz konusu bilginin kamuya açık olmaması ve üçüncü

---

[181] Gürbüz Usluel, s. 7-8; Şenbaş, s. 19. Sözleşmenin içeriğini belirleme özgürlüğü hakkında bkz. Zevkliler ve Gökyayla, s. 22.
[182] Armağan Ebru Bozkurt Yüksel, "*Ticari Sırların Dijital Ortamda Korunması*", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, C: 9, S: 33, s. 143-192, 2018, s. 152.
[183] Şenbaş, s. 18-19.
[184] Şenbaş, s. 27.

kişilerce bilinmemesi gerekmektedir[185]. Nitekim konuyla ilgili bir Yargıtay kararında da bir bilginin, genel bilinen bir bilgi ise veya kolayca elde edilebilir nitelikte ise bu durumda gizli bilgi niteliği kazanamayacağı hükme bağlanmıştır[186]. Bu çerçevede, sıradan bilgiler, genel mesleki bilgiler veya herkes tarafından bilinen hususlar, gizli bilgi kapsamında değerlendirilemeyecektir.

Gizlilik unsuru, gizli bilginin objektif unsurunu teşkil etmektedir[187]. Nitekim sırra ilişkin bilgilerin gizlilik özelliğini haiz olabilmesi için öncelikle bilginin kamuoyu tarafından bilinmemesi gerekmektedir. Bilginin bazı kişiler tarafından bilinmesi, o bilginin gizlilik özelliğini haiz olmasını olumsuz anlamda etkilemez[188]. Gizli bilgi, mutlak bir sır veya nisbi sır olabilir[189]. Mutlak sır, kimse tarafından bilinmeyen bir sırrı ifade ederken, nisbi sır belirli bir çevre tarafından erişilmiş bilgiler anlamına gelmektedir.

Gizlilik sözleşmeleri kapsamında da bir bilginin, gizli bilgi olarak tasnif edilebilmesi için öncelikle herkes tarafından bilinmeyen ve sır niteliğini haiz olması gerekmektedir[190]. Herkesin hukuka uygun araçlar kullanarak ulaşabilecek durumda olduğu[191] veya hâlihazırda kamuoyu tarafından bilinen bilgiler, gizli bilgiye dönüştürülemez[192].

Gizli olarak sınıflandırılan bilgi, en azından ilgili sektör içindeki genel çevre tarafından bilinmiyor olmalıdır. Bu kapsamda bir bilginin, sektörün içinde veya dışındaki kişiler tarafından kolayca erişilebilir, öğrenilebilir veya tahmin edilebilir olması halinde, bu bilginin artık gizli olarak kabul edilemeyeceği açıktır. Örneğin, bir üretim tekniği yalnızca belirli bir işletmenin kullandığı ve sektörde yaygın olarak

---

[185] Erdem, s. 11; Bilge, s. 19; Erdoğan, s. 13; Çebi, s. 44; Gitmez; s. 645; Yelmen, s. 1003; Gürbüz Usluel, s. 7; Bağrıaçık, s. 7; Tunç, s. 62; İbrahim Can Narin, "*Milletlerarası Özel Hukukta Gizlilik Sözleşmeleri*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2023, s. 23.
[186] Yargıtay 9. CD, E. 2008/7821, K. 2010/1586, T. 03.02.2010.
[187] Erdoğan, s. 13. Gizli bilginin objektif unsurunun "gizli olması" olduğu ve gizlilik unsurunun da gizli bilginin objektif unsurunu teşkil ettiği yönündeki görüş için bkz. Çebi, s. 44.
[188] Gürbüz Usluel, s. 7.
[189] Erdoğan, s. 14.
[190] Şenbaş, s. 28.
[191] Erdoğan, s. 13.
[192] Gürbüz Usluel, s. 148.

bilinmeyen bir teknikse gizli kabul edilebilir. Nitekim gizli bilgi niteliğini haiz olmayan bir bilginin sözleşmede yer alması, o bilginin sözleşme kapsamındaki açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü içerisinde değerlendirilmemesine sebep olacaktır[193].

Bununla birlikte, gizli bilginin bir sektörde hiçbir şirket veya işletme tarafından erişilemez olması da aranmamaktadır. Nitekim Yargıtay'ın bir başka kararında, "*ticari sırların korunması için "gizli bilgi" kavramının kimse tarafından bilinmeme olarak yorumlanmaması gerektiği*" belirtilmiştir. Kararda, üretim tekniklerinin, daha önceden yurtdışında bir firma tarafından bilinmesinin bu bilgileri, ticari sır olmaktan çıkarmadığı ifade edilmiştir[194].

Bunlara ek olarak gizlilik sözleşmesi kapsamında açıklanacak bilgi, pozitif (kullanılması halinde doğru sonuç veren araç üretim yetenekleri, bilimsel bilgiler vb.) olabileceği gibi, negatif de olabilecektir[195]. Dolayısıyla gizlilik sözleşmeleri kapsamında, negatif gizli bilgiler de korunacaktır. Negatif gizli bilgiler, bir işletmenin yeni bir ürünün/üretim sürecinin/icadın deneme sürecindeyken yaptığı hatalar, oluşan eksiklikler ve yanlışlar neticesinde bir işin nasıl yapılmaması gerektiğine dair oluşturduğu know-how bilgisi şeklinde ifade edilebilir[196].

Nitekim Yargıtay da bir kararında, negatif ticari sırların da "gizli bilgi" olarak sınıflandırılabileceğini belirtmiştir. Karara göre, eski işyerinde yeni bir üretim tekniği geliştirilmesi sürecinde yapılan hataları yeni işyerinde patronuna aktaran çalışan, eski işyeriyle olan gizlilik sözleşmesini ihlal etmiş olacaktır[197].

Uygulamada sıkça görülen şu hâllerde, bir hususun sır olmadığı kabul edilir. Bilginin üçüncü bir kişi tarafından yetkisiz bir şekilde açıklanmasından sonra o bilginin kamu malı olması, gizlilik sözleşmesinin akdedilmesinden önce bilginin kendisine

---

[193] Damla Kayasoylu, *Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Üretim ve İş Sırlarının Korunması*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2020, s. 75.

[194] Yargıtay 11. HD, E. 2014/9805, K. 2014/17387 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).

[195] Bozkurt Yüksel, s. 152-153.

[196] Negatif ticari sırlar, belli bir usulün işe yaramadığı, başarısız olduğu yönünde bir bilgi bütünün ifade eder. Bu bilgiden rakipler haberdar olurlarsa artık o yönde para ve zaman harcamayabileceklerine ilişkin bilgi için bkz. Bozkurt Yüksel, s. 153.

[197] Yargıtay 11. HD, E. 2008/1164, K. 2010/2497 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).

açıklanan tarafça bundan bağımsız bir şekilde geliştirilmesi veya keşfedilmesi, gizli bilgiyi açıklayan tarafla herhangi bir itibari ilişkisi olmayan ve bu gizli bilgiyi gizli tutmak gibi bir yükümlülüğü olmayan üçüncü kişinin gizli bilgiyi açıklaması, kanunlar veya mahkeme kararı gereği bilginin açıklanmasının gerekli olması gibi hâllerdir[198].

Ayrıca, kanaatimizce, TBK m. 27, f. I uyarınca kanunun emredici hükümlerine, ahlâka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olduğu bir bilgi, gizlilik sözleşmesi kapsamında gizli bilgi olarak değerlendirilemeyecektir.

2. Bilginin Gizli Tutulması İradesi

Bir hususun gizlilik sözleşmesi kapsamında gizli bilgi olması için aranan şartlardan biri de ilgili gizli bilgiyi veren tarafın bilgiyi gizli tutma iradesine sahip olması gerekliliğidir. Bilginin gizli tutulması iradesi, bilginin sahibinin gizli bilginin paylaşılmaması ve başkaları tarafından öğrenilmemesine ilişkin kuvvetli isteğidir[199]. Doktrinde bir görüşe göre bu irade, sırrın sübjektif unsurunu oluşturmaktadır[200]. Bu görüş kanaatimizce uygundur. Bilgi sahibinin sırrı gizli tutmaya yönelik iradesi açık olabileceği gibi örtülü de olabilecektir[201]. Açık irade, bilgi sahibinin "açıklanan bilgiler, gizlidir ve gizli kalması gereklidir" şeklindeki bir açıklaması ile ortaya çıkabilir. Nitekim gizli bilginin sahibinin bilgilerinin gizli kalmasına yönelik iradesi, aynı zamanda onun bilgileri aktardığı gizli bilgiyi alan tarafın açıklamama yükümlülüğü ile borçlu olacağı bir gizlilik sözleşmesi yapmak istemesinden anlaşılabilir[202]. Bu durumda açık bir irade söz konusu olacaktır.

Buna ek olarak bilginin gizli tutulmasına yönelik irade, örtülü şekilde de tezahür edebilir. Bir işletmede, belirli üretim faaliyetlerinin isimsiz araç ve gereçler kullanılarak gerçekleştirilmesi, gizli bilgilere erişimi olan kişilerin gizlilik anlaşmaları ile bu bilgiyi koruma yükümlülüğü altında olması, bilgilere sadece belirli erişim yetkisi olan kişiler (örneğin, şirketin üst düzey yöneticileri, belirli mühendisler veya araştırma ekipleri)

---

[198] Krattiger ve Kowalski, s. 695.
[199] Gürbüz Usluel, s. 9
[200] Erdoğan, s. 14.
[201] Gürbüz Usluel, s. 10; Bağrıaçık, s. 9; Erdoğan, s. 14.
[202] Sulu, s. 15; Erdoğan, s. 15; Bilge, s. 28; Çebi, s. 44.

ulaşabilmesi[203] veya bilgisayarlara şifre konulması[204] gibi durumlar bilginin gizli tutulması iradesinin örtülü şekilde ortaya çıktığı hallere örnek olarak gösterilebilir[205].

Nitekim Yargıtay da bir kararında, öncelikle gizli bilginin herkes tarafından erişilmesine imkân olmaması gerektiğini belirtmiştir. İlgili kararda, teknik sırlara erişimin izne bağlı olmasının gizli bilgiyi veren işletmenin koruma iradesini gösterdiği belirtilmiş ve ticari sırra herkes tarafından erişim imkânı olmamasından ötürü, ilgili bilginin gizli bilgi olarak korunmanın şartlarından birini sağladığı ifade edilmiştir[206].

Sonuç olarak bilginin gizliliğini korunmasına yönelik sahibinin iradesi, ancak somut durumlar özelinde yapılacak değerlendirmelerde anlaşılacak bir husustur. Bu irade, bilginin gizliliğinin korunmasına yönelik işletme genelindeki çabadan da anlaşılabilecektir. Bu kapsamda, gizli bilgi sahibinin iradesi, o bilginin gizliliğini korunmasının önemli olduğunu göstermesi bakımından, bir bilginin gizli olarak nitelendirilebilmesi için aranan özelliklerden birini teşkil etmektedir.

3. Bilginin Gizli Kalmasında Sahibinin Menfaatinin Olması

Bir bilginin, gizli bilgi sıfatını haiz olabilmesi için aynı zamanda, o bilginin gizli kalmasında bilginin sahibinin menfaatinin bulunması gereklidir[207]. Üçüncü kişilere veya kamuya açıklandığı takdirde, bilgi sahibinin herhangi bir menfaatini etkilemeyecek bir bilgi, gizli bilgi olarak değerlendirilemeyecektir[208].

Doktrinde bir görüşe göre, bilginin gizli tutulmasındaki menfaatin gizli bilginin özelliklerinden biri olarak değerlendirilmesi doğru olmayacaktır. Bu görüşe göre, bir bilginin gizlilik sözleşmesi çerçevesinde korunmasına yönelik iradenin varlığı, hâlihazırda gizli bilginin sahibi tarafın bilginin gizli kalmasında menfaati olduğunun delilidir[209].

---

[203] Bozkurt Yüksel, s. 153.
[204] Bilge, s. 27-28.
[205] Kayasoylu, s. 76.
[206] Yargıtay 11. HD, E. 2022, K. 2023/5441 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).
[207] Şenbaş, s. 29; Erdoğan, s. 15.
[208] Bozkurt Yüksel, s. 153.
[209] Çebi, s. 45.

Bu görüş benimsendiğinde, bir tarafın menfaatinin bulunup bulunmadığı tarafların kendilerinin iradelerine bırakılmış olacaktır. Bu durumda, taraflar iradeleri ile en doğru şekilde gizli bilgilerin kapsamını belirleyebileceğini savunmak da gerekecektir. Bu durumda, doktrinde gizli bilgilerin neler olabileceğine ilişkin bir belirleme yapılması da gerekli olmayacaktır. Ek olarak gizli bilgiyi veren tarafın korunmasında herhangi bir menfaatinin olmadığı bir bilginin açıklanmasından veya kullanılmasından herhangi bir tazmin talebi de ortaya çıkmayacaktır. Bu durumda, ortaya bir gizlilik sözleşmesi değil, tarafların birbirlerine açıkladıkları bilgilere ilişkin bir metin çıkacaktır. Bu çerçevede, bilginin gizli kalmasında bilgiyi haiz tarafın bir menfaatinin bulunmasının gizli bilginin bir unsuru olmadığına yönelik söz konusu görüşün uygun olmadığını değerlendiriyoruz.

Doktrinde başka bir görüşe göre, gizli bilginin bir özelliği olarak bilgi sahibinin menfaatinin aranması, gizli bilgi konusunda tarafların iradeleri çerçevesinde oluşabilecek keyfiliği de ortadan kaldıracaktır[210]. Burada gizli bilgi sahibinin korunması gereken menfaatinden anlaşılması gereken, objektif olarak korunmaya değer bir menfaatin varlığıdır[211].

Konu hakkında Yargıtay'ın bir kararında ise, bir bilginin gizli bilgi olarak nitelendirilebilmesi ve bu kapsamda korunabilmesi için ilgili bilginin kamuya veya üçüncü kişilere açıklanmasının bilginin sahibi olan işletmeye zarar verme ihtimali oluşturmasının da gerekli olduğu ifade edilmiştir. İlgili kararda, gizlilik sözleşmesinin ihlal edildiğini iddia eden tarafın sunduğu delillerdeki açıklamaların, menfaatleri zedelemeyeceği belirtilmiş ve gizli bilgi sahibinin zarar görebilme ihtimalinin somut olayda hem mevcut olması hem de kanıtlanabilir olması gerektiği açıklanmıştır[212]. Bu kapsamda, gizli bilgi sahibinin menfaatinin korunmasında gerçeklik (bilginin açıklanmasından ötürü ortaya çıkacak zarar tehlikesinin somut olması gibi) mevcut olmalıdır.

---

[210] Kayasoylu, s. 31.
[211] Demirbaş, s. 83; Erdoğan, s. 15.
[212] Yargıtay 11. HD, E. 2022/6010, K. 2024/2310 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).

Ayrıca, kanaatimizce, gizli bilgide sahibinin menfaatinin olması için, bilginin haksız bir şekilde öğrenilmemiş veya elde edilmemiş olması gerekmektedir. Nitekim hukuk düzen, haksız zilyedin bilgisini "gizli bilgi" olarak korumayacaktır[213].

4. Bilginin Tam, Gerçek ve Doğru Olması

Bir hususun gizli bilgi olarak sayılabilmesi için gerçek olması gerekir. Henüz gerçekleşmemiş ve hayal ürünü niteliğindeki bir olayın sır olarak kabul edilmesi mümkün değildir[214]. Gizlilik sözleşmesi kapsamında tam, doğru ve gerçek olmayan bir bilgi, hâlihazırda gizlilik sözleşmesinin sağladığı korumadan yararlanamayacaktır.

Bununla birlikte, gizlilik sözleşmeleri çoğunlukla başka bir hukuki ilişkiye bağlı olarak kurulmaktadır. Bu kapsamda tam, doğru ve gerçek olmayan bir bilgi, asıl hukuki ilişki bakımından da sonuçlar doğurabilecektir[215]. Buna örnek olarak satım sözleşmesi kapsamında yanıltıcı bilgi verilmesi durumunda, ileride satıcının sorumluluğunun doğması[216] veyahut birleşme-devralma işlemlerinde gerçek olmayan bilgi veren tarafın sorumluluğunun zaten taraflar arasındaki asıl hukuki ilişkiyi teşkil eden sözleşmelerde düzenlenmesi[217] gibi durumlar verilebilir.

Doktrinde bir görüşe göre, bilginin tam, gerçek ve doğru olması unsuru da gizli bilginin özelliklerinden biri değildir. Bu görüşün kaynağı, tarafların gizli bilgi olarak kararlaştırdıkları hususlardan birinin gerçek olmaması durumunda, üçüncü kişilere ifşa edilen bilgilerin yine de gizli bilgiyi veren tarafa zarar verebileceği düşüncesidir[218].

Kanaatimizce, bu görüşe katılmak mümkün değildir. Bir bilginin yanlışlığı sebebiyle zarar doğması, o bilginin korunması gerektiğine veya üçüncü kişilere açıklanması halinde bilgiyi alan tarafın gizlilik sözleşmesi kapsamında sorumluluğunun doğmasına yol açabilecek bir husustur. Dolayısıyla bir bilginin gerçek, tam ve doğru olmasının bir unsur olarak aranmaması halinde, gizlilik sözleşmesi kapsamında bu

---

[213] Ayrıntılı açıklama için bkz. VI. Bölüm, D Başlığı.
[214] Gürbüz Usluel, s. 12; Şenbaş, s. 29.
[215] Çiftcioğlu, s. 35, s. 37.
[216] Demirbaş, s. 84.
[217] Esin, s. 59.
[218] Çebi, s. 45.

zararın tazminine ilişkin herhangi bir yükümlülük doğmayacak ve gizlilik sözleşmesinin yapılma amacı ortadan kalkacaktır.

Gizlilik sözleşmesi, tarafların kendilerince gizli olduğunu düşündükleri ve karşı tarafa açıkladıkları her türden bilgilerin korunmasını sağlayacak bir sözleşme değildir. Gizlilik sözleşmesi, ticari hayatta yapılan ve günlük hukuk uygulamasının bir parçası haline gelmiş önemli bir sözleşme tipi olarak; makul ve dürüst bir üçüncü kişi tarafından somut olayın özellikleri değerlendirildiğinde gizli olduğu veya olabileceği tahmin edilebilecek bilgilerin korunmasını sağlayan bir isimsiz sözleşmedir. Bu sözleşme tipinin kanunda düzenlenmemiş olması, onun tamamen tarafların iradesine terk edilmiş bir tür irade poligonu olduğu anlamına gelmemektedir. Kanaatimizce, tarafların gerçek olmayan, yalan bilgi içeren açıklamaları, gizlilik sözleşmesi kapsamında bir "gizli bilgi" olarak değerlendirilemeyecek ve gizlilik sözleşmesinin öngördüğü korumadan yararlanamayacaktır[219].

Bu durumda planlanan bir hususun gizli bilgi olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği sorusu gündeme gelmektedir. Bu doğrultuda, planlar henüz gerçekleşmemiş olsa da somut olayın özellikleri değerlendirildiğinde ve içinde bir gerçeklik barındırdığı ölçüde bunların da gizli bilgi olabileceği kanaatindeyiz. Örnek vermek gerekirse, tarım ürünleri üreten bir şirketin, bilgi aktaracağı bir toplantı kapsamında diğer taraf ile gizlilik sözleşmesi yaptıktan sonra, toplantıda yaptığı sunumda bu konuda özelleşmiş hiçbir becerileri olmamasına rağmen gelecek sene Mars'a insansız uzay aracı göndereceklerini açıklamasının gizlilik sözleşmesi kapsamında herhangi bir korumaya tabi olmasını beklemek gerçekçi ve yerinde olmayacaktır. Bu kapsamda, böyle bir bilginin ifşasının gizlilik sözleşmesinin ihlali anlamına gelmeyeceğini de belirtmek mümkündür.

Nitekim geleceğe dönük planlamaların ve geliştirilecek teknolojilerin de aktarımını kapsayan teknoloji transferi sözleşmeleri yapılırken taraflar arasında genellikle gizlilik sözleşmeleri de imzalanmaktadır. Bu gizlilik sözleşmeleri, tarafların geliştirilecek teknolojilerdeki bilgileri paylaşmasını da öngörebilmektedir[220]. Bu

---

[219] Benzer yönde bkz. Gürbüz Usluel, s. 12; Bağrıaçık, s. 11; Erdoğan, s. 16.

[220] Gülmelahat Doğan, *Teknoloji Transfer Sözleşmeleri ve Rekabet Hukuku Uygulamaları*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2020, s. 119 vd.

kapsamda, geleceğe dönük planlamaların paylaşılması halinde bu bilgilerin, gizli bilgi olarak nitelendirilmesinde herhangi bir sakınca yoktur.

Kanaatimizce; gerçek, tam veya doğru olmayan bir bilginin, bir gizlilik sözleşmesi kapsamında dahi olsa koruması hukuk düzeni ile bağdaşmayacaktır. Bu sebeple gerçek veya doğru olmayan bir bilginin üzerine bir gizlilik sözleşmesi inşa edilmesinin TBK m. 27, f. I kapsamında sözleşmeyi hükümsüz kılacağı açıktır. Nitekim bu hususta sınırın açıklandığı anda bilgiyi veren tarafça doğru, tam ve gerçek olduğuna inanılan bir bilginin korumaya tabi olmasından geçmesi gerektiği kanaatindeyiz. Gizli bilgiyi veren taraf, bilginin açıklandığı esnada söz konusu bilginin gerçek, tam ve doğru olduğuna dair somut olayda iyiniyetli ise, TMK m. 2 kapsamında açıklanan bilgilerin gizlilik sözleşmesi kapsamında korunması gerektiğini savunmaktayız.

D. Gizli Bilginin Doğruluğuna ve Kullanımından Ortaya Çıkacak Zararlara İlişkin Sorumsuzluk Anlaşmaları

Uygulamada, genellikle gizli bilgiyi veren tarafça sözleşme metinlerine eklenen "*verilen gizli bilgilerin olduğu gibi verildiği ve bilgilerin doğruluğundan, gerçekliğinden ve tamlığında ilişkin bir taahhüt verilmediği ve bilgilerin kullanımından ötürü ortaya çıkan zararlardan hiçbir şekilde gizli bilgiyi veren tarafın sorumluluğu olmayacağına*" yönelik hükümlere sıklıkla rastlanmaktadır. Bu şekilde düzenlenen hükümler, gizli bilgiyi veren tarafın, verdiği bilginin doğru veya tam olmaması halinde ortaya çıkacak olası zararlardan sorumlu olmaktan kaçınma isteğinin gizlilik sözleşmesi metnine yansımasını teşkil etmektedir[221].

Verilen bilginin doğruluğuna dair bir taahhüt altına girilmediği ve verilen bilginin kullanımından ötürü ortaya çıkan zarardan sorumlu olunmayacağına dair hükümler kanaatimizce, TBK m. 115 kapsamında sorumsuzluk anlaşması teşkil etmektedirler[222]. Nitekim burada gizli bilgi verme yükümlülüğünü haiz gizli bilgiyi

[221] Esin, s. 58-59.

[222] Anılan tipteki kayıtların sorumsuzluk anlaşması teşkil edeceğine dair görüş için bkz. Melih Tavalıoğlu, "*Sorumsuzluk Anlaşmalarının Sınırları ve Geçersizliği*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022, s. 7.

veren tarafın, anılan borcunun ifasında serbest bırakılması söz konusudur[223]. Borçlunun borcunu ifasında serbest bırakıldığına dair gizlilik sözleşmeleri de sorumsuzluk anlaşması içermektedir[224].

Sorumsuzluk anlaşmaları, sözleşmenin ihlalinden doğan zararın gerçekleşmesinden önce ve alacaklının söz konusu zarardan ötürü elde edebileceği tazminat talebinin doğmasına tamamen veya kısmen engel olmak amacıyla yapılan, bağımsız ya da asıl sözleşmeyle bağlı olacak şekilde yapılan sözleşmeler olduğundan, TBK m. 115, f. I[225] hükmü uyarınca, borçlunun ağır kusurundan sorumlu olmamasına yönelik önceden akdedilen sorumsuzluk anlaşmaları, kesin hükümsüzlükle sakat olacaktır.

Bu kapsamda kanaatimizce, gizlilik sözleşmelerinde gizli bilgiyi veren taraf, bilginin açıklandığı sırada doğru, gerçek veya tam olmadığını bildiği bir bilgi ile gizli bilgiyi alan tarafın gizli bilgilerin kendisine verilme amacına uygun yaptığı işlem sebebiyle uğrayacağı olası zararlardan ağır kusuru olduğundan sorumlu olacaktır. Bu çerçevede taraflarca gizlilik sözleşmesine konulan bir hükümle gizli bilgiyi veren tarafın verilen bilginin kullanımından doğacak zararlardan sorumlu olmayacağına ilişkin kayıtların, borçlunun ağır kusuru (kast veya ağır ihmal) olması halinde kesin hükümsüz olacağı açıktır[226].

Uygulamada, gizli bilgiyi veren tarafın paylaştığı bilgileri "olduğu gibi" paylaştığı şeklinde yapılan ekleme ile de gizli bilgiyi veren tarafın sorumsuzluğuna ilişkin kayıtlar konulduğu görülmektedir[227]. Bu durumlarda, gizli bilgiyi veren tarafın hakkında gizlilik sözleşmesi akdedilen konu hakkındaki uzmanlık ve yetkinlik seviyesinin tespiti önem arz edecektir. Zira TBK m. 115, f. III[228] kapsamında, gizli bilgiyi veren tarafın uzmanlığı gerektiren bir alanda faaliyet göstermesi halinde, hafif

---

[223] Konuya ilişkin daha detaylı açıklama için bkz. Nilgün Başalp, *Sorumsuzluk Anlaşmaları*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2011, s. 12 vd.
[224] Gitmez, s. 654.
[225] TBK m. 115, f. I: "*Borçlunun ağır kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan anlaşma kesin olarak hükümsüzdür*."
[226] Benzer yönde bkz. Gitmez, s. 654-655.
[227] Esin, s. 59; Çebi, s. 46.
[228] TBK m. 115, f. III: "*Uzmanlığı gerektiren bir hizmet, meslek veya sanat, ancak kanun ya da yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütülebiliyorsa, borçlunun hafif kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan anlaşma kesin olarak hükümsüzdür*."

kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin sorumsuzluk anlaşmaları/kayıtları da kesin hükümsüz olacaktır[229]. Bu kapsamda örneğin, bir savunma sanayi şirketinin, gizlilik sözleşmesinde yer alacak bu şekilde bir kayıtla hava savunma sistemlerine ilişkin verdiği bilgilerin doğruluğundan ve bu bilgilerin kullanımından ötürü ortaya çıkacak zararlardan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan anlaşmanın kesin hükümsüz olacağı kanaatindeyiz.

Sonuç olarak gizlilik sözleşmeleri genellikle gizli bilgiyi alan tarafın yükümlülüklerine yönelik olsa da, gizli bilgiyi veren taraf sözleşme kapsamında borçlusu olduğu gizli bilgi verme yükümlülüğünü ifa ederken günlük hayatın ve ticari uygulamaların özelliklerini göz önünde bulundurmalı ve verdiği bilgilerin niteliklerini, içeriğini, doğruluğunu ve gerçekliğini denetlemelidir.

E. Gizli Bilginin Eşya Niteliği

Bunlara ek olarak taşınır eşya niteliğini haiz ve gizli bilgi ihtiva eden belgelerin eşya niteliğinin Türk eşya hukuku bakımından incelenmesini yapmak gereklidir.

Gizli bilgi ihtiva eden belge ve dokümanların eşya niteliği taşıdığı tartışmasızdır. Doktrinde bir görüşe göre, eşya ayni haklara konu olabilmek için kural olarak fiziki (cismani) varlığı haiz, sınırları belirli, üzerinde hâkimiyet kurulmaya elverişli olan, malvarlığı değeri olan ve kişilik hakkının unsuru olmayan varlıklar anlamına gelmektedir[230]. Bir başka görüşe göre ise, eşya yalnızca üzerinde fiili hâkimiyet kurulabilen ve cismani şeylerdir[231]. Doktrinde eşyanın tanımını negatif ayrım yoluyla yapan bir başka görüşe göre ise, tamamı üzerinde insanların egemenlik kuramadıkları ve maddi değeri olmayan hiçbir varlık, eşya niteliğini haiz olmayacaktır[232]. Nitekim aynı

---

[229] Uzmanlığı gerektiren bir hizmetin, mesleğin veya sanatın, ancak kanun ya da yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütülebilen faaliyet alanlarında çalışan gerçek/tüzel kişilerin zararlardan sorumlu olmayacağına ilişkin daha geniş bilgi için bkz. Başalp, s. 273 vd.

[230] M. Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir, *Eşya Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021, s. 54.

[231] A. Lâle Sirmen, *Eşya Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2017, s. 4.

[232] Selâhattin Sulhi Tekinay, *Eşya Hukuku*, İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1970, s. 12. (kıs. Tekinay, Eşya Hukuku)

yönde başka bir görüşte ise, bir varlığın hukuki anlamda "*şey*" sayılabilmesi için mahiyeti itibarıyla ve hukuken iktisabının mümkün olması gerektiği belirtilmiştir[233].

Nitekim eşya hukukumuzda, TMK m. 973[234] hükmü uyarınca zilyetlik, üzerinde fiili hâkimiyet kurulabilen taşınır varlıkların konusunu teşkil ettiği bir haktır. Kanundaki "üzerinde fiili hâkimiyet kurulabilen şey" ifadesinden anlaşılması gereken öncelikle taşınır ve taşınmaz eşyadır[235]. Bu kapsamda zilyetlik, üzerinde fiili hâkimiyet kurulabilen bir taşınır varlığın sahipliğine ilişkin hakları dışa açıklama işlevini görecektir[236].

Nitekim dış dünyada üzerindeki fiili hâkimiyetin bir bakışta anlaşılabildiği ve eşya niteliğini haiz olabilecek şeyler, zilyetliğin ve mülkiyetin konusu olabilecektir. Doktrinde, bir görüşe göre, TMK m. 762 hükmü çerçevesinde taşınır mülkiyetinin konusu, "taşınabilen maddi şeyler ile edinmeye elverişli olan ve taşınmaz mülkiyetinin kapsamına girmeyen doğal güçler" olduğundan, taşınır mülkiyetinin –ve dolayısıyla zilyetliğin– konusunun yalnızca fiziki varlığı haiz şeyler değil, edinilmeye elverişli olan şeyler de olabileceği savunulmaktadır[237]. Nitekim doktrinde bir başka görüşe göre, hukuk düzeninin bir şeyin eşya olarak kabul edilmesinde ilgili varlığın/şeyin yalnız fiziki yapısı değil; ekonomik işlevi, iş hayatında ona verilen değer ve ahlaki görüşler de etkilidir[238].

Nitekim doktrinde dijital verinin Türk özel hukuku açısından bir eşya niteliği taşıyabileceği de savunulmaktadır. Bu görüşe göre, dijital veriler mevcut ekonomik düzende dijital yaşamın bir parçası olmuş ve mallar gibi ticari değeri haiz, üretilip satılabilen, devredilebilen ürünler haline gelmiştir[239].

---

[233] Safa Reisoğlu, *Türk Eşya Hukuku*, Ankara: Sevinç Matbaası, 1966, s. 6.
[234] TMK m. 973: "*Bir şey üzerinde fiili hâkimiyeti bulunan kimse onun zilyedidir*."
[235] M. Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir, *Eşya Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021, s. 54.
[236] Sirmen, s. 39.
[237] Osman Gökhan Antalya, "Giriş, Temel Kavram ve İlkeler", der. Osman Gökhan Antalya, *Marmara Hukuk Yorumu Cilt IV/1: Eşya Hukuku*, İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 39. (kıs. Antalya, Eşya Hukuku)
[238] Sirmen, s. 4. Benzer yönde bkz. Reisoğlu, s. 7.
[239] Osman Gökhan Antalya, "*Eşya Olarak Dijital Veriler: Dijital Eşya*", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt: 29, Sayı: 2, s. 1208-1222, İstanbul, 2023, s. 1220. (kıs. Antalya, Dijital Eşya)

Bu kapsamda, gizli bilgi içeren dijital verilerin (e-posta, Word belgesi, dijital fotoğraflar vb.) eşya niteliğini haiz olabileceği hususunda bu görüş oldukça isabetli olacaktır. Nitekim TMK m. 762 hükmünde doğal güçler (enerji vb.) hakkındaki istisnadan hareketle, kanunda eşya tanımında istisnai boşluk olduğu, söz konusu boşluğa ilişkin yapılacak amaca yönelik ekleme ile doğal güçlerin yanına ilave edilecek dijital verilerin, "dijital eşya" olarak taşınır mülkiyetinin konusunu teşkil edebileceği ve bu yolla mülkiyet ile zilyetlik hükümlerine tabi olacağı savunulabilecektir[240]. Buna ek olarak doktrinde, maddi eşyaya ilişkin esasların, maddi olmayan eşyalara da kıyasen uygulanabileceği belirtilmiştir[241]. Bu görüşe karşı olarak doktrinde bir görüşe göre ise, dijital ürün üzerinde yer aldığı eşyadan bağımsız olarak ayrıca bir eşya niteliğini haiz olamayacaktır[242].

Sonuç olarak, giriş kısmında bahsettiğimiz araştırma alanımızın kısıtları çerçevesinde doktrindeki görüşler incelendiğinde, kanaatimizce, gizli bilgi ihtiva eden dijital verilerin de tıpkı gizli bilgi içeren ve taşınır eşya niteliğindeki bilgi, belge, veri, fotoğraf vb. gibi eşya niteliğini haiz olacağı açıktır[243].

---

[240] Antalya, Dijital Eşya, s. 1220-1221.

[241] Tekinay, Eşya Hukuku, s. 14.

[242] Cannur Ercan ve Gökhan Ünlen, "*Dijital Ürünlerin Eşya Niteliğine Disiplinlerarası Bir Bakış*", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 73, S: 2, s. 1139 – 1190, Ankara, 2024, s. 1172.

[243] Aynı yönde görüş için bkz. Antalya, Dijital Eşya, s. 1221. Karşıt yönde görüş için bkz. Ercan ve Ünlen, s. 1173-1174.

§ 2. GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİNİN TÜRLERİ, KURULMASI VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI

VII. GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİNİN TÜRLERİ

A. İlişkili Olduğu Sözleşmeye Bağlılığı Bakımından Gizlilik Sözleşmeleri

Gizlilik sözleşmeleri, gizli bilgi paylaşımı olan ve bu gizli bilgilerin korunmasının gerektiği her türlü hukuki işlemde ve ilişkide (satım, eser, vekâlet, devir veya hizmet ilişkileri gibi) ortaya çıkabilecektir[244]. Nitekim uygulamada çoğu halde gizlilik sözleşmeleri, başka bir sözleşme kapsamında paylaşılan bilgilerin korunması amacıyla yapılmaktadır. Bu durumlarda gizlilik sözleşmeleri, asıl sözleşmeden ayrı olarak imzalanabildikleri gibi, asıl sözleşme içerisinde yer alacak şekilde de (gizlilik kaydı/şartı/klozu olarak) düzenlenebilmektedirler. Ayrı bir gizlilik sözleşmesi yapıldığı durumlarda, gizlilik sözleşmelerinde asıl sözleşmeye referans verilerek bu sözleşme kapsamında paylaşılan bilgilerin gizliliği korunmaya çalışılmaktadır[245].

Nitekim gizlilik sözleşmeleri, taraflar arasındaki asıl borç ilişkisine bağlı bir sözleşme olarak ortaya çıkabileceği gibi, asıl borç ilişkisinden bağımsız olarak da düzenlenebilecektir. Bu kapsamda gizlilik sözleşmelerinin, bağımsız gizlilik sözleşmeleri ve bağlı gizlilik sözleşmeleri olarak ikiye ayrılacağını söylemek mümkündür[246].

Temelde başka bir hukuki işleme veya sözleşmeye bağlı olan sözleşmelere, bağlı sözleşmeler denilmektedir[247]. Bu kapsamda, bağlı sözleşmenin akıbeti, bağlı olduğu asıl sözleşmeye bağlı olacaktır. Bunun sonucunda bağlı sözleşme, asıl sözleşmenin bir nedenden ötürü geçersiz sayılması halinde, geçersiz olacaktır[248]. Gizlilik sözleşmeleri de bazı hallerde asıl sözleşmeye bağlı olarak yapılabilmektedir. Bu durumda taraflar arasında gizlilik sözleşmesi, asıl borç ilişkisi teşkil etmeyecektir. Bu çerçevede, bağlı gizlilik sözleşmeleri de başka bir hukuki ilişki çerçevesinde ve ona bağlı olarak akdedileceklerinden bağlı oldukları asıl sözleşmenin/hukuki ilişkinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde sona ereceklerdir[249].

---

[244] Gitmez, s. 645.
[245] Çebi, s. 31.
[246] Gitmez, s. 645; Çebi, s. 31.
[247] Serozan, Baysal ve Sanlı, s. 80; Eren, Genel Hükümler, s. 225.
[248] Oğuzman ve Öz, s. 188-189.
[249] Çebi, s. 31.

Doktrinde bir görüşe göre, bir gizlilik sözleşmesi, asıl sözleşme ile aynı metinde düzenlendiği takdirde, bağlı gizlilik sözleşmesi olarak değerlendirilebilecektir[250]. Buna karşın başka bir görüşte, tarafların irade açıklamaları yorumlanmaksızın bir gizlilik sözleşmesinin, salt asıl sözleşme ile birlikte yapılmış olması gerekçe gösterilerek bağlı sözleşme olarak nitelendirilmesi uygun olmayacağı belirtilmiştir[251]. TBK m. 19 kapsamında tarafların irade açıklamaları sözleşmenin tipi ve içeriğinin belirlenmesinde ve yorumlanmasında esas alınacak asıl unsurdur. Kanaatimizce, bir gizlilik sözleşmesinin salt asıl sözleşme ile aynı metinde veya birlikte düzenlenmesi sebebiyle bu gizlilik sözleşmesinin bağlı sözleşme olduğunu savunmak uygun olmayacaktır; bu sebepten ötürü, doktrindeki ikinci görüşün yerinde olduğunu söylemek mümkündür.

TBK m. 19, f. I uyarınca, taraf iradeleri, bir sözleşmenin tipinin, içeriğinin belirlenmesinde ve yorumlanmasında esas alınacak noktadır. Bu kapsamda, gizlilik sözleşmelerinin bir başka hukuki ilişki/işlem ile bağlı olup olmaması açısından yapılacak değerlendirme, tarafların iradeleri incelenerek yapılmak durumundadır, İrade açıklamalarının yorumlanması sonrasında, tarafların ortak iradelerinin aksi yönde olduğu tespit edilemediği sürece, gizlilik sözleşmeleri bağımsız sözleşmelerdir.

Günlük ticari hayatta, bir şirket/işletme için bir başka şirket/işletme ile gerçekleştireceği satış sözleşmesi sürecinde paylaşılacak ve uzun süren çabalar neticesinde elde ettiği bir know-how bilgisinin gizliliğinin korunması, söz konusu satış sözleşmesinden kat be kat önemli olabilmektedir. Nitekim kimi hallerde taraflar, asıl sözleşme içerisinde düzenledikleri gizlilik hükümlerinin "asıl sözleşme sona erdikten sonra dahi geçerli olmaya devam edeceğine" yönelik hükümler ekleyerek gizlilik sözleşmelerinin asıl sözleşme ile bağlı olmaması yönündeki iradelerini ortaya koyabilmektedirler. Bu kapsamda, gizlilik sözleşmelerinin salt bir başka sözleşme ile aynı metinde yer alması veya aynı anda düzenlenmiş olması, o sözleşmeyle bağlı olma iradesine yönelik bir irade açıklaması teşkil etmeyecektir.

Kimi hallerde gizlilik sözleşmeleri, tarafların arasındaki hukuki ilişkinin süresi ile kısıtlı olacak şekilde akdedilebilmektedir. Örneğin, tarafların arasında kısa süreli olması beklenen bir ürün ticareti söz konusu ise ve ticaret gerçekleştikten sonra bu

[250] Gitmez, s. 645.
[251] Çebi, s. 34.

bilgilerin kamuya ve üçüncü kişilere açıklanmasında veya bunlar tarafından öğrenilmesinde herhangi bir sorun görülmüyorsa, taraflar asıl sözleşmenin süresi ile bağlı olmak üzere, söz konusu ticaretin ve paylaşılan bilgilerin açıklanmamasını/gizli tutulmasını sağlayabilmektedirler[252]. Bu gibi bir durumda, taraflar arasında gizlilik sözleşmesinin asıl sözleşmeye bağlı olacağını söylemek mümkün olacaktır.

Bazı durumlarda ise, taraflar arasında henüz başka bir sözleşmeden doğan bir borç ilişkisi söz konusu değilken, taraflar aralarındaki müzakerelerde paylaşılan bilgilerin korunması amacıyla da gizlilik sözleşmesi yapabilmektedirler. Bu durumda, taraflar arasındaki görüşmeleri gerçekleştirilen sözleşme hiçbir zaman kurulmasa dahi, gizlilik sözleşmesi hüküm ve sonuç doğurmaya devam edecektir; çünkü gizlilik sözleşmesi, bağımsız bir sözleşme olarak yapılmıştır[253].

Bazen de gizlilik sözleşmeleri, taraflar arasındaki asıl hukuki ilişkinin sona ermesinden sonra da geçerli olmak üzere akdedilebilir. Bu durumlara örnek olarak hizmet ilişkisi başlarken işveren-işçi arasında işçinin işyerinde eriştiği gizli bilgileri, hizmet sözleşmesinin yürürlük süresi ve sona ermesinden sonra da geçerli olmaya devam etmek üzere, açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünü haiz olması amacıyla gizlilik sözleşmesi imzalanması verilebilir. Burada, gizlilik sözleşmesi asıl sözleşme olan hizmet sözleşmesi kapsamında açıklanan ve erişilen gizli bilgilerin korunması amacıyla yapılmaktadır. Bununla birlikte, tarafların iradesi gizlilik sözleşmesinin hizmet sözleşmesi ile bağlı olmaması yönünde olduğundan gizlilik sözleşmesi, hizmet sözleşmesi sona erse dahi hüküm ve sonuçlarını doğurmaya devam edecektir[254].

Bununla birlikte, uygulama zaman zaman tarafların gizlilik sözleşmesi ile asıl sözleşme arasındaki bağa ilişkin iradeleri örtülü olarak dış dünyaya aksedebilmektedir. Örneğin, taraflar arasındaki gizlilik sözleşmesinin asıl hukuki ilişki ile bağına ilişkin olarak taraflardan birinin sözleşme görüşmeleri sırasında, "iş bitince gizlilik sözleşmesine de ihtiyacımız kalmayacak" şeklinde bir beyanda bulunması, gizlilik sözleşmesinin asıl sözleşme ile bağlı olması yönünde bir irade beyanı teşkil edecektir.

---

[252] Benzer örnek için bkz. Narin, s. 2.
[253] Çebi, s. 32.
[254] Büşra Sarıhasan Arkun, "*İş Hukukunda İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğü*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, s. 69.

Gizlilik sözleşmelerinin asıl sözleşmeden bağımsız bir şekilde yapılıp yapılmadığının tespiti, gizlilik sözleşmesinin türü ve gizlilik sözleşmesinden doğan borçlara uygulanacak zamanaşımının tespiti açısından önem teşkil edecektir. Bir gizlilik sözleşmesi, asıl sözleşmeye bağlı olarak imzalanmış ise, gizlilik sözleşmesinden doğan alacaklar, asıl sözleşmeden doğan alacak hakkının zamanaşımı süresine tabi olacaktır[255]. Çünkü bağlı sözleşme yapıldığında, taraflar arasında asli edim yükümlülüğü asıl sözleşmeden doğan borç üzerinde olacak ve gizlilik sözleşmesinden doğan borçlar, yan borç niteliğinde olacaktır. Bununla birlikte, gizlilik sözleşmesinin bağımsız sözleşme niteliğini haiz olması durumunda, gizlilik sözleşmesinden doğan alacaklar, TBK m. 146[256] uyarınca 10 (on) yıllık zamanaşımı süresine tabi olacaktır[257].

B. Süresi Bakımından Gizlilik Sözleşmeleri

Gizlilik sözleşmesinin süresinin belirlenmesinde sektör durumu, gizli bilgilerin ne zaman açıklanabileceği, gizli bilginin konusunu teşkil eden hususlara ilişkin varsa kanunda belirlenen süreler, tarafların faaliyet alanı gibi birçok etken söz konusu olabilir. Bununla birlikte, gizlilik sözleşmelerinin süresinin belirlenmesinde asli etken, tarafların iradesidir.

1. Belirli Süreli Gizlilik Sözleşmesi

Gizlilik sözleşmeleri, süresi bakımından belirli ve belirsiz süreli gizlilik sözleşmeleri olarak ikiye ayrılmaktadır[258]. Gizlilik sözleşmesinin yürürlük süresine dair tarafların belirli bir süre tayin etmiş olmaları gizlilik sözleşmesi belirli süreli olarak nitelenir. Gizlilik sözleşmesinde tarafların öngördüğü süre sona erdikten sonra,

---

[255] Asli borca uygulanacak zamanaşımı süresinin bağlı yan borçlara da uygulanacağına ilişkin olarak bkz. Mehmet Erdem, *Özel Hukukta Zamanaşımı*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2010, s. 46.

[256] TBK m. 146: "*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her alacak on yıllık zamanaşımına tabidir*."

[257] Bağlı yan borca uygulanacak zamanaşımına ilişkin olarak bkz. Erdem, s. 46. Ayrıca, aynı yönde görüş için bkz. Narin, s. 23; Çebi, s. 31.

[258] Gitmez, s. 656-657; Erdoğan, s. 55. Süreli ve süresiz gizlilik sözleşmeleri şeklindeki ayrım için bkz. Çebi, s. 25.

sözleşme kapsamında gizli bilgiyi alan tarafın açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünden ve varsa diğer yükümlülüklerinden doğan borçları da sona erecektir[259].

Belirli süreli gizlilik sözleşmelerinde, sözleşmenin süresi farklı yöntemlerle belirlenebilecektir. Örneğin, belirli bir takvim günü (31.12.2030 gibi), sona erme tarihi olarak belirlenebilecektir. Bununla birlikte uygulamada genellikle sözleşmenin imzalanmasından veya yürürlük tarihinden sonra belirli bir sürenin geçmesi (2-5-10 yıl gibi) ile sözleşmenin sona ereceğine ilişkin hükümler görülmektedir.

Sözleşmede, gizli bilgilerin gizli bilgiyi alan tarafa açıklanmasının üzerinden belirli bir sürenin geçmesinden sonra sözleşmenin sona ereceğine ilişkin düzenlemeler de yapılabilir[260]. Bu durumda, gizli bilgiyi alan tarafın aldığı her gizli bilgi için ayrı bir açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü süresi söz konusu olacaktır[261]. Örneğin, taraflar sözleşmenin 2 yıl süreli olacak şekilde yapılmasına karar vermişlerse ve her bir gizli bilginin açıklandıktan sonra 5 yıl açıklanmaması ve gizli tutulmasına yönelik bir yükümlülük öngörmüşlerse, sözleşmenin ilk yürürlüğe girdiği gün ile sona erdiği gün verilen gizli bilgilerin açıklanmamasına ve gizli tutulmasına yönelik yükümlülüklerin süresi arasında 2 yıl olacaktır.

Taraflarca sözleşmenin süresinin ne zaman gerçekleşeceği belirli bir olayın gerçekleşmesi halinde (örneğin, tarihleri belirli bir fuarın tamamlanması sonrasında) sona ereceğinin kararlaştırılması durumunda veya tarafların gizlilik sözleşmesini bir sözleşmenin müzakeresi sürecinde akdettikleri ve gizlilik sözleşmesinin müzakerelerin sona ermesinden sonra sona ereceğine dair bir hüküm kararlaştırmaları durumunda da yine belirli süreli bir gizlilik sözleşmesinden bahsedilebilecektir. Taraflar, belirlenebilir bir süre öngörerek sözleşmeden doğan borçların ifa zamanına ilişkin belirlenebilir bir vade belirlemektedirler[262].

2. Belirsiz Süreli Gizlilik Sözleşmesi

---

[259] Aynı yönde görüş için bkz. Bilge, s. 102; Erdoğan, s. 56; Çebi, s. 25.
[260] Hilal Lale Ayhan İzmirli, *Milletlerarası Ticari Sözleşmelerin Müzakeresi ve Hazırlanması*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2017, s. 338.
[261] Benzer yönde görüş için bkz. Çebi, s. 25.
[262] Belirli vade ve kesin vade hakkında detaylı bilgi için bkz. Eren, Genel Hükümler, s. 1076.

Tarafların gizlilik sözleşmesinin sona ereceği tarihe veya süreye ilişkin bir belirlememe yapmamaları halinde, belirsiz süreli gizlilik sözleşmesi ortaya çıkacaktır[263]. Bu durum gizlilik sözleşmesinin konusu olan gizli bilgilerin tarafların arasındaki asıl hukuki ilişkinin sona ermesinden sonra dahi kamuoyuna açıklanmamasını kararlaştırmışlarsa söz konusu olacaktır. Taraflar, gizlilik sözleşmesine ayrıca süre tayin etmeyerek bunu yapabilirler[264]. Bu kapsamda asıl hukuki ilişkinin sona ermesiyle ona bağlı gizlilik sözleşmesinin bazı hükümlerinin yürürlük süresi sona erse de sözleşme kapsamındaki açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü, gizlilik sözleşmesinin sona ermesinden sonra da devam edecektir[265]. Tarafların gizlilik sözleşmesine belirli bir süre tayin etmeme sebebi, sözleşme kapsamındaki gizli bilginin kamuoyu tarafından ne zaman bilinebilecek hâle geleceğine dair herhangi bir öngörülerinin olmamasıdır.

Bu kapsamda doktrinde bir görüşe göre, iş sözleşmesi akdedilirken yapılan gizlilik sözleşmesinin süresinin iş ilişkisi bittikten sonra devam edeceğine ilişkin kayıtlar, belirsiz süreli bir gizlilik sözleşmesinin ortaya çıkmasını sağlayacaktır[266]. Ayrıca, bulut bilişim sözleşmeleri içerisindeki gizlilik şartı/kaydı/klozu hükmünün sözleşmenin sona ermesinden sonra da yürürlükte kalacağına ilişkin düzenlemeler, söz konusu gizlilik şartı/kaydı/klozu hükmünü, belirsiz süreli bir gizlilik sözleşmesi yapacaktır[267].

Doktrinde bir başka görüşe göre ise, tarafların gizlilik sözleşmelerinin herhangi bir süreyle sınırlı olmaksızın yürürlükte kalacağına ilişkin düzenleme yapmaları halinde, sonsuz süreli (süresiz) gizlilik sözleşmesi ortaya çıkacaktır[268]. Bu görüşün dayanağına göre, belirsiz süreli gizlilik sözleşmelerinde taraflarca herhangi bir süre kararlaştırılmamışken, sonsuz süreli (süresiz) gizlilik sözleşmelerinde tarafların irade açıklamaları sözleşmenin sonsuza dek devam etmesi yönündedir. Her ne kadar daha önce belirttiğimiz üzere gizlilik sözleşmeleri, sözleşme özgürlüğü ilkesine tabi akitler olsa da gizlilik sözleşmelerinin sonsuz süreli (süresiz) olabileceğine yönelik bu görüşe katılmak mümkün olmayacaktır. Sonsuz süreli sözleşme, alacaklının sözleşme

[263] Aynı yönde görüş için bkz. Bilge, s. 102-103; Erdoğan, s. 56; Çebi, s. 26.
[264] Esin, s. 56-57.
[265] Erdoğan, s. 56.
[266] Sarıhasan Arkun, s. 67.
[267] Gitmez, s. 656-657.
[268] Çebi, s. 27.

kapsamındaki alacağının ifa edilmesinden menfaatini sonsuza dek devam ettirmesi anlamına gelecektir. Sözleşmeden kaynaklanan bir ilişkiyle bu kadar sonsuz bir süreyle ve hukuken bağlı kalmak, tarafların kişilik haklarının, ekonomik özgürlük ve karar alma özgürlüğünün ihlali anlamına gelebilecektir[269].

Gizlilik sözleşmesinin herhangi bir süreyle sınırlı olmaksızın veya "sonsuz süreli" olarak akdedilmesi durumunda bu durum, tarafların (özellikle de tek taraflı gizlilik sözleşmelerinde, gizli bilgiyi alan tarafın) kişilik haklarını zedeleyebilecek ve ekonomik varlığını tehlike altına atabilecektir[270]. Bu kapsamda, bu süresizlik kaydı, kişilik haklarına aykırı olacaktır. Nitekim doktrinde bir görüşe göre, kişilik hak ve özgürlüklerine yönelik olan ve sözleşmeden doğan kısıtlamalar, TMK m. 23, f. II[271] ve TBK m. 27, f. I hükümlerinde yer alan koruma normlarıyla denetlenecek ve sözleşme hükümleri bu koruma normlarının koruma amaçların aykırı düştükleri ölçüde kişilik hakkının ihlali nedeniyle geçersiz olacaktır[272].

Kanaatimizce, taraflarca gizlilik sözleşmesinin veya gizlilik sözleşmesinden doğan yükümlülüklerin herhangi bir süreyle sınırlı olmaksızın yürürlükte kalacağına ilişkin düzenleme yapılması halinde, sonsuz süreli sözleşme kişilik haklarına aykırı olduğundan, bu durumda belirsiz süreli gizlilik sözleşmesinden bahsedilebilecektir. Bu durumda, tarafların sözleşme süresine ilişkin kısıtlamaları geçersiz olacağından yazılmamış sayılacak ve gizlilik sözleşmesi belirsiz süreli olarak yürürlükte kalmaya devam edecektir.

Yine konuyla ilgili bir diğer tartışma, tarafların herhangi bir süreyle sınırlı olmaksızın gizlilik sözleşmesinin yürürlükte kalacağına ilişkin bir belirleme yapmaları

---

[269] Barış Demirsatan, *Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Sözleşmenin Haksız Olarak Sona Erdirilmesi*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021, s. 87. Sözleşmelerin sonsuza dek devam edebileceğine dair görüş için bkz. Saibe Oktay-Özdemir, "*Uzun Süreli Sözleşmelerin Geçerliliği ve Sona Erme Düzeni*", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 55, S: 3, s. 209-234, 1997, s. 213-214. (kıs. Oktay-Özdemir, Uzun Süreli Sözleşmeler)

[270] Nil Karabağ Bulut, *Medeni Kanun'un 23. Maddesi Kapsamında Kişilik Hakkının Sözleşme Özgürlüğüne Etkisi*, İstanbul: On İki levha Yayıncılık, 2014, s. 262-263. Ayrıca, kişilik haklarına aykırı sözleşmelerin geçersiz olmasına ilişkin olarak bkz. Selâhattin Sulhi Tekinay, *Medenî Hukuka Giriş Dersleri*, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1973, s. 179-180. (kıs. Tekinay, Medenî Hukuka Giriş)

[271] TMK m. 23, f. II: "*Kimse, hak ve fiil ehliyetlerinden kısmen de olsa vazgeçemez. Kimse özgürlüklerinden vazgeçemez veya onları hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlayamaz*."

[272] Eren, Genel Hükümler, s. 1032 vd; Tekinay, Medeni Hukuka Giriş, s. 180.

durumunda, sözleşme kapsamındaki yükümlülükler gizli bilgilerin "sır" olarak kalabildiği süreyle de kısıtlı olacağı hususuna ilişkindir[273]. Bununla birlikte doktrinde bir görüşe göre, gizlilik sözleşmesi sona erdiğinde gizli bilginin paylaşıldığı kişi açısından, gizli bilginin açıklanmaması veya kullanılmamasına ilişkin yükümlülüklerin ifası devam edecektir. Bu görüş kapsamında, belirli süreli gizlilik sözleşmesinin sona ermesi neticesinde dahi, gizli bilginin sır özelliğini kaybederek kamuoyunun bilgisine sunulması, gizli bilgi sahibini her koşulda ve her zaman telafisi imkânsız zararlara sokacağı iddia edilmektedir[274]. Bu görüşe karşı olarak bu sürenin her somut durumda ayrı ayrı belirleneceğine ilişkin doktrinde başka bir görüş de mevcuttur[275].

[273] Marcel Fontaine, "*Confidentiality Clauses In International Contracts*", International Business Law Journal, C: 1, S: 1, s. 3-94, 1991, s. 66.

[274] Gürbüz Usluel, s. 151. Bir bilginin "gizlilik" vasfını yitirmesine rağmen, gizli bilgiyi alan tarafın açıklamama yükümlülüğünü ifa etmekle mükellef olmaya devam edeceğine ilişkin görüş için bkz. Çebi, s. 48.

[275] Sulu, s. 120; Fontaine, s. 6-7.

VIII. GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİNİN KURULMASI, ŞEKLİ VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI

A. Gizlilik Sözleşmesinin Kurulması

1. Türk Borçlar Kanunu Madde 1 Çerçevesinde Gizlilik Sözleşmesinin Kurulması

Gizlilik sözleşmelerinin kurulmasına ilişkin olarak kanunda özel düzenlemeler yer almadığından, TBK'nın Genel Hükümler kısmından kaynaklanan açıklamalar, gizlilik sözleşmelerinin kurulması bakımından da aynen geçerli olacaktır. Bu çerçevede gizlilik sözleşmesinin kurulması için öncelikle taraf iradelerinin bir gizlilik sözleşmesinin objektif esas unsuru olan ve sözleşme kapsamında açıklanacak gizli bilgilerin üçüncü kişilere veya kamuya açıklanmaması üzerinde karşılıklı olarak açıklanması ve uyuşması gereklidir[276]. Klasik sözleşme kurma yönteminde, bir tarafın diğer tarafa sözleşme kurmaya yönelik irade açıklamasını "*öneri*" olarak yöneltmesi ve diğer tarafın da öneriyi "*kabul*" etmesi neticesinde sözleşmenin kurulması öngörülmüştür.

Tarafların irade açıklamalarındaki uyuşmanın sözleşmenin hem objektif hem de sübjektif esaslı unsurlarını kapsaması gerekmektedir[277]. Burada tarafların üzerinde durmadıkları objektif yan unsurlar üzerinde anlaşmamış olmalarının sözleşmenin kurulmasına engel teşkil etmeyeceğini de belirtmek gerekir[278]. Esasen sözleşmenin, tarafların bir sözleşme bakımından objektif ve sübjektif olarak esaslı unsur olan tüm hususlar üzerinde karşılıklı ve birbirine uygun irade açıklamaları neticesinde kurulduğunu söylemek mümkündür. Tarafların irade açıklamalarının birbirine uygunluğu hakkında uyuşmazlık oluşması halinde, TBK m. 19, f. I[279] uyarınca, öncelikle tarafların gerçek ve ortak iradelerinin uyuşup uyuşmadığı (*fiili uyuşma*)

---

[276] Aynı yönde bkz. Çebi, s. 109.
[277] Yargıtay HGK, T. 05.10.2022, E. 2020/351, K. 2022/1261.
[278] Eren, Genel Hükümler, s. 275.
[279] TBK m. 19, f. I: "*Bir sözleşmenin türünün ve içeriğinin belirlenmesinde ve yorumlanmasında, tarafların yanlışlıkla veya gerçek amaçlarını gizlemek için kullandıkları sözcüklere bakılmaksızın, gerçek ve ortak iradeleri esas alınır.*"

incelenecektir[280]. Tarafların iradelerinde fiili uyuşma tespit edilemediği takdirde, dürüstlük kuralı uyarınca, makul ve dürüst bir üçüncü tarafın tarafların irade açıklamalarına vereceği anlam dikkate alınarak taraf iradelerinde uyuşma (*normatif uyuşma*) olup olmadığı belirlenecektir[281]. Fiili veya normatif uyuşma mevcut olmadığı takdirde, herhangi bir sözleşmenin kurulmasından bahsedilmesi mümkün değildir.

Buradan hareketle, gizli bilgilerin kapsamının belirli veya en azından belirlenebilir olması gerektiği söylenebilecektir[282]. Gizli bilgilerin belirli veya belirlenebilir olmaması halinde, tarafların objektif esaslı unsurlar ile ilgili olarak karşılıklı ve birbirine uygun irade açıklamalarının somut durumda mevcut olmamasından ötürü, sözleşmenin kurulmayacağını söylemek mümkündür[283].

Bununla birlikte uygulamada sıkça rastlandığı üzere, gizli bilgiyi alan tarafça sözleşmede açıkça, gizli bilginin kapsamının belirlenmesine ilişkin olarak gizli bilgiyi veren tarafa tam yetki verilmiş olması halinde, sözleşmenin kurulmuş olacağını söylemek, kanaatimizce, mümkündür. Bu durumda, gizli bilgilerin kapsamı üzerinde tarafların karşılıklı iradelerinin uyuşmasından bahsetmek henüz mümkün olmasa da belirlenebilir olan bir gizli bilgi kapsamından söz etmek mümkün olacaktır. Böylece, sözleşme kurulmuş sayılacaktır.

Bunlara ek olarak yukarıda sözleşmenin kurulmasına ilişkin genel esaslar kısmında belirttiğimiz üzere, tarafların sözleşme üzerinde sübjektif esaslı unsura ilişkin de anlaşmış olmaları gerekmektedir. Bu durumda gizlilik sözleşmesinde, örneğin, taraflardan birinin sözleşme bakımından olmazsa olmaz olarak gördüğü bir yükümlülük üzerinde taraf iradeleri uyuşmadığı takdirde, gizlilik sözleşmesi kurulmamış olacaktır[284]. Bununla birlikte, söz konusu sübjektif esaslı unsurun ileri süren tarafça karşı tarafa bildirilmiş olması aranacaktır[285]. Nitekim uygulamada sıkça şahit olunduğu

---

[280] Eren, Genel Hükümler, s. 273; Oğuzman ve Öz, s. 76; Kocayusufpaşaoğlu, Hatemi, Serozan ve Arpacı, s. 172;
[281] Eren, Genel Hükümler, s. 271 vd.; Oğuzman ve Öz, s. 76-77; Kocayusufpaşaoğlu, Hatemi, Serozan ve Arpacı, s. 176.
[282] Çebi, s. 110.
[283] Bağrıaçık, s. 101; Çebi, s. 110.
[284] Aynı yönde bkz. Çebi, s. 110.
[285] İstanbul BAM, 14. HD, T. 28.02.2019, E. 2018/812, K. 2019/289 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).

üzere, gizli bilgiyi veren taraf genellikle gizli bilginin korunması ve amaç dışında kullanılmamasına ilişkin yükümlülükleri, sözleşmenin "olmazsa olmaz" kısmı olarak görmekte ve bu yükümlülükler hususunda gizli bilgiyi alan tarafın belirli çerçevede hareket etmesini istemektedir. Nitekim gizlilik sözleşmesi, tek taraflı hukuki işlem teşkil eden bir hukuki yapıya sahip olmadığından ve bir sözleşme teşkil ettiğinden ötürü, sözleşmenin kurulması için karşılıklı ve birbirine uygun irade açıklamaları gerekmektedir. Yalnızca gizli bilgi alan tarafın taahhütleri ile sözleşme kurulmuş sayılmayacaktır[286].

Gizlilik sözleşmelerinde tarafların objektif yan unsurlar üzerinde hiç durmaması ve bu hususlara ilişkin iradelerinin uyuşmaması halinde, sözleşmenin kurulmasına engel bir durum olmayacaktır[287]. Örnek olarak tarafların gizli bilgilerin nasıl korunacağına ve ne şekilde saklanacağına ilişkin herhangi bir husus üzerinde durmamaları söz konusu olabilmektedir. Tarafların bu husus üzerinde iradelerinin karşılıklı ve birbirine uygun olup olmaması, sözleşmenin kurulmasına engel olmayacaktır.

Bunlara ek olarak tarafların sözleşme görüşmeleri sırasında üzerinde uzlaşma sağlayamadıkları ve çözümü sözleşmenin kurulmasından sonraya bırakılan sübjektif yan unsurlar hususunda anlaşmamış olmalarının da sözleşmenin kurulmasına herhangi bir etkisi olmayacaktır[288]. Örneğin, tarafların gizli bilgilerin amaç dışında kullanımı halinde geri bildirim yükümlülüğü üzerinde herhangi bir anlaşmaya varamamaları ve bu hususu böyle bir durumun ortaya çıktığı zaman belirlemeye yönelik karar vermeleri veya konuyu düzenlemekten vazgeçmeleri halinde, gizlilik sözleşmesi yine kurulmuş olacaktır.

Bununla birlikte, tarafların sübjektif yan unsurlar üzerinde anlaşmalarına rağmen, konuya ilişkin gizlilik sözleşmesinde düzenleme yapmaktan vazgeçmeleri söz konusu değil ise, diğer tüm unsurlar üzerinde anlaşma sağlanmasına rağmen gizlilik sözleşmesi kurulmamış olacaktır. Örneğin, tarafların gizli bilgilerin kimlere açıklanabileceğine ilişkin için anlaşma sağlayamamaları ve bunun ileriye bırakılmaması veya düzenleme yapmaktan vazgeçilmemesi halinde, gizli bilginin kapsamı,

---

[286] Çebi, s. 111.
[287] Çebi, s. 110.
[288] Esin, s. 50.

açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü ve diğer unsurlar üzerinde anlaşma sağlanmasına rağmen gizlilik sözleşmesinin kurulduğundan söz edilemeyecektir[289].

Gizlilik sözleşmesinin kurulması esnasında tarafların irade açıklamalarının yorumunda, fiili uyuşma olmaması halinde, TMK m. 2 uyarınca güven teorisi devreye girecektir. Bu kapsamda tarafların irade beyanlarının normatif uyuşma içerip içermediği incelenecek ve sözleşmenin kurulmasına ilişkin değerlendirme bu çerçevede yapılacaktır[290].

Sonuç olarak gizlilik sözleşmeleri, öneri ve kabule yönelik karşılıklı tarafların irade açıklamalarının uyuşması anlamına gelen klasik anlamda sözleşme kurma yöntemi ile kurulabilecektir. Örneğin, günlük hayatta bir kişinin arkadaşına eczanesine ilişkin bir sır açıklayacağını, bu sırrın "*gizli*" olduğunu belirtmesi ve bunu ancak kimseye açıklamaması halinde anlatacağını ifade etmesi halinde, aralarında gizlilik sözleşmesinin kurulması için arkadaşının bu öneriyi kabul etmesi yeterlidir. Böylece, bu iki arkadaş arasında sözlü olarak bir gizlilik sözleşmesinin kurulduğunu söylemek mümkün olacaktır.

Nitekim bir sözleşme için görüşmelerin başladığı esnada, taraflardan birisinin "*az sonra göstereceğim dokümanlar gizlidir, bu oda dışındaki kimsenin bu bilgileri bilmemesi gereklidir*" demesi ve diğer tarafın bunu kabul etmesi halinde, bu taraflar arasında da gizlilik sözleşmesi kurulmuş olacaktır[291]. Burada en basit haliyle bir öneri ve örtülü kabulün olduğunu söylemek mümkün olacaktır.

Yine bir toplantıya katılacak kişilerin üst aramasının yapılması ve bu kişilerin toplantıya girerken telefonlarının toplanması halinde, bu uygulamaya uyup toplantıya katılan kişilerle toplantıda bilgi aktaracak taraf arasında gizlilik sözleşmesi kurulup kurulmaması halini, örtülü kabul kapsamında incelemek gerekecektir[292].

Bir savunma sanayi şirketinin tesisi ziyaret eden kişilerin telefonlarını alması veya telefonların kameralarına yapıştırılan bir aygıtla fotoğraf çekilmesinin önüne

---

[289] Çebi, s. 110-111.
[290] Oğuzman ve Öz, s. 80.
[291] Benzer yönde görüş için bkz. Savaş Bozel, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015, s. 695.
[292] Bozel, s. 695.

geçmesi halinde, bu uygulamayı kabul ederek tesise giren kişi ile şirket arasında bir gizlilik sözleşmesi kurulduğu söylenebilecektir[293].

Bu örneklerde, makul ve dürüst bir muhatabın gizliliği korumaya çalışan tarafın davranışından çıkaracağı anlam önem arz etmektedir[294]. Eğer, makul ve dürüst bir muhatap bu örneklerdeki davranışlardan gizli tutma iradesini anlayabilecekse –ki somut durumlarda anlayabileceğini söylemek mümkündür- o halde taraflar arasında yazılı olmayan, örtülü kabul ile akdedilmiş bir gizlilik sözleşmesi olduğunu söylemek mümkün olacaktır.

2. Genel İşlem Şartları Çerçevesinde

Uygulamada gizlilik sözleşmeleri çoğunlukla klasik yöntemin dışında müzakereler neticesinde veya genel işlem şartlarına benzer şekilde baskın tarafın ilettiği hüküm ve şartları içeren metinlerin diğer tarafça imzalanması ile kurulmaktadır. Bu kapsamda, genel işlem şartları niteliğindeki gizlilik sözleşmesinin kurulmasında, TBK'nın genel işlem şartlarına ilişkin hükümlerinin haksız şartlar bakımından uygulama alanı bulabileceğinden bahsetmek mümkündür[295]. TBK m. 20, f. I[296] uyarınca genel işlem koşulları, bir sözleşmenin kurulması aşamasında düzenleyen tarafın, ileride yapacağını planladığı ve benzer nitelikteki çok sayıda sözleşmede kullanmak için önceden tek başına hazırlayarak karşı tarafa sunduğu ve müzakere kabul etmediği sözleşme hükümlerini ifade eder.

Gizlilik sözleşmesinin kurulması bakımından incelemek gerekirse, gizlilik sözleşmesinin objektif esaslı unsurlarının genel işlem şartı teşkil edecek şekilde düzenlenmesi mümkün değildir. Gizlilik sözleşmesinin geçerli olarak kurulabilmesi için objektif esaslı unsurları üzerinde, tarafların müzakere etmesi ve bu hükümler üzerinde taraflar arasında bir uzlaşmanın sağlanması gerekir. Sözleşmenin objektif esaslı unsurlarının genel işlem şartı teşkil edecek şekilde düzenlenmesi halinde, TBK m. 21, f.

---

[293] Benzer yönde örnek için bkz. Demirbaş, s. 98; Çebi, s. 125.

[294] Özgür Öztürk, *Türk Hukukunda Patent Verilebilirlik Şartları*, İstanbul: Arıkan Yayıncılık, 2008, s. 181-182.

[295] Gitmez, s. 652.

[296] TBK m. 20, f. I: "*Genel işlem koşulları, bir sözleşme yapılırken düzenleyenin, ileride çok sayıdaki benzer sözleşmede kullanmak amacıyla, önceden, tek başına hazırlayarak karşı tarafa sunduğu sözleşme hükümleridir.*"

II[297] uyarınca, bu hükümler yazılmamış sayılacaktır. Bu durumda, objektif esaslı unsurların yazılmamış sayılması halinde, tarafların gizlilik sözleşmesinin kurulması üzerinde iradeleri uyuşmamış olacak ve gizlilik sözleşmesi kesin hükümsüz olacaktır.

3. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde

Taraflardan birinin tüketici sıfatını haiz olması ve yine genel işlem şartları niteliğindeki bir gizlilik sözleşmesinin söz konusu olması halinde, ilgili gizlilik sözleşmesine TKHK hükümleri de uygulanabilecektir[298]. Nitekim yakın zamanda neredeyse dünya genelinde herkes tarafından kullanılan mesajlaşma ve sesli/görüntülü arama uygulaması olan WhatsApp'ın gizlilik sözleşmesini güncellemesi ve sözleşmenin onaylanmaması halinde, uygulamanın kullanılmayacağına ilişkin bildirimi bu kapsamda değerlendirilebilecektir[299]. WhatsApp, daha sonrasında gizlilik sözleşmesini onaylamayan kullanıcıların uygulamayı kullanmaya devam edebileceğini duyurarak bu durumun tüketici hakları bakımından haksız şartlar altında sözleşme imzalama haline dönüşmesinin önüne geçmeye çalışsa da, bu duyuru öncesinde sözleşmeyi kabul eden kullanıcılar açısından TKHK'nın uygulama alanı bulacağı açıktır[300].

Nitekim doktrinde de belirtildiği üzere, genel işlem şartlarının kullanılması sözleşme özgürlüğü açısından bazı problemler yaratmaktadır. Bu şekilde yapılan gizlilik sözleşmelerinde, kendisine genel işlem şartları dayatılan ve zayıf olan taraf, kendisine sunulan koşullarla sözleşmeyi kabul etmek ve söz konusu gizlilik sözleşmesinin bağlı olduğu hizmeti veya ürün alımına ilişkin sözleşme kapsamındaki edimlerden, ürünlerden veya hizmeti almaktan vazgeçmek arasında tercih yapmak zorundadır[301]. İşte bu durumlar, zayıf durumdaki karşı tarafın adil olmayan sözleşme şartlarına karşı korunmasını zorunlu kılmaktadır.

---

[297] TBK m. 21, f. I: "*Karşı tarafın menfaatine aykırı genel işlem koşullarının sözleşmenin kapsamına girmesi, sözleşmenin yapılması sırasında düzenleyenin karşı tarafa, bu koşulların varlığı hakkında açıkça bilgi verip, bunların içeriğini öğrenme imkânı sağlamasına ve karşı tarafın da bu koşulları kabul etmesine bağlıdır. Aksi takdirde, genel işlem koşulları yazılmamış sayılır*."

[298] Gitmez, s. 653.

[299] Sümeyye Şimşek, "*Yenilenen WhatsApp Gizlilik Politikası ve Kişisel Verileri Koruma Kurumu İncelemesi*", Bilişim Hukuku Dergisi, C: 3, S: 2, s. 494-548, 2021, s. 496.

[300] Şimşek, s. 497.

[301] Ezgi Kutluay, "*Türk Borçlar Kanunu'nda Genel İşlem Koşulları*", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 19, S: 1 (Özel Sayı Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan), s. 1369-1422, 2017, s. 1372.

Bu çerçevede, hem TBK'nın genel işlem koşullarına ilişkin hükümleri hem de uygun düştüğü ölçüde TKHK'nın haksız şartlar bakımından yaptığı incelemeye uygun şekilde iletilmiş taraf iradelerinin gizli bilgilerin içeriğine ve kapsamına ilişkin uyuşması aranacaktır[302].

B. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN ŞEKLİ VE GEÇERLİLİK ŞARTLARI

1. Gizlilik Sözleşmelerinde Şekil

Şekil serbestisi kapsamında, gizlilik sözleşmeleri kural olarak taraflarca diledikleri şekilde akdedilebilecektir[303]. Gizlilik sözleşmesi, isimsiz sözleşmelerden olduğu gizlilik sözleşmesinin şekline ilişkin olarak kanunlarda herhangi bir özel geçerlilik şartı da düzenlenmemiştir. Bu hâlde gizlilik sözleşmelerinin geçerli olabilmesi için, genel borçlar hukukunda düzenlenen geçerlilik şartlarına sahip olması yeterlidir[304].

Bu hâlde gizlilik sözleşmelerinin geçerli olabilmesi için, kanunda düzenlenen emredici hukuk kurallarına aykırı olmaması ve öngörülen diğer zorunlu şartlara sahip olması yeterlidir[305]. Bununla birlikte, daha önce değinildiği üzere[306] gizlilik sözleşmeleri başka bir sözleşmeye bağlı olarak yapılabilmektedir. Bu çerçevede burada başka bir sözleşmeye bağlı olup olmaması açısından gizlilik sözleşmelerinde şekil şartının ayrıma tabi tutulması mecburiyeti doğmaktadır.

Bağımsız gizlilik sözleşmeleri, genel kurala tabi olarak ilişkili oldukları herhangi bir sözleşme olup olmadığına bakılmaksızın herhangi bir şekil şartına tabi olmayacaklardır. Bu sözleşmeler, ilişki oldukları sözleşmeye ilişkin olarak (satış sözleşmesi, saklama sözleşmesi, vekâlet sözleşmesi vb.) kanunda öngörülen şekil şartı yerine getirilmemiş olsa dahi geçerli olmaya devam edeceklerdir[307]. Gizlilik sözleşmesinin esas borç ilişkisini oluşturan bir sözleşme çerçevesinde akdedilmesi

---

[302] Bağrıaçık, s. 100-101. Benzer yönde bkz. Kutluay, s. 1373.
[303] Şenbaş, s. 42-43; Gitmez, s. 642; Erdoğan, s. 57; Çebi, s. 128.
[304] Şenbaş, s. 43; Sarıhasan Arkun, s. 66-67; Erdoğan, s. 57; Çebi, s. 127; Kardelen Demet Atay ve Hakkı Cihan Türk, "*Gizlilik Sözleşmeleri*", 2017, (http://www.mondaq.com, Erişim Tarihi: 15.10.2024)
[305] Şenbaş, s. 43; Kardelen Demet Atay ve Hakkı Cihan Türk, "*Gizlilik Sözleşmeleri*", 2017, (http://www.mondaq.com, Erişim Tarihi: 15.10.2024)
[306] Ayrıntılı için bkz. VII. Bölüm, A Başlığı.
[307] Çebi, s. 128.

durumunda, gizlilik sözleşmesinin esas sözleşmenin şekline tabi olacaktır[308]. Bu kapsamda gizlilik sözleşmeleri, yukarıda bahsedilen TBK m. 12, f. I, TBK m. 14, f. I ve m. 17, f. I ilkelerine uygun olmak şartıyla şekil özgürlüğü ilkesine tabidir[309].

Bağlı gizlilik sözleşmeleri, bağlı oldukları sözleşmenin şekil şartlarına ve geçerli olup olmamalarına bağlı olduklarından, ilgili bağlı oldukları sözleşmenin geçersiz olması halinde geçersiz olacaklardır. Bununla birlikte, şekil zorunluğunun kapsamında yalnızca sözleşmenin objektif esaslı unsurları olduğundan, gizlilik sözleşmesi bağlı bulunduğu sözleşmenin objektif esaslı unsuru sayılmıyorsa bu sözleşme bir şekil şartına tabi olsa dahi, gizlilik sözleşmesi herhangi bir şekil şartına tabi olmadan akdedilebilecektir[310]. Bununla birlikte, gizlilik sözleşmesi taraflarca bağlı bulunduğu sözleşme ile birlikte müzakere ediliyorsa tarafların gizlilik sözleşmesinin şeklinin de bağlı bulunduğu sözleşmenin şekli ile bağlı olmasına ilişkin iradelerinin olduğu varsayılabilecektir[311]. Bu durumda, gizlilik sözleşmesi de bağlı bulunduğu sözleşme ile aynı şekil şartına tabi olacaktır. Uygulamada ise, gizlilik sözleşmelerinin genellikle bağlı bulundukları sözleşmenin şekil şartına tabi olacağına dair hükümler yer almaktadır.

Belirtilen kuralın istisnası ise, taraflarca sözleşmenin belirli şekilde yapılmasına ilişkin bir anlaşma yapılmış olmasıdır. TBK m. 17, f. I hükmü uyarınca, taraflarca bir sözleşmenin belirli şekilde yapılacağına ilişkin bir uzlaşma söz konusu ise, belirlenen şekilde yapılmayan sözleşme geçersiz olacak ve tarafları bağlamayacaktır. Taraflar arasında sözleşmenin geçerliliği için yapılan bu sözleşmeye, "şekil sözleşmesi" denilmektedir[312]. Örneğin hizmet tedariki sözleşmesi akdeden tarafların, aynı zamanda yazılı bir gizlilik sözleşmesi yapılacağını kararlaştırmaları bir şekil sözleşmesi teşkil edecek ve iradi şekil şartı getirilmiş olacaktır. Bu durumda, taraflar arasında daha sonra yapılacak gizlilik sözleşmesinin yazılı olarak yapılması bir geçerlilik şartı oluşturacaktır.

---

[308] Şenbaş, s. 42-43.
[309] Erdoğan, s. 57.
[310] Çebi, s. 128.
[311] Çebi, s. 130.
[312] Sarıhasan Arkun, s. 66.

Taraflarca bir şekil şartı kararlaştırılmış olması halinde, TBK m. 17, f. II[313] hükmü uygulama alanı bulur. Hüküm uyarınca, karine olarak kabul edilen şekil şartının aksini bunu iddia eden taraf ispat edecektir[314]. Bu kapsamda, taraflarca bir yazılı şekil şartının kararlaştırılmış olması ve aksi yönde başkaca bir anlaşma mevcut değil ise, tek tarafa borç yükleyen gizlilik sözleşmeleri bakımından TBK m. 14, f. I[315] uyarınca yalnızca borç altına giren taraf olan gizli bilgiyi alanın imzası, sözleşmenin kurulması açısından yeterli olacak ve şekil şartını sağlayacaktır[316].

2. Gizlilik Sözleşmesinde Değişiklik Yapılması Halinde Şekil

TBK m. 13[317] uyarınca, kanuni şekil şartına bağlı olan sözleşmelerde yapılacak değişiklik sözleşmeleri, ilgili kanuni şekil şartına tabi olacaktır. Bununla birlikte, gizlilik sözleşmesi kural olarak herhangi bir şekil şartına tabi olmadığı için gizlilik sözleşmesinde yapılacak değişiklikler de herhangi bir şekil şartına tabi olmayacaklardır[318]. Bununla birlikte, gizlilik sözleşmesi eğer yazılı olarak yapıldıysa, bunda yapılacak değişikliklerin de yazılı olması gerekmektedir. Nitekim uygulamada, gizlilik sözleşmelerinde ancak yazılı olarak değişiklik yapılabileceğine ilişkin hükümler yaygın olarak rastlanmaktadır.

---

[313] TBK m. 17, f. II: "*Herhangi bir belirleme olmaksızın yazılı şekil kararlaştırılmışsa, yasal yazılı şekle ilişkin hükümler uygulanır.*"

[314] Emine Gökçe Karabel, "*Yazılı Şekil Şartı*", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2015, s. 83-84; Kocayusufpaşaoğlu, Hatemi, Serozan ve Arpacı, s. 330; Eren ve Dönmez, s. 551.

[315] TBK m. 14, f. I: "*Yazılı şekilde yapılması öngörülen sözleşmelerde borç altına girenlerin imzalarının bulunması zorunludur.*"

[316] Karabel, s. 84; Kocayusufpaşaoğlu, Hatemi, Serozan ve Arpacı, s. 330; Ahmet M. Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2024, s. 152 (kıs. Kılıçoğlu, Borçlar Genel).

[317] TBK m. 13: "*Kanunda yazılı şekilde yapılması öngörülen bir sözleşmenin değiştirilmesinde de yazılı şekle uyulması zorunludur. Ancak, sözleşme metniyle çelişmeyen tamamlayıcı yan hükümler bu kuralın dışındadır.*"

[318] Aynı yönde bkz. Çebi, s. 131.

§ 3. GİZLİLİK SÖZLEŞMELERİNDEN DOĞAN TARAF YÜKÜMLÜLÜKLERİ VE İHLÂLİNDEN DOĞAN SONUÇLAR

IX. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN TARAF YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A. Açıklamama ve Gizli Tutma Yükümlülüğü

1. Genel Olarak

Uygulamada gizlilik sözleşmelerinde çeşitli yükümlülükler kararlaştırılabilmektedir. Bununla birlikte, bir gizlilik sözleşmesinden bahsedebilmek için öncelikle açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün sözleşmede yer alması gereklidir. Gizli bilgi kendisine açıklanan tarafın asli edim yükümlülüklerinden en önemlisi açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğüdür. Bu yükümlülük, kural olarak sürekli edim niteliği taşımaktadır[319]. Zira, gizlilik sözleşmesi ile sözleşmeye konu olan gizli bilgilerin kamuoyuna ve özellikle de ticari rakiplere açıklanmaması amaçlanmaktadır[320]. Bu kapsamda, esasen gizlilik sözleşmesinin temel amacının gizli bilgiyi alan tarafı açıklamama yükümlülüğü ile bağlı tutmak olduğu söylenebilir[321].

Daha önce değindiğimiz üzere, gizli bilgiyi alan tarafın açıklama yükümlülüğü, birçok durumda sözleşme süresi sona erdikten sonra da devam edecektir[322]. Özellikle gizli bilginin hâlen sır olarak korunması gerektiği durumda açıklamama yükümlülüğünün hâlen ayakta olduğundan bahsedilebilecektir[323]. Buna karşın başka bir görüşe göre, gizli bilginin sır vasfını yitirdiği durumda sözleşme sonrası açıklama yükümlülüğünün artık geçerli olmayacağı iddia edilmiştir[324]. Bununla birlikte, sır vasfını yitiren bilgi, zaten gizli bilgi kapsamında değerlendirilmeyeceği için ilk bahsettiğimiz görüşün[325] oldukça isabetli olduğunu söylemek mümkündür.

Gizlilik sözleşmelerinin amacı kısmında belirttiğimiz üzere, gizlilik sözleşmeleri, belirli bir bilgi kümesinin üçüncü kişilerce öğrenilmemesini ve onlara açıklanmamasını amaçlamaktadır. Bu kapsamda gizlilik sözleşmelerinde, gizli bilgiyi

---

[319] Yelmen, s. 1011. Ayrıntılı bilgi için bkz. III. Bölüm, E Başlığı.
[320] Gürbüz Usluel, s. 152; Şenbaş, s. 47-48.
[321] Şenbaş, s. 46.
[322] Ayrıntılı bilgi için bkz. III. Bölüm, E Başlığı.
[323] Gürbüz Usluel, s. 153.
[324] Sulu, s. 122.
[325] Gürbüz Usluel, s. 153-154.

alan tarafın asli edim yükümlülüğünü, gizli olduğu belirtilen bilgilerin üçüncü kişilere açıklanmaması ve üçüncü kişilerce öğrenilmemesi (veya negatif tanımıyla gizli tutulması) teşkil edecektir. Bu yükümlülük, açıklamama ve gizli tutma ediminin ifa edilmesi ile yerine getirilebilecektir[326]. Bu çerçevede açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü, bir çeşit yapmama borcu doğurmaktadır. Yapmama borçları, Türk borçlar hukukunda herhangi bir fiilin borcu üstlenen tarafça yerine getirilmemesi sayesinde ifa edilecek borçlar olarak tanımlanmaktadır[327].

Ayrıca eklemek gerekir ki, gizli bilgiyi alan tarafın açıklamama yükümlülüğünün kapsamı, gizli bilgilerin yalnızca sözleşmede belirlenen kişi veya kişilere açıklamasına izin verildiği durumla kıyaslandığında daha geniş olacaktır. Gizli bilgiyi alan taraf, bu kişi veya kişiler tarafından gizli bilgilerin sözleşmede belirtilen amaç ve kapsam doğrultusunda kullanılması ve gizliliğinin korunması konusunda gereken tüm bilgilendirme ve uyarıları yapmak, denetlemek ve bu hususta her türlü teknik, idari tedbirleri almakla mükelleftir[328]. Bu doğrultuda ilgili denetimlerin ve uyarıların yapılmaması, gerekli önlemlerin alınmamasına bağlı olarak bu kişi veya kişilerce gizli bilgilerin ifşa edilmesi halinde, gizli bilgiyi alan taraf yine açıklamama yükümlülüğünü ihlal etmiş olacaktır.

Açıklamama/gizli tutma yükümlülüğünün ancak söz ile ifade etmeyi/açıklamayı değil, aynı zamanda yazı, iletme, işaret veya davranış yoluyla gerçekleştirilecek her türlü açıklama fiilini kapsadığını belirtmek mümkündür[329]. Bu yükümlülüğü yüklenen tarafın, edindiği gizli bilgileri herhangi bir iletişim kanalı ve sair yollarıyla üçüncü kişilere açıklamaması gerekmektedir.

Söz konusu yükümlülük, başlı başına gizlilik sözleşmesinde düzenlenmişse asli edim yükümlülüğü niteliğindedir. Gizlilik kaydı şeklinde esas sözleşmede yer alan hükümden doğuyorsa gizli bilgiyi veren tarafın asıl hukuki ilişki kapsamında üstlendiği

---

[326] Çebi, s. 213.
[327] Eren, Genel Hükümler, s. 103; Oğuzman ve Öz, s. 7.
[328] Demirbaş, s. 99; Erdoğan, s. 73.
[329] Aynı yönde bkz. Çebi, s. 213.

edimin yanı sıra asli edim ya da somut durumun şartlarına göre yan edim yükümlülüğü niteliğindedir[330].

2. İfa Yeri

İfa yeri, sözleşmeden doğan bir borcun ifa edileceği yeri belirlemektedir. TBK m. 89, f. I, b. 3[331] hükmünde para ve parça borçları dışındaki borçlar açısından ifa yerinin taraflarca aksine bir hüküm kararlaştırılmadığı takdirde, borçlunun borcun doğumu esnasındaki ikametgâhı olduğu belirtilmiştir. Nitekim açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü ne para borcu ne de parça borcu teşkil etmektedir ve yapmama borcu içermektedir. Bununla birlikte, gizlilik sözleşmelerinden doğan açıklama/gizli tutma yükümlülüğünün ifa yerinin, borçlunun (gizli bilgiyi alan taraf) ikametgâhı olarak kısıtlanması, gizlilik sözleşmelerinin yapılma amacı ile uygun düşmeyecektir.

Bu kapsamda, kanaatimizce, gizlilik sözleşmelerinde aksi yönde bir düzenleme yapılmadığı takdirde, açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün ifa yeri, kural olarak herhangi bir kısıtlamaya tabii değildir[332]. Bu kapsamda, gizli bilgiyi alan tarafın gizli bilgileri herhangi bir yerde ve herhangi bir şekilde kamuya veya üçüncü kişilere açıklaması TBK m. 112 kapsamında borca aykırılık teşkil edecektir[333].

Bununla birlikte, uygulamada tarafların gizli bilgilerin korunmasına ilişkin kısıtlamaları belirlediklerini de görmek mümkündür. Taraflar, sözleşmede belirli şehirleri, coğrafi bölgeleri, eyaletleri, ülkeleri veya kıtaları ifa yeri olarak belirleyebilir veya sayılan unsurlardan belirli kısımlarını gizli bilginin açıklanmaması/gizli tutulması yükümlülüğü kapsamından çıkarabilirler. Örneğin; taraflardan birisi için ticari bir sır teşkil eden gizli bilginin Türkiye sınırları dışında öğrenilmesi veya kamuya açıklanması sorun teşkil etmeyebilir. Bu kapsamda sözleşmeye eklenecek bir hüküm ile gizli bilginin açıklanmamasına/gizli tutulmasına ilişkin yükümlülüğün ifa yeri, yalnızca Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak belirlenebilecektir.

3. İfa Zamanı

---

[330] Demirbaş, s. 80.
[331] TBK m. 89, f. I, b. (3): "*Bunların dışındaki bütün borçlar, doğumları sırasında borçlunun yerleşim yerinde, ifa edilir.*"
[332] Benzer yönde bkz. Çebi, s. 213.
[333] Benzer yönde bkz. Çebi, s. 213.

Daha önce belirttiğimiz üzere[334], gizlilik sözleşmeleri, kural olarak sürekli edimli borç içermektedir. Bu kapsamda, açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü, gizlilik sözleşmesinde taraflarca belirlendiği süre boyunca devam edeceğini söylemek mümkündür[335]. Uygulamada çoğu zaman gizlilik sözleşmesinin yürürlük süresi ile gizli bilgilerin açıklanmama/gizli tutulmasına dair yükümlülükler aynı sürelere tabi olmaktadırlar[336]. Bununla birlikte taraflar, gizlilik sözleşmesi sona erdikten sonra dahi açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün yürürlükte kalacağına ilişkin düzenlemeler yapabilmektedirler.

Doktrinde bir görüşe göre, taraflarca gizlilik sözleşmesinin kapsamında belirlenen açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün süresi, gizlilik sözleşmesinin yürürlük süresi ile bitecektir. Şayet sözleşmenin yürürlük süresinden daha uzun bir süre belirlendiği takdirde, gizlilik sözleşmesinin sona erdiğinden bahsetmek mümkün olmayacaktır[337]. Nitekim uygulamada bazı özel nitelikli kanunlardan (banka sırrı, müşteri sırrı, kişisel veri gibi düzenlemeler kapsamında) kaynaklanan sebeplerle açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü sözleşme süresi sona erdikten sonra devam edebilecektir. Bu görüşe göre, gizlilik sözleşmesi sona erse de özel nitelikli mevzuat gereğince gizli bilgilerin açıklanması halinde tarafların gizlilik sözleşmesine dayalı bir talepte bulunamayacaktır[338].

Bu görüşe TBK m. m. 471, f. I hükmüne aykırı düştüğü gerekçesiyle katılmamaktayız. Bu nedenle gizlilik sözleşmelerinde açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün süresinin sözleşmenin süresinden uzun olması halinde, gizli bilgiyi alan tarafın açıklamama yükümlülüğünün sözleşmenin yürürlükten kalması ile sona ereceği savunulamaz. İlgili hüküm uyarınca, yüklenici, üstlendiği edimleri ifa ederken iş sahibinin haklı menfaatlerini gözetmekle yükümlü olacaktır. Doktrinde, bu hükümden doğan sadakat yükümlülüğünün, yalnızca edimlerin ifası esnasında değil, sözleşmenin

[334] Ayrıntılı bilgi için bkz. III. Bölüm, E Başlığı.
[335] Aynı yönde bkz. Gürbüz Usluel, s. 150-151.
[336] Esin, s. 57.
[337] Çebi, s. 214-215.
[338] Çebi, s. 215.

öncesinde ve hatta sözleşme sona erdikten sonra da uygulama alanı bulacağı da belirtilmiştir[339].

Bu kapsamda kanaatimizce, gizli bilgiyi alan taraf, gizli bilgiyi veren tarafın haklı menfaatlerini gözeterek sözleşmenin sona ermesinden sonra dahi gizli bilgileri açıklamamakla yükümlü olabilecektir. Bu durumda, her somut olayın özelliği ayrı ayrı incelenerek ve gizli bilgiyi veren tarafın menfaati gözetilerek açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün süresi belirlenmelidir[340].

Bu kapsamda, gizlilik sözleşmelerinin açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün sözleşme süresinden daha uzun bir yürürlük süresi olamayacağını savunmak, esas sözleşmenin de sona ermediğini ve taraflar arasındaki diğer sözleşmesel ilişkinin (örneğin, hizmet sözleşmesi, birleşme-devralma sözleşmesi, hizmet tedarik sözleşmesi, yapım işleri sözleşmesi gibi) de devam ettiğini ve ilgili sözleşmenin de hüküm ve sonuç doğurmaya devam edeceğini söylemekle eşdeğer olacaktır.

Yine ileri sürdüğümüz görüşü destekler şekilde, tarafların gizlilik sözleşmesi kapsamındaki tek yükümlülükleri açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü değildir. Taraflar bundan başka olarak, aşağıda değineceğimiz üzere, gizli bilgilerin imhası/iadesi, koruma, tazminat yükümlülüğü gibi farklı yükümlülükler belirlemektedirler. Bu yükümlülüklerin bazıları birbirleriyle ilintili olsa da kimi zaman birbirlerinden bağımsız olarak düzenlenmektedirler. Gizlilik sözleşmesinin sona ermesi ile bu yükümlülüklerin ortadan kalkması amaçlansa da taraflar açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün bu yükümlülüklerden ayrı olarak yürürlükte kalmasını isteyebilirler. Bu durumun aksini varsaymak, taraf iradesini yok saymak olacaktır.

Doktrinde savunulan başka bir görüşe göre, ticari sırların korunmasına ilişkin akdedilen gizlilik sözleşmeleri, sözleşme süresi sona erdikten sonra tarafların mutabakatı halinde, taraflara ticari sırları açıklamama yükümlülüğü yüklemeye devam edecektir[341]. Çünkü taraflar ticari sırların ne zaman kamuya veya üçüncü kişilere

---

[339] K. Emre Gökyayla, "*Eser Sözleşmesinde Müteahhidin Sadakat ve Özen Borcu*", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 1, S: 1 (Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan), s. 785-805, 2002, s. 786.
[340] Benzer yönde bkz. Sulu, s. 122.
[341] Gürbüz Usluel, s. 151.

açıklanabileceğine ilişkin önceden kesin ve net bir zaman belirlemekte güçlük çekebilmektedirler. Esasen, savunma sanayii sektöründe akdedilen gizlilik sözleşmelerinde paylaşılan gizli bilgiler, kimi zaman 5202 sayılı Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu m. 3, f. I, b. (a) hükmü kapsamında "*hizmete özel*", "*çok gizli*", "*gizli*" veya "*özel*" şeklinde sınıflandırılmış gizlilik dereceli bilgiler olabilmektedir. Bu kapsamda, tarafların gizlilik dereceli bilgileri paylaşması ve birlikte yürüttükleri faaliyetin kapsamına göre belirledikleri sözleşme süresi sona erdikten sonra, tarafların söz konusu gizli bilgilerin açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün devamına ilişkin iradelerini, sözleşmenin sona ermemesi yönünde bir irade olarak belirlemenin uygun olmayacağı ve sözleşmenin belirsiz süreli sözleşmeye dönüşeceği kanaatindeyiz.

Kanaatimizce, gizlilik sözleşmesinde açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü için sözleşmenin yürürlük süresinden daha uzun bir süreye tabi olması halinde, sözleşmenin yürürlükte kalacağını ve sona ermeyeceğini belirttiği görüşüne aykırılık teşkil ettiği ve çeliştiğini de söylemek mümkündür. Gizlilik sözleşmesinde açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün ifa yeri ve ifa zamanı belirlenirken, tarafların iradeleri esas alınması ve taraf iradelerine göre belirleme yapılması uygun olacaktır. Daha önce değindiğimiz üzere, gizlilik sözleşmesi kapsamındaki açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü, bir sürekli edim teşkil etmektedir. Bu kapsamda, sözleşmenin imza/yürürlük tarihinden taraflarca belirlenen sürenin sonuna dek gizli bilgi alan tarafça yükümlülüğün yerine getirilmesi gerekecektir.

B. Amaç Dışında Kullanmama Yükümlülüğü

Gizlilik sözleşmeleri çoğu zaman bir bilginin taraflar arasında mevcut olan asıl hukuki ilişki kapsamında kullanılması amacıyla verilecek gizli bilgilerin gizliliğini koruma amacıyla akdedilmektedirler. Örneğin, bir ticari sırrın gizlilik sözleşmesi kapsamında açıklanması halinde, açıklayan tarafın karşı taraftan beklediği fiil, açıklanan gizli bilgileri ve ticari sırların yalnızca sözleşmede belirlenen kapsamda ve amaç çerçevesinde kullanılmasıdır[342]. Bu amacın ve kapsamın dışına çıkan bir kullanım söz konusu olduğunda ise gizlilik sözleşmesinin akdedilme amacının da ortadan kalktığını

[342] Demirbaş, s. 91-92.

söylemek, çoğu durumda, mümkündür. Bu derecede bir önemi haiz olmasına karşın, amaç dışında kullanmama yükümlülüğünün gizlilik sözleşmesi bakımından objektif bir esaslı nokta teşkil ettiğini söylemek mümkün değildir. Bunun sebebi, gizlilik sözleşmelerinin bir türü olan ifşa etmeme sözleşmelerinde esas amacın, öğrenilen bilgilerin ifşa edilmemesi olması ve ifşa etmemeye yönelik yükümlülük altına girilmesinin bu sözleşmenin oluşması açısından yeterli olmasıdır[343].

Elbette ki, aralarında gizli bilgi paylaşımı olacak taraflar arasında bir gizlilik sözleşmesi kurulması, salt olarak gizli bilgiyi alan tarafa gizli bilgiyi dilediğince kullanmasına ilişkin bir hak vermeyecektir[344]. Nitekim bir ticari sırrın açıklanması ilgili sırrın kullanımına ilişkin herhangi bir hak tanımayacağı gibi, kullanımdan ötürü ortaya çıkabilecek haksız rekabet fiilinin de önüne geçmeyecektir. Gizli bilgileri kullanma hakkı ancak, gizlilik sözleşmesinde açıkça belirtildiği takdirde, gizli bilgiyi alan tarafa ait olacaktır.

Taraflar arasındaki asıl hukuki ilişki olan iş görme sözleşmesi benzeri hukuki ilişkilere (ürün veya hizmet tedariki, birleşme-devralma işlemlerinde şirketin incelemesi vb.) kıyasen uygulanacak TBK m. 506, f. II[345] uyarınca, iş görecek tarafın sadakat ve özenle işleri yerine getirme yükümlülüğü de söz konusu olacaktır. Bu kapsamda, iş görecek tarafın sadakat yükümlülüğü çerçevesinde[346] işleri yerine getirebilmesi için açıklanan gizli bilgileri kullanma yükümlülüğü olduğunu dahi söylemek mümkündür.

Burada özellikle gizli bilgi alan tarafın, gizli bilgi veren taraf lehine iş gördüğü durumlarda, paylaşılan gizli bilgilerin kullanılması mecburiyetinden bahsetmek de mümkün olacaktır. Aksi halde, taraflar arasındaki asıl hukuki ilişkiden doğan yükümlülüklerin yerine getirilememesi ve borca aykırılık hali doğabilecektir. Bu çerçevede uygulamada, gizlilik sözleşmelerinde genellikle paylaşılan gizli bilgilerin sözleşmede tanımlı amaç kapsamı dışında kullanılamayacağına dair hükümler yer almaktadır.

---

[343] Benzer yönde bkz. Çebi, s. 38.
[344] Çebi, s. 230.
[345] TBK m. 506, f. II: "*Vekil üstlendiği iş ve hizmetleri, vekâlet verenin haklı menfaatlerini gözeterek, sadakat ve özenle yürütmekle yükümlüdür.*"
[346] Ayrıntılı bilgi için bkz. IX. Bölüm, G Başlığı.

Her ne kadar gizli bilgilerin amaç dışında kullanımının gizlilik sözleşmesinin ihlali olacağı açık olsa da, gizli bilgilerin amaç kapsamında gereği gibi veya hiç kullanılmaması halinde, bu sefer kanunun ilgili hükmüne aykırılık (kanundan doğan borca aykırılık) hâlinin ortaya çıkacağını söylemek de yanlış olmayacaktır.

Ayrıca, daha önce belirttiğimiz üzere, saklama sözleşmelerine ilişkin TBK hükümleri de uygun düştükleri ölçüde gizlilik sözleşmeleri bakımından uygulama alanı bulabilecektir. Nitekim TBK m. 563, f. I hükmü uyarınca, saklayan kendisine bırakılan eşya bakımından saklatanın izni olmadıkça kullanmama yükümlülüğünü haizdir. Bu kapsamda, gizli bilgiyi alan taraf, gizli bilgileri gizli bilgiyi veren tarafın izni olmadıkça kullanamayacaktır. Gizlilik sözleşmeleri bakımından "izin" gizlilik sözleşmesi ile belirlenen kullanım çerçevesi ve amaç dışında kullanma yasağı olarak anlaşılabilecektir. Gizlilik sözleşmelerinde belirlenen amaç ve kapsam dışında kullanmama yasağının kanundaki bir başka dayanağının da burada olduğunu söyleyebiliriz.

Uygulamada, neredeyse çoğu zaman gizli bilgiler, taraflar arasındaki asıl hukuki ilişki sebebiyle gizli bilgi veren tarafın, gizli bilgi alan taraftan istediği bir ürünün tedariki, işçi-işveren ilişkisinde olduğu gibi bir işin ifası, danışan ve danışma firması arasındaki sözleşmelerde olduğu gibi değerlendirme yapılması vb. amaçlarla açıklanmaktadır. Bu kapsamda, gizlilik sözleşmelerinde en sık rastlanılan ikinci yükümlülüğün açıklanan amaçlar dışında kullanmama yükümlülüğü olduğunu söylemek mümkündür.

Amaç dışında kullanmama yükümlülüğünün gizlilik sözleşmelerinde en sık görülen yansıması, "tersine mühendislik" yapılmayacağına ilişkin düzenlemelerdir. Tersine mühendislik; bir aygıtın, sistemin ya da objenin içeriğinin, yapısının veya çalışma şeklinin mantık çerçevesinde analiz yapılarak veya çıkarımcı bir akıl yürütme analiziyle keşfedilmesi işlemine verilen isimdir[347]. Tersine mühendislik ile örneğin, bir araç motorunun alınıp incelenerek motorun aksamlarına ve aksamların ahenk içerisinde nasıl çalıştığına ilişkin fikir yürütülmekte ve böylece motorun çalışma prensibi

[347] Wikipedia, "Tersine Mühendislik", https://tr.wikipedia.org/wiki/tersine_mühendislik

kopyalanarak aynı know-how'a[348] sahip olunabilmektedir. İşte böylece, gizlilik sözleşmelerinde tersine mühendisliğin yasaklanması ile aynı zamanda elde edilen gizli bilginin (söz konusu somut durumda gizli bilgi alan tarafa sunulan araç motorunun kendisi) amaç dışında kullanılmamasına ilişkin yükümlülüğün ihlali söz konusu olabilecektir. Tersine mühendislik yapılmamasına ilişkin hükmün aksi yönde işlenen fiillerin, sadece sözleşmeden doğan borca aykırılık değil, aynı zamanda çoğu zaman fikri hakların ihlali anlamına gelebileceğini de belirtmek gerekmektedir[349].

Amaç dışında kullanmama yükümlülüğünün yorumlanması ise, olay ve taraflar arasında imzalanmış gizlilik sözleşmesi dikkate alınarak yapılmalıdır. Aksi takdirde amaç dışında kullanmama yükümlülüğünün geniş yorumlanması, gizli bilgi alan tarafın ekonomik özgürlüğüne haksız bir sınırlama getirilmesine ve kelepçeleme sözleşmesinin[350] ortaya çıkmasına da sebep olabilecektir[351]. Burada, Rekabet Kurulu'nun Birleşme ve Devralmalarda İlgili Teşebbüs, Ciro ve Yan Sınırlamalar Hakkında Kılavuzu'nun 58. maddesi[352] kapsamında kullanmama yükümlülüklerinin, rekabet etmeme yükümlülüğü doğurabileceği belirtilmiştir. Burada, sözleşme özgürlüğünün sınırsız hale gelmediği, haiz olduğu niteliklere, eşyanın tabiatına ve hakkın kötüye kullanılmasına ilişkin ortaya çıkan bir sınır mevcuttur[353].

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin bir kararına, önceden çalıştığı şirkette servis hizmetlerini yerine getiren personelin, başka bir şirkette çalışmaya başladığı zaman, önceki şirketinde ifa ettiği işler sırasında tanışıklık edindiği ve eski şirketi ile aralarında

---

[348] Know-how, bir işe, bir ürünün üretimine, bir faaliyetin nasıl yerine getireceğine dair bilgi yekünü anlamına gelmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Cahit Suluk, Rauf Karasu ve Temel Nal, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2021, s. 48 vd.

[349] Yelmen, s. 1011; Demirbaş, s. 93.

[350] Kelepçeleme sözleşmesi, bir tarafın diğer tarafın kişilik haklarını ihlal eder şekilde onu bir sözleşme ile bağlı kılacak düzenlemeleri aralarındaki hukuki ilişkide kullanması anlamına gelmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Sevtap Yücel, "*Kelepçeleme Sözleşmesi*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2024, s. 12 vd.

[351] Yücel, s. 53; Çebi, s. 232.

[352] Kılavuz m. 58: "*Rekabet etmeme yükümlülüğü ile benzer nitelikte ya da bu yükümlülüğü tamamlayıcı nitelikte olan; satıcının devre konu teşebbüsün çalışanlarını istihdam etmemesi, devre konu teşebbüse ait ticari sırları açıklamaması ve kullanmaması gibi yükümlülükler de, rekabet etmeme yükümlülüğü ile benzer şekilde değerlendirilecektir. Şu kadar ki, gizliliğin know-how'a ilişkin olması halinde, söz konusu bilginin gizli kaldığı, yani know-how niteliğini koruduğu sürece açıklanmamasına ve kullanılmamasına yönelik olarak getirilen yükümlülük, işlemin asli bir unsuru olarak değerlendirileb*ilecektir."

[353] Yücel, s. 125.

hizmet temini sözleşmesi olan firmanın çalışanlarını arayarak "*yeni bir şirkete geçtiğini ve önceden çalıştığı şirketten hizmet almaya devam eden ilgili firmanın artık yeni şirketi ile çalışması gerektiğini*" belirtmesi konu olmuştur. Kararda, ilgili personelin söz konusu fiilinin, önceden çalıştığı şirket ile arasındaki gizlilik sözleşmesinin "hizmet sözleşmesinin gereği ifa edilirken edinilen bilgilerin hizmet sözleşmesinin kapsamı dışında kullanılmamasına ilişkin hükmünün" ihlali olduğuna karar vermiştir[354].

Bununla birlikte aynı Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin bir başka kararında, eski işyerinden ayrılırken kendisi ile gizlilik sözleşmesi akdedilen bir çalışanın yeni işyerindeyken eski müşterileri ile irtibata geçerek bu kişileri yeni şirketine kazandırmasının gizlilik sözleşmesinde kullanmama yükümlülüğü bulunmamasından ötürü, gizlilik sözleşmesinin ihlalini teşkil etmediği karara bağlanmıştır[355]. Söz konusu iki kararın ayrıldığı hususlar, gizlilik sözleşmesinden doğan amaç dışında kullanmama yükümlülüğünün uygulama alanı olup, bu alanın eski şirkette ifa edilen işler esnasında erişilen insan ağının daha sonrasında kullanılmasına ilişkindir.

Yine Yargıtay 11. Hukuk Dairesi bir başka kararında ise, negatif ticari sırların da gizlilik sözleşmeleri ile korunabileceğini karara bağlamıştır. Karara göre, eski işyerinde yeni bir üretim tekniği geliştirilmesi sürecinde yapılan hataları, yeni işyerinde patronuna aktaran ve kullanan çalışan, eski işyeriyle olan gizlilik sözleşmesini ihlal etmiş olacaktır[356].

Nitekim gizlilik sözleşmelerinde sözleşmeye konu gizli bilgilerin belirli bir amaç, yer veya kapsam dâhilinde kullanımına ilişkin yükümlülükler getirilmesi de yaygın bir uygulamadır. Böyle bir hükmün gizlilik sözleşmesinde yer alması halinde, sözleşmeye konu gizli bilgilerin yalnızca sözleşmede kapsamı çizilen biçimde, sözleşmede öngörülen yerde ve zamanda kullanılması gerekmektedir[357].

---

[354] Yargıtay 11. HD, E. 2012/13071, K. 2013/12540 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).
[355] Yargıtay 11. HD, E. 2014/4394, K. 2015/2234 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).
[356] Yargıtay 11. HD, E. 2008/1164, K. 2010/2497 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).
[357] Yelmen, s. 1005; Krattiger ve Kowalski, s. 690.

Verilen örnekler ışığında, taraflar arasında ileride çıkması muhtemel uyuşmazlıkları önlemek amacıyla gizli bilgilerin kullanımı açısından tüm önemli hususlar, sözleşmede ayrıntılı şekilde düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyiz. Aksi takdirde, gizli bilgilerin kullanım çerçevesinin dışında kullanımlar söz konusu olabilmekte ve hatta gizlilik sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkların birçoğu bu iddialardan ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede gizlilik sözleşmelerinde yoruma en az şekilde ihtiyaç duyan ve sınırları net çizilmiş gizli bilginin kullanılmasına ilişkin hükümler bulunmalıdır.

Gizlilik sözleşmesi, süresi sona erdikten sonra dahi gizli bilgiyi alan tarafın o bilgiyi kullanmasını yasaklamaktadır. Bu durumda, örneğin, bir iş ilişkisinde kullanılan ve gizli bilgiler içeren dokümanların sözleşme sona erdikten sonra dahi kullanılmaması gizli bilgi alan tarafın yükümlülüğünde olacaktır[358].

Gizlilik sözleşmelerinde çoğunlukla açıklanan gizli bilginin sözleşmede belirlenen amaç ve kapsam dışında kullanılmamasına ilişkin yükümlülükler yer almaktadır. Bu sınırlar, tarafların birbirleri ile rekabette bulunmalarını[359] veya birleşme-devralma işlemlerinde olduğu gibi, münhasıran amaçlanan birleşme-devralma işlemi ile sınırlı olarak kullanılmasını[360] veya savunma sanayiinde sıklıkla görüldüğü üzere, aynı sektörde veya aynı üretim işinde çalışan şirketlerin birbirlerinin bilgilerini tersine mühendislik veya başka yollarla elde etmesini[361] engelleyecek şekilde çizmektedir. Bu kapsamda, gizli bilgilerin amaç dışında kullanımını önlemek adına, gizli bilgilerin açıklandığı ve kullanılabileceği amaç ve kapsamın oldukça detaylı bir biçimde tanımlanması ve sınırlandırılması, kanaatimizce oldukça önemlidir.

Son olarak, taraflardan biri (gizli bilgiyi alan taraf), diğer tarafın (gizli bilgiyi alan taraf) ticari sırlarına ve gizli bilgilerine hâkim olacağından, gizli bilgiyi veren taraf açıkladığı bilgilerin belirli bir amaç ve kapsam dışında kullanılmamasını sağlamak amacıyla gizlilik sözleşmesine amaç dışında kullanımı yasaklayan hükümler eklenmesi halinde, bu yükümlülüğün tüm gizlilik sözleşmelerinde bulunan bir unsur olmadığını da belirtmek gerekir. Amaç dışında kullanmama yükümlülüğünün yer almadığı

[358] Kayasoylu, s. 76.
[359] Erdoğan, s. 71-72.
[360] Esin, s. 54.
[361] Demirbaş, s. 74.

sözleşmelerin, gizlilik sözleşmesi sıfatını haiz olsalar da eksik kalacaklarını da eklemek gerekmektedir.

C. Gizli Bilgi Verme Yükümlülüğü

Gizlilik sözleşmelerinin işlevsellik kazanabilmesi için gizli bilgiyi veren tarafça gizli bilgiyi alan tarafa "gizli bilgi" niteliğini haiz bilgi açıklanmalıdır. Gizlilik sözleşmelerinde gizli bilgiyi veren tarafın asli edim yükümlülüğü, gizli bilgilerin diğer tarafa açıklanmasıdır. Bu yükümlülük, sözleşmenin imzalanmasından sonra yerine getirilebileceği gibi, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce de ifa edilmiş olabilir. Gizli bilgiyi veren taraf, gizli bilgiyi alan tarafa bu bilgiyi, belge, veri, e-posta vb. araçlar ile iletebilecektir.

Gizli bilgiyi veren taraf, daha önce değindiğimiz üzere[362], bilgi verirken verdiği bilginin "gizli bilgi" niteliğini haiz olacak ve gizli bilgiye ilişkin özellikleri taşımasına dikkat etmelidir. Bu kapsamda, verilen bilginin; gizli olması, gizli bilgiyi veren tarafın bilgiyi gizli tutma iradesini göstermesi, bilginin gizli kalmasında gizli bilgiyi veren tarafın haklı menfaatinin bulunması, bilginin tam, gerçek ve doğru olması gereklidir.

Karşılıklı gizli bilgi paylaşılan durumlarda, iki tarafın da birbirlerine sözleşmede üzerinde uzlaşılan hususa ilişkin olarak gizli bilgi aktarımı yapma yükümlülüğü mevcuttur. Bu kapsamda, iki tarafın da bu yükümlülüğü yerine getirmesi gerekecektir. Bu açıklamanın yeri, şekli, zamanı, usulü ve içeriği sözleşmede özel olarak düzenlenebilir. Bu durumda artık gizli bilgiyi veren tarafın açıklama yükümlülüğünün içeriği, sözleşmede düzenlendiği şekilde olacaktır[363].

D. İade Yükümlülüğü

Gizlilik sözleşmelerinin akdedilme amacının taraflar arasındaki gizli bilgi paylaşımı neticesinde paylaşılan bilgi, veri, doküman vb. gizli bilgi ihtiva eden belgenin ve elektronik kopyalarının üçüncü kişilere ve kamuya açıklanmaması ve gizli tutulması

---

[362] Ayrıntılı bilgi için bkz. VI. Bölüm, C Başlığı.
[363] Şenbaş, s. 43.

olduğuna değinmiştik[364]. Bu kapsamda, gizli bilgi içeren belgelerin, dokümanların, varsa bunların elektronik kopyalarının ve e-postaların iade edilmesi yükümlülüğü, gizlilik sözleşmelerinde oldukça sık başvurulan bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gizlilik sözleşmesi sona erdikten sonra gizli bilgiyi veren taraf, çeşitli nedenlerle bu belgelerin gizli bilgiyi alan tarafın uhdesinde bulunmasını istemeyebilir. Bu nedenlere öncelikle, gizli bilgiyi veren taraf ile gizli bilgiyi alan taraf arasında asıl hukuki ilişkinin (tedarik sözleşmesi, satış sözleşmesi, birleşme-devralma görüşmeleri vb.) sona ermesi nedeniyle bu belgelerin artık gizli bilgiyi alan tarafta bulunmasının istenmemesi örnek verilebilir. Gizlilik sözleşmesinin esasen en büyük temeli, taraflar arasındaki güven ilişkisi olduğundan, bu ilişkinin sarsılması halinde, verilen belgelerin iadesinin istendiği pek çok durumda karşımıza çıkabilmektedir[365]. Gizlilik sözleşmesi sona erdikten sonra asıl hukuki ilişki veya gizlilik sözleşmesinin amacından kaynaklanan sebeplerle gizli bilginin gizli bilgiyi alan tarafın uhdesinde bulunmasının artık bir gereklilik arz etmemesi de bu sebepler arasında sayılabilir. Son olarak gizli bilgiyi veren tarafça açıklanmış veya verilmiş gizli bilgi ihtiva eden bilgi, doküman, veri, e-posta vb. belgelerin ticari sır ihtiva etmesi ve bu belgelerdeki ticari sırrın korunmasının halen önem arz etmesi de söz konusu olabilmektedir.

Gizlilik sözleşmesinde iade yükümlülüğü ile ilgili düzenleme yer almaması halinde, öncelikle tarafların örtülü iradeleri ile böyle bir yükümlülük yaratmak isteyip istemedikleri incelenmelidir. Kanaatimizce, gizli bilgiyi veren tarafın bir yazışma, belge, veri, doküman üzerinde yer alan "gizlidir-iadesi talep edildiğinde derhal iade edilmelidir" şeklinde bir ibare bırakması ve bu belgenin herhangi bir itirazi kayıt düşülmeden gizli bilgiyi alan tarafça teslim alınması halinde, gizlilik sözleşmesinde iade yükümlülüğüne ilişkin bir düzenleme yer almasa dahi, taraf iradelerinin ilgili gizli belgelerin iadesi üzerinde uyuştuğunu söylemek mümkün olacaktır.

Doktrinde bir görüşe göre, gizlilik sözleşmesinde bir yükümlülük düzenlenmediği ve tarafların örtülü iradelerinden böyle bir yükümlülük üzerinde irade uyuşması anlaşılamadığı takdirde, gizlilik sözleşmesinden doğan bir iade yükümlülüğü

---

[364] Ayrıntılı bilgi için bkz. IX. Bölüm, A Başlığı.
[365] Çebi, s. 235.

ortaya çıktığını söylemek mümkün olmayacaktır[366]. Bu kapsamda, gizlilik sözleşmesinde bu belgelerin gizli bilgiyi veren tarafa iadesinin (*return of confidential information*) bir yükümlülük olarak düzenlenmesi uygun olacağını söylemek mümkündür[367].

Doktrinde bu görüşe karşıt olarak ileri sürülen başka bir görüşe göre ise, gizlilik sözleşmesi sona erdiği takdirde iade edilebilecek gizli bilgi ihtiva eden taşınır eşyanın iade edilmesi, iade edilmesi mümkün olmayanların ise imha edilmesi gerekmektedir[368]. Bir görüşe göre ise, ticari sır içeren tüm dokümanların iade edilmesi bir zorunluluk teşkil etmektedir[369]. Başka bir görüş kapsamında, iade yükümlülüğünün doğması, her somut olayda ayrı ayrı incelenmesi gereken ve olasılık ile değerlendirilebilecek bir senaryodur[370].

Taraflar arasındaki gizlilik sözleşmesinde düzenlenmediyse ve taraf iradelerinin iadeye ilişkin örtülü uyuşmasından bahsedilemiyorsa, iade yükümlülüğüne ilişkin bir sözleşme boşluğu ortaya çıktığını söylemek mümkün olacaktır. Bu durumda sözleşmenin tamamlanması gerekecektir. Doktrinde bir görüşe göre, gizlilik sözleşmelerine kıyasen uygulanacak vekâlet hükümleri çerçevesinde TBK m. 508, f. I hükmünden hareketle gizli bilgiyi alan tarafın iş görme halinde vekilin (gizli bilgiyi alan taraf) vekâlet verenden (gizli bilgiyi veren taraf) aldıklarını iade etmekle yükümlü olduğunu savunmaktadır[371]. Bir başka görüşe göre ise, saklama sözleşmesine ilişkin TBK m. 564 hükmü uyarınca, gizli bilgi içeren belge, doküman gibi taşınır eşya niteliğindeki şeylerin ve varsa kopyalarının (kanundaki ifadesiyle "çoğaltma") gizli bilgiyi veren tarafa iadesi gerekmektedir[372]. Gizlilik sözleşmelerine uygulanacak hukuk kısmında belirttiğimiz üzere[373], gizlilik sözleşmelerinde TBK m. 502, f. II'nin atfı ile TBK'nın vekâlete ilişkin hükümleri uygulama alanı bulacaktır. Ayrıca, gizlilik sözleşmeleri ekseriyetle başka bir hukuki ilişkiye binaen akdedildiklerinden, taraflar

---

[366] Aynı yönde bkz. Çebi, s. 238.
[367] Benzer yönde bkz. Gürbüz Usluel, s. 147; Sulu, s. 120, Erdoğan, s. 75.
[368] Demirbaş, s. 97-98.
[369] Gürbüz Usluel, s. 151.
[370] Bilge, s. 102.
[371] Demirbaş, s. 98.
[372] Çebi, s. 240.
[373] Ayrıntılı bilgi için bkz. IV. Bölüm, A Başlığı.

arasındaki hukuki ilişkinin niteliğine göre, saklama sözleşmesine ilişkin hükümleri de uygulama alanı bulabilecektir.

Kanaatimizce, anılan iki görüş de oldukça isabetlidir. Nitekim konuyla ilgili kısımda açıkladığımız üzere, gizlilik sözleşmeleri isimsiz sözleşmeler olduğundan kanunda isimli sözleşme türlerine ilişkin hükümler uygun düştüğü ölçüde gizlilik sözleşmelerine uygulanabilecektir. Bu kapsamda, ilgili hükümler uyarınca, gizlilik sözleşmesinde bir hüküm yer almasa ve taraflar arasında örtülü bir anlaşmadan bahsedilemese dahi, TBK m. 508 ve m. 564 uyarınca, en azından taşınır eşya niteliğindeki gizli bilgilerin gizli bilgiyi veren tarafa iadesi hukuki bir yükümlülük teşkil edecektir.

Son olarak yukarıdaki görüşümüzü destekler biçimde, taşınır eşya niteliğini haiz ve gizli bilgi ihtiva eden belgeler ile dijital eşya olarak değerlendirilebilecek ve gizli bilgi ihtiva eden dijital verilerin iadesinin Türk eşya hukuku bakımından incelenmesini yapmak gereklidir. Gizli bilgi ihtiva eden taşınır eşyaların ve dijital eşyaların, eşya niteliği taşıdığı tartışmasızdır. Nitekim eşya hukukumuzda, TMK m. 973[374] hükmü uyarınca zilyetlik, üzerinde fiili hâkimiyet kurulabilen cismani ve taşınır varlıkların konusunu teşkil ettiği bir haktır. Kanundaki "*üzerinde fiili hâkimiyet kurulabilen cismani varlıklar*" ifadesinden anlaşılması gereken öncelikle taşınır ve taşınmaz eşyadır[375]. Bu kapsamda zilyetlik, üzerinde fiili hâkimiyet kurulabilen bir taşınır varlığın sahipliğine ilişkin hakları dışa açıklama işlevini görecektir[376]. Sonuç olarak, söz konusu gizli bilgi ihtiva eden taşınır ve dijital eşyalar üzerinde malik sıfatıyla mülkiyet yetkisini haiz olan gizli bilgiyi veren tarafın talebi olması halinde, gizlilik sözleşmesinden doğan hakkına dayanarak zilyet olan[377] gizli bilgiyi veren tarafça zilyetliğin iadesi gerekecektir.

---

[374] TMK m. 973: "*Bir şey üzerinde fiili hâkimiyeti bulunan kimse onun zilyedidir*."
[375] Oğuzman, Seliçi ve Oktay-Özdemir, s. 54.
[376] A. Lâle Sirmen, *Eşya Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2017, s. 39.
[377] Sirmen, s. 48.

E. İmha Yükümlülüğü

Gizlilik sözleşmelerinde, iade yükümlülüğüne benzer olarak gizli bilgiyi alan tarafın gizli bilgilerin imhasına ilişkin bir yükümlülük öngörülebilmektedir. Nitekim uygulamada gizli belgeleri uhdesine alan tarafın imha yükümlülüğünün bir uzantısı olarak ilgili belgelerin imha edildiğine dair gizli bilgiyi veren tarafa bildirim yükümlülüğü ile yükleyen birçok sözleşme mevcuttur.

Bu yükümlülük, gizli bilginin yer aldığı doküman, veri, e-posta ve kopyaları vb. belgelerin imhasına ilişkindir. Bu yükümlülük kapsamında, gizli bilgiyi alan tarafın bu belgeleri, sözleşmede öngörüldüğü şekilde ve açıklamama yükümlülüğü ile amaç dışında kullanmama yükümlülüğüne halel getirmeyecek şekilde imhası gerekmektedir[378].

Gizlilik sözleşmelerinde imha yükümlülüğüne ilişkin bir hüküm yer almaması durumunda, tıpkı iade yükümlülüğü kısmında belirttiğimiz gibi, bir sözleşme boşluğu ortaya çıkacak ve sözleşmenin tamamlanması gerekecektir. Sözleşmenin tamamlanmasında ise, tıpkı iade yükümlülüğünde olduğu gibi Türk Borçlar Kanununda düzenlenen isimli sözleşmelere ilişkin hükümler, uygun düştüğü ölçüde gizlilik sözleşmeleri için de uygulama alanı bulacaktır. Bununla birlikte, saklama sözleşmelerine ilişkin hükümler, saklama sözleşmelerinden doğan borç saklanan şeyin iadesine ilişkin olduğundan imha yükümlülüğü kapsamında uygulama alanı bulamayacaktır[379]. Gizlilik sözleşmesinde gizli bilgi içeren taşınır ve dijital eşyaların imhasının (*disposal of confidential information*) bir yükümlülük olarak düzenlenmesinin en uygun seçenek olacağını söylemek mümkündür[380].

Kanaatimizce, gizlilik sözleşmesinde imha yükümlülüğüne ilişkin bir düzenleme yer almaması halinde, gizli bilgiyi veren tarafın bir yazışma, belge, veri, doküman üzerinde yer alan "gizlidir-imhası talep edildiğinde derhal imha edilmelidir" şeklinde bir ibare bırakması ve bu belgenin herhangi bir itirazi kayıt düşülmeden gizli bilgiyi alan tarafça teslim alınması halinde, gizlilik sözleşmesinde imha yükümlülüğüne ilişkin

---

[378] Demirbaş, s. 98.

[379] Saklama sözleşmelerinde saklanan şeyin iade edilmemesinin sözleşme ihlali oluşturmasına ilişkin açıklamalar için bkz. Zevkliler ve Gökyayla, s. 660.

[380] Benzer yönde bkz. Gürbüz Usluel, s. 147; Sulu, s. 120; Erdoğan, s. 75.

düzenleme yer almasa dahi, taraf iradelerinin ilgili gizli belgelerin iadesi veya imhası üzerinde uyuştuğunu söylemek mümkün olacaktır. Görüşümüzü destekler şekilde doktrinde bir başka görüşe göre, gizlilik sözleşmesi sona erdiği takdirde iade edilebilecek gizli bilgi ihtiva eden taşınır eşyanın iade edilmesi, iade edilmesi mümkün olmayanların ise imha edilmesi gerekmektedir[381].

Ayrıca, gizli bilgi içeren dijital verilen eşya niteliğini incelediğimiz kısımda da belirttiğimiz üzere, gizli bilgi içeren dijital veriler (e-posta, PDF belgesi, Word belgesi vb.) ile taşınır eşya niteliğini haiz ve gizli bilgi içeren belge, veri, fotoğraf, doküman üzerinde gizli bilgiyi veren tarafın "malik" sıfatıyla ilgili eşyayı tüketme, yok etme, tahrip etme, ettirme yetkisi olacaktır[382].

F. Geri Bildirim Yükümlülüğü

Gizlilik sözleşmeleri, taraflar arasındaki güven ilişkisi üzerine kurulmaktadır[383]. Bu kapsamda, tarafların birbirlerine karşı sözleşmenin ihlal edildiği hâllere veya sözleşmeden doğan yükümlülüklerin yerine getirildiğine dair bildirimde bulunmasına ilişkin hükümler, günümüz hukuk dünyasında sıkça uygulama alanı bulabilmektedir.

Kimi hallerde, gizlilik sözleşmelerinde, gizli bilgiyi veren taraf, gizli bilgiyi alan tarafın veya üçüncü kişilerin sözleşme kapsamındaki gizli bilgileri ifşa etmesi halinde bilgilendirilmek istemektedir[384]. Uygulamada bu şekilde bir hüküm yer aldığı durumlarda, gizli bilgiyi alan taraf, sözleşme ile kararlaştırılan açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğüne ilişkin olarak gizlilik ihlallerine ve iade veya imha yükümlülüklerinin yerine getirildiğine dair gizli bilgiyi alan tarafa bildirimde bulunmakla yükümlü olacaktır.

---

[381] Demirbaş, s. 98.
[382] Karşıt yönde bkz. Çebi, s. 237.
[383] Gürbüz Usluel, s. 150.
[384] Çebi, s. 235.

G. Sadakat Yükümlülüğü

Türk borçlar hukukunda sözleşme tarafları, birbirlerine karşı bir sadakat yükümlülüğünü haizdir. Bu yükümlülük, kanundan kaynaklanmaktadır. Sadakat yükümlülüğü TBK m. 471, f. I hükmünde düzenlenmiştir. İlgili hüküm uyarınca, bir işi görmekle yüklenen yüklenici, üstlendiği borçları ifa ederken iş sahibinin haklı menfaatlerini gözeterek, sadakat ve özenle ifa etmekle mükelleftir[385]. Bu hüküm ile iş yüklenen tarafın (yüklenici) sadakat borcu açıkça düzenlemektedir.

Kanunda, sadakat yükümlülüğünün ifa zamanı, edimin ifası ile kısıtlanmıştır. Bununla birlikte doktrinde bir görüşe göre, sadakat yükümlülüğünün ifa zamanı; sözleşme öncesi, sözleşmeden doğan yükümlülüklerin ifası ve sözleşmeni sona ermesinden sonraki zaman dilimini kapsamaktadır[386]. Bu görüş dikkate alınarak kanunda açıkça düzenlenmemiş olsa da ifa öncesi, ifa sırasında ve sonrasında da sözleşmeyle belirlenen işi ifa etmekle mükellef yüklenicinin sadakat yükümlülüğünün varlığı kabul edilebilecektir[387].

Gizlilik sözleşmeleri açısından yukarıda yaptığımız inceleme neticesinde tarafların birbirlerine karşı çeşitli edimlerin ifası ile yükümlü olduğunu tespit ettiğimizden ötürü, kanaatimizce, gizlilik sözleşmesinin tarafları, birbirlerine karşı sadakat yükümlülüğü ile borçlu olacaklardır.

---

[385] Mustafa Alper Gümüş, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler Kısa Ders Kitabı*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2018, s. 352.
[386] Gökyayla, s. 786-787.
[387] Gümüş, s. 352.

X. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN YÜKÜMLÜLÜKLERİN İHLÂLİ VE SONUÇLARI

A. Gizlilik Sözleşmesinden Doğan Yükümlülüklerin İhlalinin Şartları

1. Gizli Bilgiyi Alan Tarafın Hukuka (Sözleşmeye) Aykırı Fiili

Gizlilik sözleşmelerinde sözleşmeye aykırılığa ilişkin sorumluluğun doğmasının ilk koşulu, gizli bilginin ifşasına neden olan bir fiilin bulunmasıdır[388]. Daha önce değindiğimiz üzere[389], gizli bilgilerin açıklanmaması ve gizli tutulması yükümlülüğü, bir yapmama edimi içermektedir. Yapmama edimlerinin ihlali, ancak yapılmaması arzu edilen ve yasaklanan davranışın yapılması halinde ortaya çıkabilecek bir durumdur[390]. Bu kapsamda, açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünden doğan borca aykırı davranış, ancak gizli bilgilerin sözleşmede belirtilen ölçülere ve verilen kapsama aykırı olarak üçüncü kişilere veya kamuya açıklanması durumunda ortaya çıkacaktır.

TBK m. 114, f. II[391] uyarınca, haksız fiil sorumluluğuna ilişkin hükümler, sözleşmeye aykırılık hallerinde kıyas yoluyla uygulama alanı bulabilecektir. Bu kapsamda, haksız fiil sorumluluğunun doğmasına ilişkin şartların, borca (sözleşmeye) aykırılık bakımından da aynı şekilde geçerliliğini koruyacağını söylemek mümkündür[392].

Bu kapsamda, TBK m. 112[393] hükmü, kanunda bulunup bulunmadığına bakılmaksızın tüm sözleşmesel ilişkilerde borca aykırılıktan doğan sonuçlar bakımından uygulama alanı bulacaktır[394]. Sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluk için beş koşul aranır. Bunlar; borçlunun borcuna aykırı hareketi (sözleşmenin ihlâl edilmesi), zarar,

---

[388] Çebi, s. 254.
[389] Ayrıntılı bilgi için bkz. IX. Bölüm, A Başlığı.
[390] Eren, Genel Hükümler, s. 110; Oğuzman ve Öz, s. 7.
[391] TBK m. 114, f. II: "*Haksız fiil sorumluluğuna ilişkin hükümler, kıyas yoluyla sözleşmeye aykırılık hâllerine de uygulanır.*"
[392] Eren, Genel Hükümler, s. 1295.
[393] TBK m. 112: "*Borç hiç veya gereği gibi ifa edilmezse borçlu, kendisine hiçbir kusurun yüklenemeyeceğini ispat etmedikçe, alacaklının bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür.*"
[394] Eren, Genel Hükümler, s. 1095; Oğuzman ve Öz, s. 398.

hukuka aykırılık, borca aykırılık eylemi ile zarar arasında uygun nedensellik bağı ve kusurdur[395].

Buradan hareketle gizlilik sözleşmesinden doğan yükümlülüklerin ihlâli bakımından sözleşmeye aykırılık iddiasında bulunulabilmesi için; gizli bilgiyi alan tarafın gizlilik yükümlülüklerine aykırı kusurlu hareketinin uygun ve normal bir neticesi olarak gizli bilgiyi veren tarafın malvarlığında meydana gelen bir zarar olması gerekmektedir[396]. Başka bir ifadeyle gizlilik sözleşmelerinde sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluktan söz edilebilmesi için; gizli bilginin üçüncü kişilere ifşa olmasına neden olan bir fiilin, bilginin ifşasına neden olan fiile ilişkin kusurun, bilgilerin ifşa edilmesine ilişkin hukuka aykırılığın, bu ifşa nedeniyle gizli bilgisi ifşa edilen tarafın bir zararının ve bahse konu zarar ve fiil arasında nedensellik bağının mevcut olması gerekmektedir[397].

Gizlilik sözleşmeleri nadiren Yargıtay kararına konu olmaktadır; gizlilik sözleşmelerinden doğan ticari sırrın korunması iddiası bakımından verilen bir kararda, davacının gizlilik sözleşmesinin ifasından ötürü öğrenilen bilgilerin ifşasının yorum dayalı değil, objektif şekilde değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Karara göre, bir film yapımcısı ve yönetmen arasında yapılan ve gizlilik kaydı (klozu) içeren hizmet sözleşmesinin gizlilik hükümlerinin ihlal edildiği iddiasıyla yapımcı tarafından açılan davada, yönetmenin basına yaptığı açıklamalarda, filmin neden başarısız olduğuna ilişkin kendi görüşlerini paylaşması ve filmi eleştirmesinin gizlilik sözleşmesinin ihlali anlamına gelmediği, gizlilik sözleşmesinin ihlali için öncelikle davacı tarafından hizmet sözleşmesinin ifası kapsamında açıklanan bilgilerin ifşasının mevcut olması gerektiği belirtilmiştir[398].

Doktrinde konuya ilişkin ileri sürülen bir görüşe göre, gizli bilginin ifşasına neden olan fiilin aktif bir davranış olmasının zorunlu olmadığı ve gizli bilginin ifşasının ihmal nedeniyle de gerçekleşebileceği ifade edilmektedir[399]. Bununla birlikte, doktrinde

---

[395] Eren, Genel Hükümler, s. 1078; Oğuzman ve Öz, s. 474.
[396] Aynı yönde bkz. Çebi, s. 249.
[397] Demirbaş, s. 100; Çebi, s. 250.
[398] Yargıtay 11. HD, E. 2022/5590, K. 2024/2098 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).
[399] Demirbaş, s. 101.

bir başka görüşe göre, gizli bilgilerin bulunduğu sisteme izinsiz şekilde erişilip ifa edilmesi durumunda, gizli bilgiyi alan tarafın açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğüne aykırı bir fiili söz konusu olmadığından herhangi bir şekilde gizli bilgiyi alan tarafın sözleşmeye aykırı fiilinden bahsedilemeyecektir[400]. Kanaatimizce, iki görüş de eksiktir. Uygulamada, gizlilik sözleşmelerinin açıklamama yükümlülüğüne bağlı olarak gizli bilgiyi alan tarafın gizli bilgileri ve gizli bilgileri ihtiva eden belgeleri koruma yükümlülüğüne ilişkin sözleşmede hükümler öngörülmektedir. Sözleşmede böyle bir yükümlülük öngörülmediği takdirde, Gizli bilgilerin izinsiz şekilde sistemden çalınıp ifşa edilmesi durumunda, gizli bilgiyi alan tarafın bu koruma yükümlülüklerine ve özen yükümlülüğüne aykırı davranıp davranmadığının incelenmesi daha uygun olacaktır[401]. Burada inceleme, gizli bilginin korunmasına ilişkin gerekli önlemlerin alınıp alınmadığı üzerinden yapılacaktır. Bu kapsamda, gizli bilgiyi alan tarafın; bilgilerin korunmasında gösterdiği önemin ve aldığı tedbirlerin sözleşmedeki konumu itibarıyla objektif olarak benzer durumdaki kişiler tarafından konuya ilişkin olarak alınabilecek teknik ve idari tedbirleri alıp almadığı kusurun varlığı açısından önem teşkil edecektir[402]. Bu teknik ve idari tedbirlere örnek olarak şifre konulması, belgelerin güvenli kasada saklanması, herkesin erişimine açık olmayacak şekilde dizinde tutulması verilebilir.

Aynı durum, sözleşme kapsamında gizli bilgilerin açıklanmasına izin verilen kişi veya kişilerce gizli bilgilerin ifşa edilmesi durumunda da geçerlidir. Gizli bilgiyi alan tarafın, bu kişi veya kişiler tarafından gizli bilgilerin sözleşmede belirtilen amaç ve kapsam doğrultusunda kullanılması ve gizliliğinin korunması konusunda gereken tüm bilgilendirme ve uyarıları yapmak, denetlemek ve bu hususta her türlü teknik, idari tedbirleri almakla mükellef olduğunu belirtmiştik[403]. Bu doğrultuda, gizli bilgiyi alan tarafın aldığı önlemler, yine objektif kusur sorumluluğu üzerinden değerlendirilecek ve gizli bilgiyi alan tarafın eylemi ile ifşa edilip edilmediği bu değerlendirme neticesinde kararlaştırılabilecektir.

---

[400] Çebi, s. 254.
[401] Gerekli önlemlerin alınmaması sebebiyle bilgilerin ifşa olmasının açıklamama yükümlülüğüne değil, özen yükümlülüğüne aykırılık teşkil edeceğine dair görüş için bkz. Çebi, s. 254; Demirbaş, s. 99-100.
[402] Demirbaş, s. 100.
[403] Ayrıntılı bilgi için bkz. IX. Bölüm, B Başlığı.

Gizlilik sözleşmesinde borca aykırılık hali, esasen tüm sözleşmesel borçların (sözleşmeye aykırılık gizli bilgiyi açıklamama, gizli bilgiyi amaç dışında kullanmama, gizli bilginin iadesi veya imha etme yükümlülüklerinin ihlali gibi hallerde) gereği gibi ifa edilmemesi halinde ortaya çıkacaktır[404].

2. Gizli Bilgiyi Alan Tarafın Fiilinin Kusurlu Olması

Gizlilik sözleşmelerinde sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluğun şartlarından biri ise, gizli bilginin ifşasına neden olan fiile ilişkin kusurun varlığıdır[405]. Kusur, kasıt veya ihmal olarak görünüm arz edebilir. Kişinin eyleminin sonuçlarını bilerek borcuna aykırı davrandığı durumlarda doğrudan kasıttan, sonuçları doğrudan istememekle birlikte göze aldığı hallerde dolaylı kasıttan bahsedilecektir[406]. İhmal ise, borca aykırı sonuç istenmemesine karşın bunun için gerekli özenin gösterilmemesi durumunda söz konusu olacaktır[407].

TBK m. 112 uyarınca gizli bilgiyi veren tarafın, gizli bilgiyi alan tarafın ifşadaki kusurunu ispat etmesine gerek bulunmamakta, gizli bilgiyi alan ve ifşa eden taraf kusursuz olduğunu ispat etmelidir. Burada korunan gizli bilginin niteliği ve koruma derecesi, gizli bilgilerin kimlerle, ne süreyle ve hangi kapsamda paylaşılmasına izin verildiği gibi hususların değerlendirilmesi gerekmektedir. Kusurun tespitinde öncelikli olarak taraflar arasındaki gizlilik sözleşmesinin gizli bilgilerin korunmasına ilişkin düzenlemeleri (koruma önlemlerinin neler olabileceği, bilgilerin kimlere açıklanabileceğine ilişkin hükümler gibi) ele alınmalıdır.

Buna ek olarak gizli bilgiyi alan ve ifşa eden tarafın tacir sıfatını haiz olup olmadığı da kusurun tespiti için dikkate alınmalıdır. Gizli bilgiyi alan taraf tacir sıfatını haiz ise, TTK hükümleri kapsamında basiretli bir iş insanı gibi davranma yükümlülüğü somut durumda ihlale ilişkin kusurun tespitinde önem arz edecektir[408]. Nitekim TTK m. 18, f. II[409] hükmü, doktrinde "basiretli bir iş adamı gibi davranış yükümlülüğü olarak

---

[404] Demirbaş, s. 101.
[405] Borca aykırılık halinde kusura ilişkin açıklamalar için bkz. Eren, Genel Hükümler, s. 1077.
[406] Başalp, s. 223.
[407] Başalp, s. 223 vd.
[408] Demirbaş, s. 102.
[409] TTK m. 18, f. II: "*Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.*"

anılan kuralı getirerek tacirlerin normal bir insandan beklenen özenden daha fazlasını göstermesi gerektiğini düzenlemektedir. Bu bağlamda, gizli bilgiyi alan ve ifşa eden tarafın tacir sıfatını haiz olması halinde, kusurunun varlığı tarafın basiretli bir tacir gibi davranıp davranmadığına göre tespit edilecektir[410].

Açıklamama yükümlülüğünün ihlalinde doğrudan kasıt bilerek ve isteyerek gizli bilgilerin ifşa edilmesi halinde ortaya çıkacaktır. Dolaylı kasıt ise örneğin, yakın zamanda güvenliğinin ihlal edildiği bilinen gizli bilginin ifşa edilme riski göz önüne alınarak bir bulut sistemi üzerinde depolanması halinde söz konusu olabilir. İhmale örnek olarak ise, gizli bilgileri ihtiva eden belgelerin kilitsiz olarak kargolanması halinde gizli bilgilerin ifşa olması örnek verilebilir. Bir şirketin iş yaptığı firma ile imzalanan gizlilik sözleşmesinde "taraflar arasındaki irtibattan üçüncü kişilerinin bilgisinin olmaması gerektiğine dair" hükmü, iş yapılan firma listesinde, ilgili şirketin ismini ekleyerek faaliyet raporunda yer vermesi halinde ise, hafif ihmalden bahsedilebilecektir.

3. Gizli Bilgiyi Alan Tarafın Fiilinin Borca Aykırılık Teşkil Etmesi

Borca aykırılıktan doğan sorumluluğun bir diğer şartı, gizli bilginin ifşasına neden olan eylemin hukuka aykırılığıdır[411]. Bu noktada, yine ilk olarak bakılması gereken taraflar arasında sözleşmenin gizli bilginin açıklanmasına ilişkin sınırlamalarıdır. Taraflar arasında gizli bilgilerin açıklanmaması yükümlülüğü ve amaç dışında kullanmama yükümlülüğüne ilişkin hususlar göz önünde bulundurularak somut olayda bu ihlalin hukuka (borca) aykırılık teşkil edip etmediğine karar verilmelidir.

Nitekim Yargıtay'ın konu hakkındaki kararlarında da somut olay incelemesine göre, karar yönünün değiştiği gözlemlenmektedir. İlgili kararlardan ilkinde, eski işyerinden ayrılırken kendisi ile gizlilik sözleşmesi akdedilen bir çalışanın yeni işyerindeyken eski müşterileri ile irtibata geçerek onları yeni şirketine kazandırması

[410] Poroy ve Yasaman, s. 187.
[411] Demirbaş, s. 102.

durumunda, davacı eski şirketin iddia ettiği şekilde davacı ile davalı arasındaki gizlilik sözleşmesinin ihlalinin söz konusu olmadığı karara bağlanmıştır[412].

Bununla birlikte bir başka kararında Yargıtay, davacı firma ile eski çalıştığı şirket arasında hizmet temini sözleşmesi bulunan servisçinin, yeni bir firmaya geçtikten sonra davacı firma çalışanlarını arayarak yeni bir şirkete geçtiğini ve bu firma ile çalışmaları gerektiğini ifade etmesinin, gizlilik sözleşmesinin ihlalini teşkil edeceği belirtilmiştir[413]. Burada, davalının fiilinin davacı ile davalı arasındaki gizlilik sözleşmesinden doğan amaç dışında kullanmama borcuna aykırılık teşkil ettiği belirtilmiştir.

Eklemek gerekir ki, gizli bilgilerin açıklanmasının bir ihlal doğurması için bu fiilin borca aykırı şekilde yapılması gereklidir. Borcun sınırlarının dışına çıkmayan bir açıklama, gizli bilgilerin ifşası anlamına gelmeyecektir. Örneğin, gizli bilgilerin açıklanması izin verilen kişilere bu bilgilerin açıklanması veya açıklamama yükümlülüğüne ilişkin olarak sözleşmede öngörülen süre sona erdikten sonra bilgilerin açıklanması gibi fiiller, sözleşmeden doğan borca aykırı bir fiil teşkil etmediği için ihlal söz konusu olmayacaktır[414].

4. Gizli Bilgiyi Alan Tarafın Borca Aykırı Fiilinden Doğan Zarar

Sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluğun diğer bir şartı ise, gizli bilgisi ifşa edilen tarafın uğradığı zarardır. Gizlilik sözleşmesine konu olan gizlilik yükümlülüğünün ihlâli durumunda gizli bilgi veren tarafın malvarlığında meydana gelen zarar; fiili zarar ve yoksun kalınan kâr şeklinde iki ögeden mürekkeptir. Fiili zarar; malvarlığının aktiflerinde oluşan azalma veya pasiflerinde oluşan artış ile oluşabilir[415]. Gizlilik sözleşmeleri bakımından fiili zarar, doğrudan gizli bilgiyi veren tarafın malvarlığında meydana gelecek zararı ifade eder. Yoksun kalınan kâr ise, borca aykırı eylemin yaşanmamış olması ihtimâlinde, alacaklının malvarlığında meydana

---

[412] Yargıtay 11. HD, E. 2014/4394, K. 2015/2234 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).
[413] Yargıtay 11. HD, E. 2012/13071, K. 2013/12540 (Erişim Tarihi: 01/11/2024, UYAP Portalı'ndan alınmıştır).
[414] Çebi, s. 254-255.
[415] Eren, Genel Hükümler, s. 1078.

gelmesi beklenen artışa denir[416]. Gizlilik sözleşmeleri bakımından yoksun kalınan kâr, kamuya veya üçüncü kişilere sözleşmeyi ihlal edecek şekilde açıklanan gizli bilgi sebebiyle gizli bilgiyi veren tarafın beklediği bir kârdan mahrum olması anlamına gelecektir. Böylece gizli bilgiyi paylaşan taraf, sözleşmenin ihlâli durumunda TBK m. 112 hükmü çerçevesinde maddi tazminat isteyebilecektir. Bunun yanında, sözleşmenin ihlâlinin gizli bilgi veren tarafın manevi bütünlüğüne zarar vermesi de mümkündür. Bu kapsamda gizli bilgi veren taraf, TBK m. 114, f. II[417] hükmü uyarınca, TBK m. 56, f. I[418] çerçevesinde manevi tazminat iddiasında da bulunabilir. Öğretide, gizli bilgilerin ifşa edilmesi sebebiyle zorunda kalınan masraflar, rekabet gücünün zayıflamasına sebebiyle gelir kaydı, gizli bilginin üçüncü kişilere veya kamuya ifşası sonucunda gizli bilgiyi veren tarafın karşılaşacağı her türlü hak kayıplarının doğurduğu zararlar, üçüncü kişilere karşı yükümlülüklerin ihlali teşkil eden durumlarda bunlara ödenecek tazminatlar, gizli bilgi veren tarafın maruz kalacağı diğer talepler gizlilik yükümlülüğünün ihlali halinde oluşabilecek zarar kalemlerine örnek olarak verilmektedir[419].

5. *Gizli Bilgiyi Alan Tarafın Fiili ile Zarar Arasında Uygun Nedensellik Bağı*

Sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluktan bahsedilmesinin bir diğer şartı ise nedensellik bağının varlığıdır. Bu şart doğrultusunda, hukuka aykırı fiil ile zarar arasında bir nedensellik bağının bulunması gerekmektedir. Gizlilik sözleşmeleri açısından ifade etmek gerekirse, gizlilik yükümlülüğünü ihlal eden tarafın fiili ile gizli bilgiyi veren tarafın zararı arasında uygun bir nedensellik bağı olması gerekmektedir[420].

Bu noktada önem arz eden husus, fiil neticesinde meydana gelebilecek zararın öngörülebilir olması değil, gerçekleşmesinin mümkün olmasıdır. Hayatın olağan

---

[416] Eren, Genel Hükümler, s. 1078-1079.
[417] TBK m. 114, f. II: "*Haksız fiil sorumluluğuna ilişkin hükümler, kıyas yoluyla sözleşmeye aykırılık hâllerine de uygulanır.*"
[418] TBK m. 56, f. I: "*Hâkim, bir kimsenin bedensel bütünlüğünün zedelenmesi durumunda, olayın özelliklerini göz önünde tutarak, zarar görene uygun bir miktar paranın manevi tazminat olarak ödenmesine karar verebilir.*"
[419] Demirbaş, s. 105; Çebi, s. 251.
[420] Demirbaş, s. 105; Çebi, s. 258.

akışında, fiil zararı meydana getiriyor ise, söz konusu zararın öngörülebilirliği bir önem taşımayacaktır[421].

Açıklamama/gizli tutma yükümlülüğü açısından değerlendirildiğinde, örneğin, uluslararası bir satış sözleşmesi kapsamında yapılacak satışta, alım yapan şirketin söz konusu alımın başka bir ülkedeki tedarikçi tarafından öğrenilmemesi amacıyla satış yapan taraf ile yaptığı gizlilik sözleşmesinin, satışı yapan tarafça satıma ilişkin bilgilerin kamuya açık bir duyuruda yayınlanması halinde ihlal edilmesi halinde, oluşacak olası zarar ile fiil arasında uygun nedensellik bağı olduğunu söylemek mümkün olacaktır.

B. Gizlilik Sözleşmesinin İhlâlinin Sonuçları

1. Borca Aykırı Davranıştan Doğan Tazminat Yükümlülüğü ve Gerekli Önlemlerin Alınmasını İsteme Hakkı

Doktrine göre, borçlunun borca aykırı davranışının doğrudan bir tazminat sorumluluğu doğurmamaktadır. Alacaklı, borcun aynen ifası mümkün olduğu takdirde borçludan borcunu aynen ifa etmesini isteyebilecektir ve borçlu, borcunu aynen ifa ettiği takdirde herhangi bir tazminat ödeme yükümlülüğüne girmeksizin borcundan kurtulabilecektir[422]. Buradan hareketle, borcun aynen ifası mümkün olmadığı takdirde, alacaklının borçludan borcunu aynen ifası yerine, tazminat isteyebilecektir.

Bununla birlikte, gizlilik sözleşmelerinde borca aykırı davranışı sonrasında borçlunun asli edim yükümlülüğü olan açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün aynen ifasını yerine getirmesi mümkün değildir. Çünkü ilgili gizli bilgi artık üçüncü kişilere veya kamuya açıklanmış durumdadır[423].

---

[421] Günhan Gönül Koşar, *Haksız Fiil Sorumluluğunda Kusur ve Etkisi*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020, s. 134.
[422] Eren, Genel Hükümler, s. 1138; Kılıçoğlu, Borçlar Genel, s. 808;
[423] Çebi, s. 252.

Nitekim TBK m. 113, f. II[424] hükmü de yapmama borcu içeren bu yükümlülüğün ihlali halinde borçlunun, borca aykırı davranışından ötürü alacaklıda doğan zararı gidermekle yükümlü olduğunu düzenlemiştir.

Bu kapsamda, gizli bilgiyi veren taraf, gizli bilgiyi alan tarafın borca aykırı davranışıyla açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğüne aykırı davranışı sebebiyle doğan zararının tazminini, bilgiyi alan taraftan talep edebilecektir.

Ayrıca TBK m. 113, f. III[425] uyarınca, yapmama borçlarında alacaklı borca aykırı durumun ortadan kaldırılmasını veya masrafı borçlu üzerinde doğmak üzere borca aykırı davranışın giderilmesinde kendisinin yetkili kılınmasını isteyebilir. Bu çerçevede, gizli bilgiyi veren taraf, gizli bilgiyi alan tarafın borca aykırı davranışıyla ortaya çıkan sonuçların giderilmesi adına gerekli faaliyetlerin gizli bilgiyi alan tarafça yerine getirilmesini talep edebilir veya bu faaliyetlerin masrafı gizli bilgiyi alan tarafa ait olmak üzere kendisi tarafından yerine getirilmesini isteyebilecektir.

2. Götürü Tazminat

Uygulamada bazı gizlilik sözleşmelerinde, götürü tazminat kararlaştırılmaktadır. Başka bir ifadeyle gizlilik sözleşmesinin tarafları, gizlilik yükümlülüğünü ihlal eden tarafın tazminat ödemekle yükümlü olacağını doğrudan sözleşmede kararlaştırmaktadır. Nitekim daha önce açıklandığı üzere, gizlilik sözleşmesinin içeriği, taraflarca irade özgürlüğü içerisinde kararlaştırılabilmektedir.

Gizlilik sözleşmeleri özelinde götürü tazminata değinmeden önce genel hatlarıyla götürü tazminatın incelenmesinde fayda bulunmaktadır. Götürü tazminat; sözleşmeden doğan borç ilişkisinin içerdiği yükümlülüklerin borçlu tarafından ihlal edilmesi durumunda, alacaklının malvarlığında meydana gelen azalmanın giderilmesi amacıyla borçlu (gizlilik yükümlülüğüne aykırı hareket eden) tarafça ödenecek tazminatın önceden belirlenmesi anlamına gelmektedir[426]. Götürü tazminatın

---

[424] TBK m. 113, f. II: "*Yapmama borcuna aykırı davranan borçlu, bu aykırı davranışının doğurduğu zararı gidermekle yükümlüdür*."

[425] TBK m. 113, f. III: "*Alacaklı, ayrıca borca aykırı durumun ortadan kaldırılmasını veya bu konuda masrafı borçluya ait olmak üzere kendisinin yetkili kılınmasını isteyebilir*."

[426] Şafak Parlak Börü, "*Götürü Tazminat Kavramına Bir Bakış*", TBB Dergisi, C: 29, S: 129, s. 195-228, 2017, s. 197.

kararlaştırılması ile birlikte sözleşmeden doğan borca aykırılık halinde, zararın miktarını ispat zorunluluğu bulunmadan yalnızca zararın varlığı halinde zararın tazmini mümkün hale gelmektedir. Götürü tazminat, Anglosakson hukukunun uygulandığı borç ilişkilerinde ceza koşuluna izin verilmediğinden ve bu nedenle ceza koşulunun bir alternatifi olarak kullanıldığından ve tüm hukuk sistemlerinde borç ilişkisinin tarafları arasındaki tazminata ilişkin belirsizliği ortadan kaldırdığı ve taraflara tazminatın tespitine ilişkin bir güven tesis ettiğinden tercih edilmektedir[427].

Götürü tazminat sözleşmesi, tıpkı gizlilik sözleşmesi gibi, kendine özgü (*sui generis*) nitelikte bir anlaşma olup gizlilik sözleşmesi bakımından yan anlaşma niteliğinde olacaktır[428]. Bu durumda götürü tazminat yükümlülüğü de yan edim yükümlülüğü niteliğini haiz olacaktır. Götürü tazminat anlaşmasında, tazmin edilmesi gereken zarar miktarının önceden ve götürü olarak kararlaştırılması söz konusudur[429].

Götürü tazminatın unsurları ise, götürü tazminat ödenmesini kararlaştıran taraflar arasında bir borç ilişkisinin, götürü tazminat olarak kararlaştırılan bir edimin ve söz konusu borç ilişkisinde borcun ihlal edilmesi halinde götürü tazminat ediminin ödeneceği hususunda tarafların anlaşmasının varlığıdır[430]. Bu doğrultuda, götürü tazminat talebinde bulunabilmek için aranan şartların, esasen TBK m. 112 kapsamında aranan şartlar ile aynı olduğunu ifade edenler de bulunmakta olup götürü tazminat talebi için borca aykırılık, zarar, zarar ile borca aykırılık arasında uygun nedensellik bağı ve kusurun varlığı gerekmektedir[431].

Nitekim götürü tazminat, zararı tazmin amacıyla kararlaştırılabilen ve sözleşmenin yalnızca bir tarafının üstlendiği bir edimdir[432]. Bununla birlikte, götürü tazminat kararlaştırılması durumunda, TBK m. 112 kapsamındaki maddi tazminat davası açılması gerekmeyecektir. Çünkü sözleşmeye aykırılığın sonucu doğrudan taraflarca belirlenmiş olmaktadır.

---

[427] Çebi, s. 291.
[428] Erdoğan, s. 92.
[429] Parlak Börü, s. 50.
[430] Tuba Birinci Uzun, *Götürü Tazminat*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2015, s. 26.
[431] Erdoğan, s. 96.
[432] Parlak Börü, s. 51.

Tarafların sözleşmede götürü tazminat ödenmesini kararlaştırması halinde, sözleşmenin tabi olduğu hukuk sisteminde maddi zarar kalemleri arasında yer almayan şans kaybı zararı, beklentinin boşa çıkması zararı ve itibar kaybı gibi zararların da karşılanmasını kararlaştırarak tazmin yükümlülüğünün kapsamını genişletebilirler[433]. Bu doğrultuda, örneğin gizli bilgisini açıklayan tarafın bilgisinin hukuka aykırı ve kusurlu bir şekilde ifşa edilmesi halinde gizlilik anlaşmasının tarafları rekabet gücünün zayıflamasına bağlı olarak gelirlerin azalması gibi zarar kalemlerinin de götürü tazminat düzenlemesiyle tazmin edilmesine karar verebileceklerdir.

Bu noktada değinilmesi gereken diğer bir husus ise, sözleşmedeki yükümlülüğünün ihlali nedeniyle zarara uğrayan tarafın zararının taraflarca sözleşmede kararlaştırılan götürü tazminattan fazla olması halinde ne olacağıdır. Doktrinde bu durumda, taraflar arasında bir sorumsuzluk anlaşması olmadığı hallerde ihlal nedeniyle zarara uğrayan tarafın zararını ispat etmesi halinde götürü tazminatı aşan zararını da tazmin edebileceği ifade edilmektedir.[434] Doktrindeki diğer görüş ise, sözleşmedeki yükümlülüğün ihlali nedeniyle zarara uğrayan tarafın kararlaştırılan götürü tazminatı aşan zararını talep edemeyeceği ve zararının götürü tazminattan daha az olması halinde ise de sözleşmedeki yükümlülüğünü ihlal eden tarafın zararın daha az olduğunu öne süremeyeceğini ifade etmektedir[435].

Bu çerçevede, gizlilik sözleşmesindeki yükümlülüklerini ihlal eden taraf kusursuzluğunu ispat etmediği takdirde sözleşmede belirlenen götürü tazminatı ödemekle yükümlü olacaktır. Bununla birlikte, sözleşmedeki yükümlülüğünü ihlal eden tarafın diğer taraf nezdinde bu yükümlülüğün ihlali nedeniyle bir zarar doğması halinde bu tazminatı ödemekle yükümlü olduğunu da belirtmek gerekmektedir. Bu durumda, zararı ispatla yükümlü bulunan gizlilik yükümlülüğünün ihlali nedeniyle zarara uğrayan taraf olmayacaktır[436]. Nitekim taraflar arasında götürü tazminatın ödeneceğinin

---

[433] Öcal Apaydın Bahar ve İnce Akman Nurten, "*Götürü Tazminatın Hâkim Tarafından İndirilmesi Meselesi*", MÜHFHAD, C: 25, S: 1, s. 220-261, 2019, s. 227.
[434] Çebi, s. 293.
[435] Demirbaş, s. 106.
[436] Erdoğan, s.82

kararlaştırılması halinde zarara uğrayan taraf zararını ispat etmek ile yükümlü olmayıp zararın oluşmasına neden olan taraf zararın doğmadığını ispat etmekle yükümlüdür[437].

3. Ceza Koşulu

Ceza koşulu, borçlunun alacaklıya var olan borcunu hiç veya gereği gibi ifa etmemesi hâlinde ödemeyi üstlendiği, hukuki işlem ile taraflarca belirlenebilen ve ekonomik değeri haiz bir edimdir. Ceza koşulu, götürü tazminatın aksine zararı tazmin etmeyi değil, sözleşmeden doğan borcun ifasını sağlama amacı güder[438]. Nitekim TBK m. 180, f. I[439] uyarınca, alacaklının zararı mevcut olmasa dahi, kararlaştırılan cezanın ifası gerekmektedir[440]. Türk özel hukukunda genellikle cezalandırıcı nitelikte düzenlemeler yer almamakta, yer alan düzenlemeler istisnai nitelikte olmakta ve ceza koşulu bu durumun istisnasını oluşturmakta ve bu doğrultuda, doktrinde ceza koşulunun "*özel hukuk cezası*" olarak da adlandırıldığı görülmektedir.[441] Doktrinde, ceza koşulunun borçluyu ifaya zorlamasının yanı sıra borcun ifasının teminat altına alınmasını da sağladığı ifade edilmektedir.[442]

Ceza koşulu ile ilgili ifade edilmesi gereken diğer bir husus, ceza koşulunun geçerli olması için ceza koşulun bağlı olduğu asıl borcun ekonomik bir değere sahip olmasının zorunlu olmadığı ve TBK m. 180, f. I[443] hükmü kapsamında ekonomik değere sahip olmayan menfaatler için de ceza koşulunun kararlaştırılabileceğidir. Bu doğrultuda, gizlilik sözleşmesindeki gizli bilgi olarak korunmak isteyen bilgilerin korunması ekonomik bir değere sahip olmasa da bu bilgilerin korunması için ceza koşulunun kararlaştırılmasının mümkün olduğu ifade edilebilecektir[444].

TBK m. 180, f. II[445] hükmü uyarınca, sözleşmede ceza koşulu kararlaştırılması ve zarara uğrayan tarafın zararı sözleşmede belirlenen ceza koşulunu aşıyorsa, zarara

---

[437] Birinci Uzun, s. 109.
[438] Eren, Genel Hükümler, s. 1209.
[439] TBK m. 180, f. I: "*Alacaklı hiçbir zarara uğramamış olsa bile, kararlaştırılan cezanın ifası gerekir.*"
[440] Eren, Genel Hükümler, s. 1209-1210.
[441] Cem Türkoğlu, *Ceza Koşulu (Cezai Şart)*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2022, s. 37.
[442] Köksal Kocaağa, *Türk Özel Hukukunda Cezai Şart*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2003, s. 40-42.
[443] TBK m. 180, f. I: "*Alacaklı hiçbir zarara uğramamış olsa bile, kararlaştırılan cezanın ifası gerekir*."
[444] Türkoğlu, s. 41 vd.
[445] TBK m. 180, f. II: "*Alacaklının uğradığı zarar kararlaştırılan ceza tutarını aşıyorsa alacaklı, borçlunun kusuru bulunduğunu ispat etmedikçe aşan miktarı isteyemez*."

uğrayan taraf sözleşmedeki yükümlülüğünü ihlal eden tarafın kusurunu ispatlayarak ceza koşulunu aşan zararını tazmin edebilecektir. Ancak bu noktada ceza koşulu ile ilgili olarak TBK m. 180, f. III'te[446] düzenlenen hâkimin aşırı gördüğü ceza koşulunu indirebilmesini ve TTK m. 22'de[447] düzenlenen tacirlerin ceza koşulunun aşırı olduğu gerekçesiyle ceza koşulunun indirilmesini talep edemeyeceklerini de ifade etmek gerekmektedir.

Buna ek olarak ceza koşulunun talep edilebilmesi, TBK m. 182, f. II[448] uyarınca, esas borcun varlığı ile mümkün olacaktır. Bu çerçevede gizlilik sözleşmesinde gizlilik yükümlüğünün ihlâli bir ceza koşuluna bağlanabilir. Bu doğrultuda, gizlilik sözleşmelerinde ceza koşulunun varlığından ve geçerliliğinden söz edebilmek için öncelikli gizlilik sözleşmesinin geçerli olması gerekecektir. Örneğin, taraflar arasında gizlilik sözleşmesinin ıslak imza ile imzalanması konusunda mutabık kalınmasına rağmen gizlilik sözleşmesi elektronik imza ile imzalandığında gizlilik sözleşmesi geçersiz olacağından gizlilik sözleşmesindeki ceza koşulu da geçersiz olacaktır. Bununla birlikte, gizlilik yükümlüğü ihlâl edilmediği takdirde, sözleşme kapsamındaki ceza koşulu hükmünün aktif hâle gelmeyeceği söylenebilir[449].

Ceza koşulları özel bir şekle tabi değildir. Bununla birlikte, ceza koşulunun bağlı olduğu asıl sözleşmenin şekil şartına tabi olması halinde, ceza koşulunun da aynı şekle uygun olması gerektiği genel kabul görmektedir.[450] Gizlilik sözleşmeleri herhangi bir şekil şartına tabi olmadığından gizlilik sözleşmelerine ilişkin ceza koşullarının da şekle tabi olmadığı kural olarak ifade edilmekle birlikte, ceza koşuluna ilişkin bir şekil sözleşmesinin yapılması veya gizlilik sözleşmesinin tarafların iradesiyle bir şekil şartına

---

[446] TBK m. 182, f. III: "*Hâkim, aşırı gördüğü ceza koşulunu kendiliğinden indirir*."

[447] TTK m. 22: "*Tacir sıfatını haiz borçlu, Türk Borçlar Kanununun 121 inci maddesinin ikinci fıkrasıyla 182'nci maddesinin üçüncü fıkrasında ve 525 inci maddesinde yazılı hâllerde, aşırı ücret veya ceza kararlaştırılmış olduğu iddiasıyla ücret veya sözleşme cezasının indirilmesini mahkemeden isteyemez.*"

[448] TBK m. 182, f. II: "*Asıl borç herhangi bir sebeple geçersiz ise veya aksi kararlaştırılmadıkça sonradan borçlunun sorumlu tutulamayacağı bir sebeple imkânsız hale gelmişse, cezanın ifası istenemez.*"

[449] Erdoğan, s. 109.

[450] Kocaağa, s. 43; Işıl Yelkenci, "*Karşılaştırmalı Hukukta Ceza Koşulu*", Yayımlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2022, s. 157.

bağlı kılınması halinde ceza koşulunun geçerliliği için de şekil şartının aranacağı ifade edilmektedir.[451]

Sonuç olarak adi iş niteliğindeki gizlilik sözleşmelerinde, gizli bilgiyi alan tarafın sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlali halinde, sözleşmede kararlaştırılan ceza koşulu hükmü devreye girecek ve gizli bilgiyi veren tarafın koşulda öngörülen tutarı talep etme hakkı söz konusu olacaktır. Bununla birlikte, gizli bilgiyi veren tarafın zararının ceza koşulunu aşması halinde, aşkın zararın talep edilmesi ancak gizli bilgiyi alan ve ifşa eden tarafın kusurunun bulunduğunun ispatı halinde mümkün olacaktır. Ayrıca, somut olayda gizliliğin ihlali nedeniyle ortaya çıkan zararı inceleyerek aşırı gördüğü ceza koşulunu re'sen indirebilecektir. Bununla birlikte, ticari iş niteliğindeki gizlilik sözleşmelerinde, tacir sıfatını haiz gizli bilgiyi alan tarafın bu miktarın indirilmesini isteme hakkı söz konusu olmayacaktır.

[451] Çebi, s. 287.

XI. GİZLİLİK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

A. Gizlilik Sözleşmesinin Kendiliğinden Sona Ermesi

1. Süre Bitiminde Sona Ermesi

Bir sözleşme, süre ile kaim olacak şekilde imzalandığı takdirde, süresinin bitiminde sözleşme de sona erecektir[452]. Nitekim gizlilik sözleşmeleri; belirli, belirlenebilir bir vade veya kesin vade ile düzenlendiği takdirde belirli süreli sözleşme söz konusu olacaktır[453]. Gizlilik sözleşmeleri uygulamada çoğunlukla süresiz şekilde akdedilmektedirler. Bununla birlikte, bazen gizlilik sözleşmelerinin belirli bir süre sonra gizli olmaktan çıkması beklenen gizli bilgileri konu edinmesi mümkündür. Bu durumda, çoğunlukla belirli süreli gizlilik sözleşmesi akdedilecektir[454]. Belirli süreli sözleşmeler, belirli bir vade veya tarih kararlaştırılarak düzenlenir. Nitekim gizlilik sözleşmesinin bu şekilde yapılması durumunda, ilgili vadenin dolması veya tarihin gelişi ile birlikte sözleşmenin sona ereceği söylenebilir[455].

Ayrıca, asıl borç ilişkisine ilişkin sözleşmenin taraflar arasında müzakeresi sürecinde imzalanan gizlilik sözleşmelerinin süresi, taraflarca aksi kararlaştırılmadığı takdirde, asıl borç ilişkisini düzenleyen sözleşmenin imzalanması ile kendiliğinden sona erecektir[456]. Gizlilik sözleşmelerinden doğan gizlilik yükümlülüğünün kural olarak sözleşme süresi bitse dahi taraflar üzerinde edim yükümlülüğü doğuracağını söylemek mümkündür[457]. Burada, daha önce değindiğimiz üzere, TMK m. 2 hükmü uyarınca dürüstlük kuralı çerçevesinde değerlendirilme yapılması uygun olacaktır[458]. Bu çerçevede, vekâlet hükümleri uygun düştüğü ölçüde ve kıyasen gizlilik sözleşmelerine uygulanacağından vekilin sadakat ve özen yükümlülüğü çerçevesinde açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğü devam edebilecektir.

---

[452] Eren, Genel Hükümler, s. 332.
[453] Çebi, s. 26.
[454] Esin, s. 58.
[455] Erdoğan, s. 56-57.
[456] Şenbaş, s. 62.
[457] Erdoğan, s. 56.
[458] Şenbaş, s. 62.

2. *Taraflardan Birinin Ölümü, Fiil Ehliyetinin Kaybetmesi veya İflası Sebebi ile Sona Ermesi*

Daha önce gizlilik sözleşmelerine uygulanacak hükümler açısından vekalet hükümlerinin niteliklerinin uygun düştüğü ölçüde ve kıyasen gizlilik sözleşmelerine uygulanabileceğini belirtmiştik. Bu kapsamda, TBK m. 513, f. I[459] uyarınca, gizlilik sözleşmeleri de taraflardan birinin ölümü, ehliyetini kaybetmesi ya da iflası halinde sona erecektir.

Bununla birlikte, TBK m. 513, f. II[460] uyarınca, taraflardan birinin ölümü, fiil ehliyetini kaybı ya da iflası gerekçesi ile gizlilik sözleşmesinin sona ermesi halinde, diğer tarafın menfaatlerinin tehlikeye düşmesi söz konusu ise, ilk tarafın vekili, mirasçısı ya da temsilcisi, gizlilik sözleşmesinden doğan yükümlülüklerin ifasına devam etmekle mükelleftir.

Ayrıca, asıl sözleşme ilişkisini düzenleyen sözleşmeden önce müzakere sürecinde akdedilen gizlilik sözleşmelerinin taraflardan birinin ölümü, iflası veya fiil ehliyetini kaybetmesi nedeni ile sona ermesi de mümkündür. Bu kapsamda kanunda bir düzenleme olmamasında rağmen, sözleşmede aksine bir hüküm yoksa gizlilik sözleşmesi kendiliğinden sona erecektir[461]. Asıl hukuki ilişkiyi düzenleyen sözleşme kapsamında düzenlenen gizlilik sözleşmeleri ise, asıl hukuki ilişkiyi düzenleyen sözleşmede bu konuda yapılan düzenlemeler kapsamında sona erecek veya devam edecektir[462].

Gizlilik sözleşmesinin bağımsız nitelikte olması halinde, öncelikle gizlilik sözleşmesinde yer alan hükümler uygulama alanı bulacaktır. Eğer böyle bir durumda sözleşmenin akıbetine ilişkin bir düzenleme, gizlilik sözleşmesinde mevcut değilse, asıl hukuki ilişkide yapılan düzenlemeler değil, TBK m. 19, f. I kapsamında taraf iradeleri

---

[459] TBK m. 513, f. I: "*Sözleşmeden veya işin niteliğinden aksi anlaşılmadıkça sözleşme, vekilin veya vekâlet verenin ölümü, ehliyetini kaybetmesi ya da iflası ile kendiliğinden sona ermiş olur. Bu hüküm, taraflardan birinin tüzel kişi olması durumunda, bu tüzel kişiliğin sona ermesinde de uygulanır*."

[460] TBK m. 513, f. II: "*Vekâletin sona ermesi vekâlet verenin menfaatlerini tehlikeye düşürüyorsa, vekâlet veren veya mirasçısı ya da temsilcisi, işleri kendi başına görebilecek duruma gelinceye kadar, vekil veya mirasçısı ya da temsilcisi, vekâleti ifaya devam etmekle yükümlüdür*."

[461] Şenbaş, s. 63.

[462] Yelmen, s. 1007.

esas alınacak ve sözleşmeden doğan borçların mirasçılara, temsilcilere veya vekillere intikal edip etmeyeceği belirlenecektir.

3. Borcun Konusunun İmkânsız Hale Gelmesi (Kusursuz İfa İmkansızlığı) Nedeniyle Sona Ermesi

Gizlilik sözleşmeleri bakımından gizli bilgilerin açıklanmaması ve gizli tutulması yükümlülüğünün objektif esaslı bir unsur teşkil ettiği incelenmişti. Bu kapsamda, açıklamama ve gizli tutma yükümlülüğünün ifa konusunu teşkil eden gizli bilgilerin gizli bilgiyi alan tarafın kusuru dışında üçüncü kişilere veya kamuya açıklanması/ifşa edilmesi halinde, gizlilik sözleşmesinin objektif esaslı unsurlarından birinin konusu ortadan kalkmış olacaktır[463].

Kusursuz ifa imkansızlığı çerçevesinde, gizlilik sözleşmesi kapsamındaki gizli bilgilerin gizli bilgiyi alan tarafın herhangi bir kusuru olmaksızın üçüncü kişilere veya kamuya açıklanması durumunda, gizlilik sözleşmesi yine sona erecektir. Nitekim böyle bir durumda, borcun konusu imkânsızlaşmış hâle geleceğinden sözleşmeden doğan yükümlülüklerin yerine getirilme ihtimali kalmamış olacaktır[464].

Esasen, burada TBK m. 136, f. I[465] uyarınca, borcun imkânsız hale gelmesine ilişkin bir durum söz konusu olacaktır. İlgili hükümden hareketle, gizli bilgilerin açıklanmaması/gizli tutulması yükümlülüğünün ifasının gizli bilgiyi alan tarafın sorumlu tutulamayacağı sebeplerle imkansızlaştığı durumda, borcun sona erebileceğini söyleyebiliriz. Borcun ifası borçlunun sorumlu tutulamayacağı sebeplerle imkânsızlaşırsa, borç sona erer.

Bununla birlikte, TBK m. 136, f. II[466] hükmünde karşılıklı iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde diğer tarafın borcunun da sona ereceğine ilişkin hüküm, gizlilik

---

[463] Çebi, s. 275.

[464] Rona Serozan, Başak Baysal ve Kerem Cem Sanlı, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022, s. 390.

[465] TBK m. 136, f. I: "*Borcun ifası borçlunun sorumlu tutulamayacağı sebeplerle imkânsızlaşırsa, borç sona erer*."

[466] TBK m. 136, f. II: "*Karşılıklı borç yükleyen sözleşmelerde imkânsızlık sebebiyle borçtan kurtulan borçlu, karşı taraftan almış olduğu edimi sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca geri vermekle yükümlü olup, henüz kendisine ifa edilmemiş olan edimi isteme hakkını kaybeder. Kanun veya sözleşmeyle borcun ifasından önce doğan hasarın alacaklıya yükletilmiş olduğu durumlar, bu hükmün dışındadır*."

sözleşmesi kapsamında kısmi uygulama alanı bulacaktır. Nitekim ilgili hükümde belirtilen ve iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde borcu imkânsız hale gelen tarafın "*kendisine ifa edilmemiş olan edimi isteme hakkını kaybedeceği*" yönündeki ifade, gizlilik sözleşmeleri bakımından uygun olmayacaktır. Gizlilik sözleşmeleri, sürekli edim içerdiklerinden iki tarafın da "gizli bilgiyi alan ve veren taraf" olarak konumlandığı gizlilik sözleşmelerinde, borcun konusu spesifik bir gizli bilgi için imkânsız hale gelse dahi, açıklanmış diğer bilgiler için karşılıklı olarak devam edecektir.

Ayrıca, belirtmek gerekir ki, gizli bilgiyi veren tarafın, aktardığı gizli bilgilerin ifşa olduğuna ilişkin bilgisi yok ise, gizli bilgiyi alan taraf, gizli bilgilerin ifşa olduğuna yönelik olarak kendisine bildirimde bulunmalıdır. Aksi takdirde, TBK m. 136, f. III[467] uyarınca, gizli bilgiyi alan taraf zararın büyümemesi adına gerekli önlemleri almadığı takdirde, bundan doğan zararı gidermekten sorumlu olacaktır.

B. Gizlilik Sözleşmesinin Taraf İradesi ile Sona Ermesi

1. İkale (Bozma) Sözleşmesi ile Sona Ermesi

Asıl borç ilişkisini düzenleyen sözleşmeden önceki müzakere sürecinde imzalanan gizlilik sözleşmelerinin süresi, asıl borç ilişkisini düzenleyen sözleşmenin imzalanması ile kendiliğinden sona erecektir.

İrade serbestisi ilkesi kapsamında taraflar, kural olarak herhangi bir sözleşmeyi akdedecekleri başka bir sözleşme ile sona erdirebilirler[468]. Bu sözleşmelere ikale sözleşmesi denir. İkale (bozma) sözleşmesi, bir sözleşmenin taraflarının ilgili sözleşmenin sona ermesi konusunda anlaştıkları ve karşılıklı fesih iradelerini açıkladıkları sözleşmedir[469].

---

[467] TBK m. 136, f. III: "*Borçlu ifanın imkânsızlaştığını alacaklıya gecikmeksizin bildirmez ve zararın artmaması için gerekli önlemleri almazsa, bundan doğan zararları gidermekle yükümlüdür*."
[468] Eren, Genel Hükümler, s. 332.
[469] Eren, Genel Hükümler, s. 1288.

Taraflar diledikleri zaman ikale (bozma) sözleşmesi ile taraf oldukları, asıl borç ilişkisini düzenleyen sözleşmeyi ve dolayısıyla bu kapsamda düzenlenmiş olan gizlilik sözleşmesini sona erdirebileceklerdir[470].

2. İbra Sözleşmesi ile Sona Ermesi

TBK m. 132[471] hükmü uyarınca, borç doğuran bir sözleşme kanun tarafından veya taraflarca belli bir şekle bağlı olsa dahi borç, tarafların herhangi bir şekle bağlı olmaksızın yapabilecekleri bir ibra sözleşmesiyle tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabilecektir. Bu kapsamda, gizlilik sözleşmeleri de daha önce değindiğimiz üzere, borç sözleşmesi niteliğini haiz olduğundan taraflarca hiçbir şekle bağlı olmaksızın akdedilecek bir ibra sözleşmesi ile sona erdirilebilecektir.

İbra, alacaklının borçluyu borcundan kurtarması anlamına gelmektedir. Bu kapsamda, taraflar arasında sözleşmeden doğan borçlara ilişkin olarak eğer tek tarafa borç yükleyen bir sözleşme söz konusu ise; ibra sözleşmesi ile gizli bilgiyi veren tarafın, gizli bilgiyi alan tarafın gizlilik sözleşmesinden doğan borçlarından kurtarması söz konusu olacaktır[472].

Bununla birlikte, eğer iki tarafa veya çok tarafa borç yükleyen bir gizlilik sözleşmesi söz konusu ise, taraflar birbirlerine açıkladıkları gizli bilginin açıklanmamasına ve gizli tutulmasına yönelik yükümlülüklerden birbirlerini kurtarmış olacaktır. Eklemek gerekirse, çok tarafa borç yükleyen bir gizlilik sözleşmesinin mevcudiyeti halinde, yine ibra sözleşmesi ile sözleşmeden doğan ortak gizli tutma yükümlülüğü sona erdirilmiş olacaktır.

3. Fesih ile Sona Ermesi

Fesih, sürekli edimli sözleşmeleri geleceğe etkili olarak sona erdiren ve tek taraflı olarak kullanılabilen bozucu yenilik doğuran bir haktır[473]. Gizlilik sözleşmeleri

---

[470] Şenbaş, s. 64.
[471] TBK m. 132: "*Borcu doğuran işlem kanunen veya taraflarca belli bir şekle bağlı tutulmuş olsa bile borç, tarafların şekle bağlı olmaksızın yapacakları ibra sözleşmesiyle tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabilir.*"
[472] Eren, Genel Hükümler, s. 332.
[473] Eren, Genel Hükümler, s. 1289.

de daha önce belirttiğimiz üzere, sürekli edim niteliğini haiz borçlar içeren sözleşmeler olduklarından gizlilik sözleşmelerinin de feshedilmesi mümkündür.

Daha önce belirtildiği üzere, gizlilik sözleşmeleri; ilkin, sözleşme müzakereleri esnasında, esas hukuki ilişkiye ilişkin sözleşmenin akdedilmesinden önce ve ikincil olarak esas sözleşme içinde veya ona bağlı olarak ayrı bir sözleşme düzenlemek suretiyle iki farklı zaman diliminde kurulabilir. Doktrinde, bir görüşe göre, sözleşme müzakereleri esnasında ve esas sözleşmenin akdedilmesinden önce düzenlenen gizlilik sözleşmeleri, taraflarca esas sözleşme akdedilene dek tek taraflı fesih bildirimi ile sona erdirilebilecektir[474]. Bununla birlikte, kanaatimizce bu durum esas hukuki ilişkinden önce akdedilen gizlilik sözleşmelerine has değildir. Gizlilik sözleşmelerinin tamamı, taraflarca aksi kararlaştırılmadığı veya mevzuatta konuya ilişkin aksi yönde bir yükümlülük mevcut olmadığı takdirde, tek taraflı fesih bildirimi ile sona erdirilebilecektir.

Bununla birlikte kanaatimizce belirsiz süreli gizlilik sözleşmelerinde - gizli bilgi alan tarafça fesih bildirimi yapılması halinde, gizli bilgilerin açıklanmaması ve gizli tutulmasına yönelik yükümlülüklerin devam edeceği süre somut olayın durumuna göre kararlaştırılacaktır. Daha önce belirttiğimiz üzere, bu durumda TMK m. 2'den ortaya çıkan dürüstlük kuralı uyarınca değerlendirme yapılacaktır. Kanaatimizce, gizli bilgiyi alan tarafın fesih yönündeki iradesi geleceğe etkili olarak açıklansa dahi taraflar arasında gizli bilgi paylaşımı artık gerçekleşmiştir ve edimlerin geçmişe etkili olacak şekilde ortadan kaldırılması, gizlilik sözleşmeleri bakımından imkânsızdır. Bu çerçevede, sözleşmeden doğan gizli bilgilerin açıklanmaması ve gizli tutulması yükümlülüğü, gizli bilgiyi alan tarafça bir süre daha ifa edilmeye devam edilebilecektir.

[474] Şenbaş, s. 64-65.

SONUÇ

Gizlilik sözleşmesi, bir veya birden fazla tarafın, belirli bilgilerin gizliliğini korumak amacıyla bu bilgilerin kamuya ya da üçüncü kişilere ifşa edilmesini engellemek için yaptığı bir anlaşmadır. Bu tür sözleşmeler, taraflar arasında paylaşılan bilgilerin belirli koşullar altında gizli kalmasını sağlamak üzere düzenlenir. Sözleşmenin ana gayesi, taraflarca gizli olarak kabul edilen bilgilerin korunmasını güvence altına almaktır.

Terminoloji açısından, gizlilik sözleşmeleri farklı isimler altında anılabilir. "Gizlilik anlaşması" (confidentiality agreement) ya da "ifşa etmeme anlaşması" (non-disclosure agreement-NDA) terimleri, genellikle aynı anlama gelir ve her iki tarafın da gizli bilgileri koruma yükümlülüğünü içerir. Gizli bilgi kavramı, ticari sırlar, teknik bilgiler, finansal veriler ya da kişisel veriler gibi hassas nitelikteki bilgileri kapsar.

Sözleşmenin tarafları, "gizli bilgiyi veren taraf" (disclosing party) ve "gizli bilgiyi alan taraf" (receiving party) olarak adlandırılır. Gizli bilgilerin korunması esastır, bu nedenle bilgilerin üçüncü kişilere açıklanmaması için sözleşme yapılarak taraflar yükümlülük altına girer. Bu sözleşmeler tek taraflı, iki taraflı veya çok taraflı olabilir. Gizli bilgiyi veren taraf, gizli bilgilerin korunmasını talep eden tarafken, gizli bilgiyi alan taraf bu bilgilerin açıklanmaması yükümlülüğünü üstlenir. Bu tür sözleşmelerde, gizli bilgilerin korunması, tarafların güven ilişkisinin temelini oluşturur.

Gizlilik sözleşmesinin en önemli unsuru, "gizli bilgi" kavramıdır. Gizli bilgi, işin niteliğine bağlı olarak geniş bir yelpazeyi kapsayabilir ve sözleşme kapsamında bu bilginin hangi şartlar altında gizli kalacağı detaylandırılır. Gizli bilgi, ticari sırlar, iş planları, teknik bilgi, mali veriler ve diğer stratejik bilgileri içerebilir. Sözleşmede gizli bilgilerin kullanımına sınırlamalar getirilebilir. Bu sınırlamalar, gizli bilginin sadece belirli amaçlar için kullanılmasını veya hiçbir şekilde kullanılmamasını sağlayacak şekilde düzenlenebilir.

Gizlilik sözleşmelerinin farklı türleri bulunur. Bunlar, tek taraflı, iki taraflı ya da çok taraflı olarak düzenlenebilir. Tek taraflı gizlilik sözleşmesinde, sadece bir taraf gizlilik yükümlülüğüne girerken, diğer taraf bu yükümlülüğe tabi değildir. İki taraflı

gizlilik sözleşmesinde ise her iki taraf da birbirine karşı gizlilik yükümlülüğü taşır. Çok taraflı sözleşmelerde, birden fazla taraf, gizli bilgilerin korunmasına ilişkin ortak bir yükümlülük altına girer.

Sözleşmenin süresi de değişiklik gösterebilir; belirli süreli gizlilik sözleşmeleri, bir süre sınırı içerirken, belirsiz süreli olanlar süre belirtilmeksizin gizlilik yükümlülüğünü düzenler.

Gizlilik sözleşmeleri bağımsız veya başka bir sözleşmeye bağlı olarak düzenlenebilir. Bağımsız gizlilik sözleşmeleri, herhangi bir başka sözleşmeye bağlı olmaksızın kendi başına geçerlidir. Bu tür sözleşmelerde, gizlilik yükümlülüğü bağımsız olarak varlığını sürdürür ve başka bir sözleşmenin varlığına veya geçerliliğine dayanmaz. Bağımlı gizlilik sözleşmeleri ise başka bir ana sözleşmeye bağlı olarak düzenlenir ve bu ana sözleşmenin geçerliliğine veya süresine bağlıdır. Ana sözleşme sona erdiğinde veya geçerliliğini yitirdiğinde, bu tür gizlilik sözleşmeleri de geçerliliğini kaybeder.

Bazı gizlilik sözleşmelerinde sadece bilginin üçüncü kişilere veya kamuya açıklanmaması değil, aynı zamanda bu bilginin amaç dışı kullanılmaması da önemli bir şart olarak belirtilir. Bu tür hükümler, gizli bilginin yetkisiz kullanımını önlemek amacıyla ek koruma sağlar. Gizlilik sözleşmelerinde taraflar genellikle sadece bilgiyi ifşa etmeme yükümlülüğüne sahip olmaz, aynı zamanda bu bilgiyi özenle koruma yükümlülüğünü de taşır. Bilgi alan taraf, gizli bilgiyi güvenli bir şekilde muhafaza etmekle ve yetkisiz kişilerin erişimini engellemekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğe uyulmaması durumunda, taraflar arasında hukuki anlaşmazlıklar doğabilir ve bilgi veren taraf, zararların tazmin edilmesini isteyebilir.

Nitekim sözleşmeler, tarafların sözleşmede düzenlenen yükümlülüklerini ifa etmelerini sağlamak amacıyla kurulmaktadır. Gizli bilgiyi alan ve gizlilik yükümlülüğünü ihlal eden taraf, gizli bilgiyi veren tarafın zararını TBK m. 112 uyarınca tazmin etmekle yükümlü olacaktır. Bu noktada, gizlilik sözleşmesinin tarafları, gizlilik sözleşmesinde zararın tazmine ilişkin bir düzenleme yaptıkları takdirde, ilk olarak bu düzenlemenin dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle, tarafların gizlilik yükümlülüğünün ihlali halinde zararlarının tazminine ilişkin olarak sözleşmelerde

sıklıkla düzenlemeyi tercih ettikleri götürü tazminatın ve sözleşmeden doğan borcun ifasını sağlama amacı güden ceza koşulunun incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

Gizlilik sözleşmelerinde temel amaç, gizli bilgilerin açıklanmamasını ve gizli tutulmasını sağlamak olduğundan, bu amaçların sağlanması kimi zaman gizlilik sözleşmesinin içeriğindeki götürü tazminat veya ceza koşulu hükümleri ile sağlanmaktadır. Her ne kadar, tarafların sözleşmedeki yükümlülüklerini ihlali halinde TBK'nın borca aykırılık hükümleri çerçevesinde tarafların zararlarını tazmin etmeleri mümkün olsa da taraflar zarar tazmininin daha öngörülebilir hale gelmesi gibi amaçlarla sözleşmelerine zarar tazminine ilişkin düzenlemeler ekleyebilmektedir. Bu kapsamda, birçok sözleşmede, tarafların yükümlülüklerini yerine getirmemelerinin önüne geçmek amacıyla, taraflar doğabilecek zararlarının tazmini için sözleşmelerine götürü tazminata ve ceza koşuluna ilişkin düzenlemeler eklemektedir.

Gizlilik sözleşmeleri, taraflara karşılıklı hukuki sorumluluklar yükler. Bilgi alan tarafın gizli bilgiyi kamuya veya üçüncü kişilere ifşa etmesi durumunda, bilgi veren taraf zarara uğrayabilir ve tazminat talebinde bulunabilir. Sözleşme ihlal edildiğinde, taraflar arasında tazminat yükümlülükleri ve diğer hukuki yaptırımlar devreye girebilir. Bu yaptırımlar, tarafların anlaşmasına göre ceza koşulları veya zararların tazmini şeklinde olabilir.

Gizlilik sözleşmesinin ihlaline dair durumlar, genellikle kusurlu ifa veya ifa imkânsızlığı ile değerlendirilir. İhlalin tespiti halinde, zarar gören taraf mahkemeden, ihlali gerçekleştiren tarafın bu durumu düzeltmesini talep edebilir.

Sonuç olarak, gizlilik sözleşmeleri, tarafların iş ilişkilerinde gizli bilgilerin korunmasını sağlamak amacıyla düzenlenir. Bu sözleşmeler, taraflara bilgi güvenliği konusunda yükümlülükler getirirken, aynı zamanda ihlal durumlarında da hukuki sonuçlar doğurur. Bu çerçevede gizlilik sözleşmeleri, kendine has edimler ve yükümlülükler içeren isimsiz bir sözleşme türüdür. Bu sözleşme tipinin henüz kanuni bir düzenlemeye tabi tutulmamış olması ise, önceden pek kullanılmaması ile ilgilidir. Nitekim gizlilik sözleşmeleri hakkında yargı kararı oldukça az sayıdadır. Bu durumun bir sebebi de gizlilik sözleşmelerinin kullanıldığı alanlar bakımından öncelikle tahkim aşamasına gitmesi olasılığının büyük olmasıdır.

Bununla birlikte gizlilik sözleşmeleri, bilginin öneminin her geçen gün arttığı günümüz dünyasında git gide daha geniş uygulama alanları bulmaktadır. Dünya genelindeki bilişim-teknoloji gelişmeleri hızlandıkça ortaya çıkacak olan bilgi kütlesi büyüklüğü de düşünüldüğünde bu uygulama alanının genişleyeceği açıktır. Gizlilik sözleşmelerinin kazandığı önem göz önüne alındığında ise, yakın zamanda devletlerin bu sözleşmeler hakkında düzenleme yapmaları kaçınılmaz görünmektedir.

KAYNAKÇA

A, Krattiger, ve diğerleri. *Intellectual Property Management in Health and Agricultural Innovation Handbook of Best Practices: Executive Guide.* Oxford: MIHR, 2007.

Altun, Muhammet Tarık. *Joint Venture Sözleşmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,, Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

Antalya, Osman Gökhan. «Eşya Olarak Dijital Veriler: Dijital Eşya.» *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 29, no. 2 (2023): 1208-1222.

Antalya, Osman Gökhan. «Giriş, Kavram ve Temel İlkeler.» *Marmara Hukuk Yorumu Cilt IV/1: Eşya Hukuku* içinde, yazan Osman Gökhan Antalya, 1-150. İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2021.

Aral, Fahrettin, ve Hasan Ayrancı. *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri.* Ankara: Yetkin Yayınları, 2018.

Arkan, Sabih. *Ticarî İşletme Hukuku.* Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2017.

Arkun, Büşra Sarıhasan. *İş Hukukunda İşçinin Sır Saklama Yükümlülüğ.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

Atay, Kardelen Demet, ve Hakkı Cihan Türk. *Gizlilik Sözleşmeleri.* 22 Kasım 2017. https://www.mondaq.com/turkey/contracts-and-commercial-law/648882/gizlilik-szle351meleri (erişildi: Ekim 15, 2022).

Ayhan İzmirli, Hilal Lale. *Milletlerarası Ticari Sözleşmelerin Müzakeresi ve Hazırlanması.* Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.

Bağrıaçık, Safiye Nur. *Üretim ve İş Sırlarının Korunması.* İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017.

Bahar, Öcal Apaydın, ve İnce Akman Nurten. «Götürü Tazminatın Hâkim Tarafından İndirilmesi Meselesi.» *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 25, no. 1 (2019): 220-261.

Başalp, Nilgün. *Sorumsuzluk Anlaşmaları.* İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2011.

Bilge, Mehmet Emin. *Ticari Sırların Korunması.* Ankara: Seçkin Yayınları, 2005.

Bozel, Savaş. *Fikri Mülkiyet Hukuku.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.

Börü, Şafak Parlak. «Götürü Tazminat Kavramına Bir Bakış.» *TBB Dergisi* 29, no. 129 (2017): 195-228.

Bulut, Nil Karabağ. *Medeni Kanun'un 23. Maddesi Kapsamında Kişilik Hakkının Sözleşme Özgürlüğüne Etkisi.* İstanbul: On İki levha Yayıncılık, 2014.

Cleyn, Sven De, ve Johan Braet. «The Due Diligence Process - Guiding Principles for Early Stage Innovative Products and Venture Capital Investments.» *The Journal of Private Equity* 10 , no. 3 (2007): 43-51.

Çebi, Uğur. *Gizlilik Sözleşmesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2024.

Çiftcioğlu, Cengiz Topel. *Bankacılık Sırrı Veya Müşteri Sırrının Açıklanması Suçu.* Ankara: Seçkin Yayınları, 2017.

Demirbaş, Harun. *Savunma Sanayi Sözleşmeleri.* İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021.

Demircioğlu, Huriye Reyhan. *Culpa In Contrahendo Sorumluluğu.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara : Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

Demirsatan, Barış. *Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Sözleşmenin Haksız Olarak Sona Erdirilmesic.* İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021.

Doğan, Gülmelahat. *Teknoloji Transfer Sözleşmeleri ve Rekabet Hukuku Uygulamaları.* Ankara: Turhan Kitabevi, 2020.

Durak, Yasemin. «Güven Sorumluluğu ve Culpa In Contrahendo.» *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25, no. 1 (2017): 239-288.

Dural, Mustafa, ve Suat Sarı. *Türk Özel Hukuku Cilt I: Temel Kavramlar ve Medenî Kanunun Başlangıç Hükümleri.* İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021.

Ercan, Cannur, ve Gökhan Ünlen. «Dijital Ürünlerin Eşya Niteliğine Disiplinlerarası Bir Bakış.» *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 73, no. 2 (2024): 1139 – 1190.

Erdem, Dilek Özge. *Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteri Sırrı Niteliğindeki Bilgi veya Belgelerin Açıklanması Suçu.* Ankara: Lykeion Yayınları, 2019.

Erdem, Mehmet. *Özel Hukukta Zamanaşımı.* İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2010.

Erdoğan, Mehmet Selim. *Gizlilik Sözleşmesi ve Türk Hukukunda Sır ve Sırların Korunması.* İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2022.

Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler.* Ankara: Legem Yayınları, 2024.

Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.

Eren, Fikret, ve Ünsal Dönmez. *Eren Borçlar Hukuku Şerhi Cilt I.* Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.

Esin, İsmail G. *Birleşme ve Devralmalar.* İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021.

Fontaine, Marcel. «Confidentiality Clauses In International Contracts.» *International Business Law Journal* 1, no. 1 (1991): 3-94.

Gezder, Ümit. *Türk-İsviçre Hukukunda Culpa in Contrahendo Sorumluluğu.* İstanbul: Beta Yayınevi, 2010.

Gitmez, Emin. «Bulut Bilişimde Gizlilik Sözleşmesi.» *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 31, no. 2 (2023): 629-663,.

Gökyayla, K. Emre. «Eser Sözleşmesinde Müteahhidin Sadakat ve Özen Borcu.» *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, no. 1 (Prof. Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan) (2002): 785-805.

Gümüş, Mustafa Alper. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler Kısa Ders Kitabı.* İstanbul: Filiz Kitabevi, 2018.

Gürbüz Usluel, Aslı Elif. *Türk Özel Hukukunda Özellikle Anonim Şirketlerde Ticarî Sırrın Korunması.* İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009.

İyit, Bülent. «Milletlerarası Özel Hukukta Ticari Şirketlerde Birleşmeler ve Devralmalar.» *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: MEF Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.

Karabel, Emine Gökçe. *Yazılı Şekil Şartı.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.

Kayasoylu, Damla. *Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Üretim ve İş Sırlarının Korunması,.* Ankara: Seçkin Yayınları, 2020.

Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2024.

Kılıçoğlu, Ahmet M. *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2021.

Kocaağa, Köksal. *Türk Özel Hukukunda Cezai Şart.* Ankara: Yetkin Yayınları, 2003.

Kocayusufpaşaoğlu, Necip, Hüseyin Hatemi, Rona Serozan, ve Abdulkadir Arpacı. *Borçlar Hukuku Genel Bölüm Cilt I.* İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017.

Koşar, Günhan Gönül. *Haksız Fiil Sorumluluğunda Kusur ve Etkisi.* İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.

Kuntalp, Erden. *Karışık Muhtevalı Akit (Karma Sözleşme).* Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2013.

Kutluay, Ezgi. «Türk Borçlar Kanunu'nda Genel İşlem Koşulları.» *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 19, no. 1 (Özel Sayı Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan) (2017): 1369-1422.

Miroğlu, Haslet. «Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Ticari Sırlar.» *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

Narin, İbrahim Can. *Milletlerarası Özel Hukukta Gizlilik Sözleşmeleri.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Altınbaş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2023.

Oğuzman, Kemal, ve Turgut Öz. *Borçlar Hukuku Cilt I.* İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021.

Oğuzman, M. Kemal, Özer Seliçi, ve Saibe Oktay-Özdemir. *Eşya Hukuku.* İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021.

Oğuzman, M. Kemal, ve Nami Barlas. *Medenî Hukuk.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2024.

Oktay-Özdemir, Saibe. «İsimsiz Sözleşmelerin Geçerliliği, Yorumu ve Boşlukların Tamamlanması.» *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 55, no. 1 (1996): 263-296.

Oktay-Özdemir, Saibe. «Uzun Süreli Sözleşmelerin Geçerliliği ve Sona Erme Düzeni.» *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 55, no. 3 (1997): 209-234.

Öztürk, Özgür. *Türk Hukukunda Patent Verilebilirlik Şartları.* İstanbul: Arıkan Yayıncılık, 2008.

Poroy, Reha, ve Hamdi Yasaman. *Ticari İşletme Hukuku.* İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2019.

Reisoğlu, Safa. *Türk Eşya Hukuku.* Ankara: Sevinç Matbaası, 1966.

Saatcıoğlu, Onur Can. *Kanunlar İhtilafı Hukukunda Ticari Sırların İhlâli,.* Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.

Serozan, Rona, Başak Baysal, ve Kerem Can Şanlı. *Serozan Borçlar Hukuku Genel Bölüm.* 2022: On İki Levha Yayınları, İstanbul.

Sirmen, A. Lâle. *Eşya Hukuku.* Ankara: Yetkin Yayınları, 2017.

Stevens, Linda K. «Non-Compete and Non-Disclosure Covenants.» *The Journal of Private Equity* 14, no. 4 (2011): 33-40.

Sulu, Muhammed. *Ticari Sırların Korunması.* İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.

Suluk, Cahit, Rauf Karasu, ve Temel Nal. *Fikri Mülkiyet Hukuku.* Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.

Şenbaş, Pınar. «Bilgi Teknolojileri Dış Kaynak Alımında (Outsourcing) Kişisel Verilerin Korunması ve Gizlilik Sözleşmeleri.» *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.

Şimşek, Sümeyye. «Yenilenen WhatsApp Gizlilik Politikası ve Kişisel Verileri Koruma Kurumu İncelemesi.» *Bilişim Hukuku Dergisi* 3, no. 2 (2021): 494-548.

Tavalıoğlu, Melih. *Sorumsuzluk Anlaşmalarının Sınırları ve Geçersizliği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.

Tekinay, Selâhattin Sulhi. *Eşya Hukuku.* İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1970.

Tekinay, Selâhattin Sulhi. *Medenî Hukuka Giriş Dersleri.* İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1973.

Tekinay, Selâhattin Sulhi, Sermet Akman, Haluk Burcuoğlu, ve Atilla Altop. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1993.

Tunç, Aybike. *Bulut Bilişim Sözleşmeleri.* İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.

Türkoğlu, Cem. *Ceza Koşulu (Cezai Şart).* Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.

Uzun, Tuba Birinci. *Götürü Tazminat.* Ankara: Yetkin Yayınları, 2015.

Ülgen, Hüseyin, Mehmet Helvacı, Arslan Kaya, ve N. Füsun Nomer Ertan. *Ticari İşletme Hukuku.* İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.

Witman, Paul. «The Art and Science of Non-Disclosure Agreements.» *Communications of the Association for Information Systems* 16, no. 1 (2005): 260-269.

Yavuz, Cevdet. *Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2016.

Yelkenci, Işıl. *Karşılaştırmalı Hukukta Ceza Koşulu.* , Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.

Yelmen, Adem. «Bilgisayar Programlarına İlişkin Lisans Sözleşmelerindeki Gizlilik Hükümleri Hakkında Değerlendirmeler.» *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 22, no. 2 (2020): 991-1019.

Yücel, Sevtap. *Kelepçeleme Sözleşmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2024.

Yüksel, Armağan Ebru Bozkurt. «Ticari Sırların Dijital Ortamda Korunması.» *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 9, no. 33 (2018): 143-192.

Zevkliler, Aydın, ve K. Emre Gökyayla. *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri.* Ankara: Turhan Kitabevi,, 2017.